

דעת

את לימודי יהדות ורוח

www.daat.ac.il

סדר עולם

פרק א': מאדם ועד המבול אלה ותלמידי שנים¹ (וזה פרמן. אדם קל. שש קה. אנש
צ. קינן ע. מהללאל סה. ירד קסב. חנוך סה. משותלח קפז². ונח בן שש מאות ונו)³.
חנוך קבר את אדם וחייה אחריו זו שנה. משותלח הוציא שנותיו עד המבול. מן
המבול עד הפלגה של שנה. נמצא נח חיה אחר הפלגה עשר שנים. (אבינו) אברהם⁴
היה בפלגה בן מ"ח שנה. אך יוסי נביא גדול היה עבר שקרא שם בנו פלג ברוח
הקודש שנ כי בימיו נפלגה הארץ ונו. אם [תאמר] בתחילת ימיו והלא יקמן אחיו היה
קטן ממנו והוליד י"ז משפחות⁵ [הרבה]⁶ ונחפלו. ואם תאמר באמצע ימיו *והלא לא
באה לסתום אלא לפרש. הא אינו אומר כי בימיו נפלגה אלא בסוף ימיו. אברהם
אבינו היה בשעה שדיבר⁷ עמו [הקבה]⁸ בין הבתרים בן ע שנה שנ ויהי מקץ שלשים
שנה וארבע מאות שנה ונו. (לאחר שנדבר עמו) ירד⁹ לחרן ועשה שם חמש¹⁰ שנים
שנ ואברהם בן חמש ושבעים שנה בצאתו מחרן. נמצא מן הפלגה ועד שיצא אברהם
אבינו מחרן כו¹¹ שנים הן שנים עשרה¹² שנה עברו את כדלעמר וז' שנה מדרו
ובארבע עשרה שנה בא כדלעמר. אותו¹³ השנה שיצא (בה) אבינו אברהם מחרן היא
היתח שנת הרעב וירד למצרים ועשה שם שלשה חדשים (ועלה) ובא¹⁴ וישב באלני ממרא
אשר בחברק *והיא השנה¹⁵ שכבש בה את המלכים (ועשה שם עשר שנים עד שלא נשא
את הגר שנ וחקה שרי אשת אברהם את הגר המצרית ונו) מקץ עשר שנים לשבת
אברהם בארץ כנען ונו. וכתוב ואברהם בן שמונים שנה ושש שנים בלדת הגר את
ישמעאל. (נמצא ישמעאל גדול מיצחק י' שנה) נמצא מן הפלגה עד שנולד (אבינו) יצחק

¹ שנה. e.

² e. adds למך קפב and omits the following five words.

³ H. like edition.

⁴ e. adds וזהו.

⁵ So h. O. P.; H. משנותיו; ed. p. מציא

כמה ימיו באמצע. ⁶ Some MSS. אברהם אבינו.

⁷ So h.

⁸ H. באמצע.

⁹ O. לא בא הכתוב (P. ולא; H. דלא).

¹⁰ Some שנה.

¹¹ שכינה. p.

¹² Some חזר.

¹³ e. שש.

¹⁴ e. וי; p. לב.

¹⁵ p. יז.

¹⁶ e. אותה.

¹⁷ H. omits; e. ועלה; ובא.

¹⁸ P. ראש השנה.

נב שנה. [שהיה ישמעאל גדול ממנו ארבע עשרה שנה. וכל]¹ ישיבתה של סדום נא² שנה מהן³ שלה והשקט היה לה ולבנותיה זו⁴ שנה. (ומן המבול ועד שנולד יצחק שצב שנה. וזה פרטן. אלה תולדות שם שם בן מאת שנה ויולד את ארפכשד שנתיים אחר המבול. ארפכשד לח. שלח ל. עבר לז. פלג ל. רעו לב. שרונ ל. נחור כט. תרח ע. ואברהם בן מאת שנה בהולד לו את יצחק בנו). אבינו יצחק היה כשנעקר על המזבח בן לז שנה. ויגר אברהם בארץ פלשתים ימים רבים. הימים הללו מרובים על של חברון שהיו⁵ עשרים וחמש שנה והללו עשרים ושש שנה. * [בו בפרק מתי שרה] בו בפרק נולדה רבקה⁶ * נמצא אבינו יצחק נשא את רבקה בת יד שנה⁷. אבינו אברהם קבר את תרח אביו לפני מיתתה של [אמנו] שרה שתי שנים. יעקב שימש את אבינו אברהם זו שנה (ואת שם חמשים שנה). נמצאת אומר (אבינו) יעקב שמש את שם ז שנה. * ושם שימש את מתושלח צה⁸ שנה. ומתושלח שימש [את] אדם הראשון רמז שנה. * נמצאת אומר⁹ ארבעה [אנשים] מתוך כב דורות¹⁰ * ושבעה בני אדם¹¹ שקפלו¹² את [כל] העולם כולו [וראו זה את זה ולמדו תורה זה מזה]. ואלו הן אדם הראשון ומתושלח ושם ויעקב ועמרם ואחיה השילוני ואליהו * ועדיין הוא¹³ קיים :

פרק ב: אבינו יעקב היה בשעה שנתברך בן סז שנה. בו בפרק [שנתברך] מת ישמעאל שנ וירא עשו כי ברך יצחק וגו' וישמע יעקב אל אביו וגו' וירא עשו כי רעות וגו' וילך עשו אל ישמעאל וגו' שאין תל אחות נביות (ומה תל אחות נביות) [אלא] מלמד שקדשה¹⁴ [עשו בימי] ישמעאל ומת והשיאה לעשו¹⁵ נביות אחיה: עשה אבינו יעקב בארץ ישראל¹⁶ [לאחר שבירכו אביו] יד שנה (מוטמן) ומשמש את עבר¹⁷. * ועבר מת¹⁸ אחר ירידתו של יעקב אבינו¹⁹ לאדם נהרים שתי שנים. יצא משם ובא לו לאדם נהרים. נמצא²⁰ עומד על הבאר בן עז שנה. * וכ שנה עשה בבית לבן ז עד²¹ שלא נשא את האמהות * וז משנשא את האמהות ושש שנים אחר²² שנולדו²³ יא שבטים ודינה. נמצאו כל השבטים [ודינה] נולדו בן²⁴ שנים (חזן מבנימין) כל אחד ואחד לז²⁵ חדשים. * (יצא מאדם נהרים

¹ h. like O.; P. כל.

² חמשים ושתיים. O.

³ O. בן.

⁴ Ed. כב.

⁵ O. וכמה הן של חברון.

⁶ P. בו בפרק מתי שרה ונולדה רבקה.

⁷ O. נמצאת.

⁸ h. צב. רבקה. (H. P. בשעה ש) נשאת ליצחק בת ארבע (שלש H. h.) שנים.

⁹ O. נמצאו.

¹⁰ O. דור.

¹¹ p. ושבעה אנשים. O. ושבעה הם.

¹² e. ושבעה.

¹³ קפלו.

¹⁴ O. והוא עדיין.

¹⁵ p. adds. לו.

¹⁶ H. O. ולקחה בימי.

¹⁷ לעשו.

¹⁸ H. O. p. כנען.

¹⁹ O. שנה שלמד לפני עבר. P. p. משמש בבית עבר.

²⁰ H. omits.

²¹ H. O. נמצא שמת עבר.

²² c. אבינו יעקב.

²³ p. נמצאת.

²⁴ H. יד על האמהות ז שנים על הצאן עד.

²⁵ c. H. ושבע מאחר.

²⁶ p. adds. לו.

²⁷ Some.

²⁸ c. לשבעה שבעה.

ובא [לו] לסכות ועשה שם י' חדשים שנ ויעקב נסע סכותה וגו * יצא מסכות ובא לביחאל
ועשה שם¹ ששה חדשים מקריב [עולות]² (למקום)³. יצא משם ונולד לו בנימין ומתה
רחל [בדרך]⁴ ובו⁵ בפרק מתה רבקה ודבורה. נמצאת רחל מתה בת לו שנה ולאה לא
עברה על⁶ מ' שנה. נמצאו רחל ולאה * נשאו בנות⁷ כ' כ' שנים⁸ (שהיו תאומות). בא לו
אצל יצחק אביו ארצה כנען ושימשו כ' שנה ויוסף שימשו⁹ ט' שנים¹⁰. [שנ] אלה תולדות
יעקב יוסף בן שבע עשרה שנה ובו בפרק מתה לאה. * ירד יוסף למצרים¹¹ * ועשה בבית¹²
פוטופר¹³ י' חדשים¹⁴ שנ¹⁵ ויהי מאז הפקיד אותו וגו בבית [ובשדה מהו בבית ובשדה
בבית] מפני * הציגה ובשדה מפני החמה¹⁶. * ועשה בבית האסורים¹⁷ י' שנה¹⁸. ענו בכבל
הגלו וגו עד עת בא דברו וגו. בשנת ל שנה¹⁹ יצא מבית האסורים [נמצא יוסף עומד על
בימה בן שלשים שנה] שנ ויוסף בן שלשים שנה בעמדו וגו. בו בפרק מת יצחק ושבע
שני השבע ושתים שני חרעב. * נמצא יוסף כשירדו אבותינו למצרים בן לט' שנה ולוי בן
מ' שנה. נמצא שפירש יוסף * מיעקב אבינו²⁰ (שלא שימשו)²¹ כ' שנה. בתוך אלו
השנים²² נשא יהודה את בת שוע שנ ויהי בעת ההיא וירד יהודה וגו וירא שם יהודה וגו
שנה אחת לעיבורו²³ של ער. הגדיל ער²⁴ ז' שנים ונשא אשה הרי שמנה²⁵. (שנה אחת
לער) שנה אחת לאונן (שייבם) שנה אחת [לשלה שנה אחת]²⁶ לשבי²⁷ אלמנה בית אביך.
* שנה אחת²⁸ לזירבו²⁹ הימים ותמת בת שוע. שנה אחת לעיבורו של פרץ. הגדיל פרץ³⁰
ז' שנים ונשא אשה הרי³¹ י' שנה אחת לחצרון שנה אחת לחמול³² וחצרון וחמול ירדו
עמו למצרים: כיצא בו³³ * אתה או³⁴ הרן הוליד את לוט. כמה * גדול אברהם³⁵ משרה
עשר שנים שנ ויאמר בלבו הלבן מאה שנה יולד ואם שרה הבת תשעים שנה תלד. * כמה

¹ C. reads for יצא (l. 1), עשה לו שם. ² P. זבחים. ³ H. יעקב נסע. ⁴ Also
סכותה ועשה שם שמונה עשר חדשים וז' חדשים עשה בביחאל והקריב זבחים. ⁵ H.
c. H. ⁶ H. לא נשאו עד. ⁷ h. על for עד. ⁸ H. עמדה אלא. ⁹ p. עמדה אלא. ¹⁰ H. כ' שנים.
ירד במצרים. ¹¹ c. omits. ¹² c. omits. ¹³ e. רשימש. ¹⁴ c. omits. ¹⁵ c. חודש. ¹⁶ c. omits.
לפוטופר; e. פוטופר. ¹⁷ So H.; other MSS. and ed. החמה ובשדה מפני הצנה. ¹⁸ e. הסהר. ¹⁹ c.
שנים עשרה שנה עשה (היה) H. בבית האסורים. ²⁰ c. and e. omit. ²¹ O. ארבעים.
נמצא יוסף פרש חרעב; c. continues; e. P. מאביו; e. P. מיעקב אביו. ²² p. adds אלא; c. continues.
מאביו שלא ראהו כ' שנה שלא שמש יעקב את אביו. כ' שנה בבית לכן. ו'א' חדשים
בסכות. וז' חדשים בבית אל הרי כ' שנים. ²³ c. omits. ²⁴ c. omits. ²⁵ c. p. omit. ²⁶ c. p. omit.
וירבו. ²⁷ c. omits. ²⁸ c. as O. ²⁹ O. שבי. ³⁰ c. omits. ³¹ c. omits. ³² c. omits.
שמונה. ³³ O. and c. omits. ³⁴ c. H. שנה אחת לחמול שנה. ³⁵ e. H. אברהם. ³⁶ e. H. omit. ³⁷ O. כיצא בדבר. ³⁸ c. H. אחת לחצרון.

אברהם גדול מנחור שנה. כמה נחור גדול מהרן שנה¹. הגדיל הרן ו שנים ונשא אשה
הרי ה' שנה אחת ללוט² שנה אחת ליסכה שהיא שרה³ ולמה נקראת⁴ שמה יסכה
שהכל סוכין⁵ בה⁶ שנ' ויהללו אותה אל פרעה⁷ דא יסכה * שהיתה סוכה בנבואה⁸ שנ' כל
אשר תאמר אליך שרה ונ'. אבינו אברהם (היה בשעה שמל בן צט' שנה שנ' ואברהם) בן
תשעים ותשע שנים בהמולו ונ'. * ומת בן קעה שנים (ושרה מתה בת קכז שנה שנ') ויהיו
חיי שרה ונ'. יצחק מת בן קפ' שנה (ויעקב מת בן קמז שנה) ויהיו ימי יעקב שני חייו ונ':
פרק ג': נאמר לאברהם בין הבתרים ידוע תדע כי נר יהיה זרעך ונ' * ואי⁹ זה (זרע)
זה יצחק¹⁰ שנ' כי יצחק יקרא לך זרע. וביצחק הוא אז ויצחק בן ששים שנה בלדת אותם:
* ואבינו יעקב אמר לפרעה¹¹ ימי שני מגורי שלשים ומאת שנה ונ' הרי קץ¹² נשתיירו שם¹³
ר' שנים¹⁴ סימן שנותיו שלא יזכר * שבאותו פרק¹⁵ נולד¹⁶ שנ' ויחי איוב אחרי זאת קמ' שנה.
ואז¹⁷ ויוסף ה' את כל אשר לאיוב למשנה. נמצאת¹⁸ אז בשירדו ישראל למצרים נולד איוב
וכשעלו מת. * או¹⁹ יכול²⁰ כל ד' מאות שנה היו²¹ ישראל במצרים והלא קהת מזורדי
מצרים היה (וכתיב) ושני חיי קהת קלנ' שנה ושני חיי עמרם קלז' שנה ופ' שנים²² של משה
הרי שנ' שנה * אלא מה²³ תל' ועבדום וענו אותם ה' שנה (ללמדך) שכל²⁴ זמן שזרעך
בארץ לא להם ה' שנה ועבדום אלו ימי השעבוד. וענו אותם אלו ימי העינוי וכולם²⁵ ה'
שנה. וימת יוסף * וכל אחיו. * יוסף מת²⁶ בן קי' שנה²⁷ * אין לך * בכל²⁸: השבטים²⁹
שקצר ימיו³⁰ פחות מיוסף³¹ ואין לך * בכל³² השבטים³³ שהאריך ימים³⁴ יותר מלוי וכל³⁵
זמן שלוי היה קיים לא נשתעבדו ישראל למצרים³⁶ שנ' וימת יוסף וכל אחיו ויקם מלך חדש
ונ'. (ומשמח לוי התחילו המצרים לשעבדם. מכאן אמרו אחד מן האחים שמת ידאנו כל
האחים. אחד מן החבורה שמת תדאנו כל החבורה. ובני ישראל פרו וישרצו ונ' ויקם מלך

כמה הרן גדול מאברהם שנה וכמה נחור גדול מהרן שנה הרי נחור גדול מאברהם. H. ¹
והרי עשר שנה. H. adds ² שנה אחת למלכה. שתי שנים והרן שנה אחת.
ביופיה. H. O. P. ⁶ סכין. ⁵ e. נקרא ⁴ c. and others. שנים לאברהם.
; שסכה ברוח הקודש בנביאים. O. ⁸ ויהללו אותה שרי פרעה. ⁷ P. before
ואי זה זה ¹⁰ e. אי. ⁹ c. H. ; שסכה ברוח הקדש בנבואה. c.
c. omits. ¹³ שנה ליצחק. ¹² H. adds. במצרים. ¹¹ c. adds. זרע יצחק.
¹⁷ H. e. ¹⁶ c. adds. איוב. ¹⁵ c. H. ¹⁴ H. adds. לבין הבתרים. ¹³ c. omits.
²¹ Some ²⁰ H. ¹⁹ c. omits. ¹⁸ c. H. ¹⁷ c. omits. ¹⁶ c. omits. ¹⁵ c. omits. ¹⁴ c. omits.
²⁴ c. H. ²³ O. ²² c. e. omit. ²¹ c. H. ²⁰ c. omits. ¹⁹ c. omits. ¹⁸ c. omits. ¹⁷ c. omits.
וימת יוסף בן מאה ועשר. O. ²⁷ וכל, l. 16. ²⁶ c. and e. omit from. ²⁵ c. ²⁴ c. ²³ c. ²² c. ²¹ c. ²⁰ c. ¹⁹ c. ¹⁸ c. ¹⁷ c. ¹⁶ c. ¹⁵ c. ¹⁴ c. ¹³ c. ¹² c. ¹¹ c. ¹⁰ c. ⁹ c. ⁸ c. ⁷ c. ⁶ c. ⁵ c. ⁴ c. ³ c. ² c. ¹ c. ⁰ c. ⁻¹ c. ⁻² c. ⁻³ c. ⁻⁴ c. ⁻⁵ c. ⁻⁶ c. ⁻⁷ c. ⁻⁸ c. ⁻⁹ c. ⁻¹⁰ c. ⁻¹¹ c. ⁻¹² c. ⁻¹³ c. ⁻¹⁴ c. ⁻¹⁵ c. ⁻¹⁶ c. ⁻¹⁷ c. ⁻¹⁸ c. ⁻¹⁹ c. ⁻²⁰ c. ⁻²¹ c. ⁻²² c. ⁻²³ c. ⁻²⁴ c. ⁻²⁵ c. ⁻²⁶ c. ⁻²⁷ c. ⁻²⁸ c. ⁻²⁹ c. ⁻³⁰ c. ⁻³¹ c. ⁻³² c. ⁻³³ c. ⁻³⁴ c. ⁻³⁵ c. ⁻³⁶ c. ⁻³⁷ c. ⁻³⁸ c. ⁻³⁹ c. ⁻⁴⁰ c. ⁻⁴¹ c. ⁻⁴² c. ⁻⁴³ c. ⁻⁴⁴ c. ⁻⁴⁵ c. ⁻⁴⁶ c. ⁻⁴⁷ c. ⁻⁴⁸ c. ⁻⁴⁹ c. ⁻⁵⁰ c. ⁻⁵¹ c. ⁻⁵² c. ⁻⁵³ c. ⁻⁵⁴ c. ⁻⁵⁵ c. ⁻⁵⁶ c. ⁻⁵⁷ c. ⁻⁵⁸ c. ⁻⁵⁹ c. ⁻⁶⁰ c. ⁻⁶¹ c. ⁻⁶² c. ⁻⁶³ c. ⁻⁶⁴ c. ⁻⁶⁵ c. ⁻⁶⁶ c. ⁻⁶⁷ c. ⁻⁶⁸ c. ⁻⁶⁹ c. ⁻⁷⁰ c. ⁻⁷¹ c. ⁻⁷² c. ⁻⁷³ c. ⁻⁷⁴ c. ⁻⁷⁵ c. ⁻⁷⁶ c. ⁻⁷⁷ c. ⁻⁷⁸ c. ⁻⁷⁹ c. ⁻⁸⁰ c. ⁻⁸¹ c. ⁻⁸² c. ⁻⁸³ c. ⁻⁸⁴ c. ⁻⁸⁵ c. ⁻⁸⁶ c. ⁻⁸⁷ c. ⁻⁸⁸ c. ⁻⁸⁹ c. ⁻⁹⁰ c. ⁻⁹¹ c. ⁻⁹² c. ⁻⁹³ c. ⁻⁹⁴ c. ⁻⁹⁵ c. ⁻⁹⁶ c. ⁻⁹⁷ c. ⁻⁹⁸ c. ⁻⁹⁹ c. ⁻¹⁰⁰ c. ⁻¹⁰¹ c. ⁻¹⁰² c. ⁻¹⁰³ c. ⁻¹⁰⁴ c. ⁻¹⁰⁵ c. ⁻¹⁰⁶ c. ⁻¹⁰⁷ c. ⁻¹⁰⁸ c. ⁻¹⁰⁹ c. ⁻¹¹⁰ c. ⁻¹¹¹ c. ⁻¹¹² c. ⁻¹¹³ c. ⁻¹¹⁴ c. ⁻¹¹⁵ c. ⁻¹¹⁶ c. ⁻¹¹⁷ c. ⁻¹¹⁸ c. ⁻¹¹⁹ c. ⁻¹²⁰ c. ⁻¹²¹ c. ⁻¹²² c. ⁻¹²³ c. ⁻¹²⁴ c. ⁻¹²⁵ c. ⁻¹²⁶ c. ⁻¹²⁷ c. ⁻¹²⁸ c. ⁻¹²⁹ c. ⁻¹³⁰ c. ⁻¹³¹ c. ⁻¹³² c. ⁻¹³³ c. ⁻¹³⁴ c. ⁻¹³⁵ c. ⁻¹³⁶ c. ⁻¹³⁷ c. ⁻¹³⁸ c. ⁻¹³⁹ c. ⁻¹⁴⁰ c. ⁻¹⁴¹ c. ⁻¹⁴² c. ⁻¹⁴³ c. ⁻¹⁴⁴ c. ⁻¹⁴⁵ c. ⁻¹⁴⁶ c. ⁻¹⁴⁷ c. ⁻¹⁴⁸ c. ⁻¹⁴⁹ c. ⁻¹⁵⁰ c. ⁻¹⁵¹ c. ⁻¹⁵² c. ⁻¹⁵³ c. ⁻¹⁵⁴ c. ⁻¹⁵⁵ c. ⁻¹⁵⁶ c. ⁻¹⁵⁷ c. ⁻¹⁵⁸ c. ⁻¹⁵⁹ c. ⁻¹⁶⁰ c. ⁻¹⁶¹ c. ⁻¹⁶² c. ⁻¹⁶³ c. ⁻¹⁶⁴ c. ⁻¹⁶⁵ c. ⁻¹⁶⁶ c. ⁻¹⁶⁷ c. ⁻¹⁶⁸ c. ⁻¹⁶⁹ c. ⁻¹⁷⁰ c. ⁻¹⁷¹ c. ⁻¹⁷² c. ⁻¹⁷³ c. ⁻¹⁷⁴ c. ⁻¹⁷⁵ c. ⁻¹⁷⁶ c. ⁻¹⁷⁷ c. ⁻¹⁷⁸ c. ⁻¹⁷⁹ c. ⁻¹⁸⁰ c. ⁻¹⁸¹ c. ⁻¹⁸² c. ⁻¹⁸³ c. ⁻¹⁸⁴ c. ⁻¹⁸⁵ c. ⁻¹⁸⁶ c. ⁻¹⁸⁷ c. ⁻¹⁸⁸ c. ⁻¹⁸⁹ c. ⁻¹⁹⁰ c. ⁻¹⁹¹ c. ⁻¹⁹² c. ⁻¹⁹³ c. ⁻¹⁹⁴ c. ⁻¹⁹⁵ c. ⁻¹⁹⁶ c. ⁻¹⁹⁷ c. ⁻¹⁹⁸ c. ⁻¹⁹⁹ c. ⁻²⁰⁰ c. ⁻²⁰¹ c. ⁻²⁰² c. ⁻²⁰³ c. ⁻²⁰⁴ c. ⁻²⁰⁵ c. ⁻²⁰⁶ c. ⁻²⁰⁷ c. ⁻²⁰⁸ c. ⁻²⁰⁹ c. ⁻²¹⁰ c. ⁻²¹¹ c. ⁻²¹² c. ⁻²¹³ c. ⁻²¹⁴ c. ⁻²¹⁵ c. ⁻²¹⁶ c. ⁻²¹⁷ c. ⁻²¹⁸ c. ⁻²¹⁹ c. ⁻²²⁰ c. ⁻²²¹ c. ⁻²²² c. ⁻²²³ c. ⁻²²⁴ c. ⁻²²⁵ c. ⁻²²⁶ c. ⁻²²⁷ c. ⁻²²⁸ c. ⁻²²⁹ c. ⁻²³⁰ c. ⁻²³¹ c. ⁻²³² c. ⁻²³³ c. ⁻²³⁴ c. ⁻²³⁵ c. ⁻²³⁶ c. ⁻²³⁷ c. ⁻²³⁸ c. ⁻²³⁹ c. ⁻²⁴⁰ c. ⁻²⁴¹ c. ⁻²⁴² c. ⁻²⁴³ c. ⁻²⁴⁴ c. ⁻²⁴⁵ c. ⁻²⁴⁶ c. ⁻²⁴⁷ c. ⁻²⁴⁸ c. ⁻²⁴⁹ c. ⁻²⁵⁰ c. ⁻²⁵¹ c. ⁻²⁵² c. ⁻²⁵³ c. ⁻²⁵⁴ c. ⁻²⁵⁵ c. ⁻²⁵⁶ c. ⁻²⁵⁷ c. ⁻²⁵⁸ c. ⁻²⁵⁹ c. ⁻²⁶⁰ c. ⁻²⁶¹ c. ⁻²⁶² c. ⁻²⁶³ c. ⁻²⁶⁴ c. ⁻²⁶⁵ c. ⁻²⁶⁶ c. ⁻²⁶⁷ c. ⁻²⁶⁸ c. ⁻²⁶⁹ c. ⁻²⁷⁰ c. ⁻²⁷¹ c. ⁻²⁷² c. ⁻²⁷³ c. ⁻²⁷⁴ c. ⁻²⁷⁵ c. ⁻²⁷⁶ c. ⁻²⁷⁷ c. ⁻²⁷⁸ c. ⁻²⁷⁹ c. ⁻²⁸⁰ c. ⁻²⁸¹ c. ⁻²⁸² c. ⁻²⁸³ c. ⁻²⁸⁴ c. ⁻²⁸⁵ c. ⁻²⁸⁶ c. ⁻²⁸⁷ c. ⁻²⁸⁸ c. ⁻²⁸⁹ c. ⁻²⁹⁰ c. ⁻²⁹¹ c. ⁻²⁹² c. ⁻²⁹³ c. ⁻²⁹⁴ c. ⁻²⁹⁵ c. ⁻²⁹⁶ c. ⁻²⁹⁷ c. ⁻²⁹⁸ c. ⁻²⁹⁹ c. ⁻³⁰⁰ c. ⁻³⁰¹ c. ⁻³⁰² c. ⁻³⁰³ c. ⁻³⁰⁴ c. ⁻³⁰⁵ c. ⁻³⁰⁶ c. ⁻³⁰⁷ c. ⁻³⁰⁸ c. ⁻³⁰⁹ c. ⁻³¹⁰ c. ⁻³¹¹ c. ⁻³¹² c. ⁻³¹³ c. ⁻³¹⁴ c. ⁻³¹⁵ c. ⁻³¹⁶ c. ⁻³¹⁷ c. ⁻³¹⁸ c. ⁻³¹⁹ c. ⁻³²⁰ c. ⁻³²¹ c. ⁻³²² c. ⁻³²³ c. ⁻³²⁴ c. ⁻³²⁵ c. ⁻³²⁶ c. ⁻³²⁷ c. ⁻³²⁸ c. ⁻³²⁹ c. ⁻³³⁰ c. ⁻³³¹ c. ⁻³³² c. ⁻³³³ c. ⁻³³⁴ c. ⁻³³⁵ c. ⁻³³⁶ c. ⁻³³⁷ c. ⁻³³⁸ c. ⁻³³⁹ c. ⁻³⁴⁰ c. ⁻³⁴¹ c. ⁻³⁴² c. ⁻³⁴³ c. ⁻³⁴⁴ c. ⁻³⁴⁵ c. ⁻³⁴⁶ c. ⁻³⁴⁷ c. ⁻³⁴⁸ c. ⁻³⁴⁹ c. ⁻³⁵⁰ c. ⁻³⁵¹ c. ⁻³⁵² c. ⁻³⁵³ c. ⁻³⁵⁴ c. ⁻³⁵⁵ c. ⁻³⁵⁶ c. ⁻³⁵⁷ c. ⁻³⁵⁸ c. ⁻³⁵⁹ c. ⁻³⁶⁰ c. ⁻³⁶¹ c. ⁻³⁶² c. ⁻³⁶³ c. ⁻³⁶⁴ c. ⁻³⁶⁵ c. ⁻³⁶⁶ c. ⁻³⁶⁷ c. ⁻³⁶⁸ c. ⁻³⁶⁹ c. ⁻³⁷⁰ c. ⁻³⁷¹ c. ⁻³⁷² c. ⁻³⁷³ c. ⁻³⁷⁴ c. ⁻³⁷⁵ c. ⁻³⁷⁶ c. ⁻³⁷⁷ c. ⁻³⁷⁸ c. ⁻³⁷⁹ c. ⁻³⁸⁰ c. ⁻³⁸¹ c. ⁻³⁸² c. ⁻³⁸³ c. ⁻³⁸⁴ c. ⁻³⁸⁵ c. ⁻³⁸⁶ c. ⁻³⁸⁷ c. ⁻³⁸⁸ c. ⁻³⁸⁹ c. ⁻³⁹⁰ c. ⁻³⁹¹ c. ⁻³⁹² c. ⁻³⁹³ c. ⁻³⁹⁴ c. ⁻³⁹⁵ c. ⁻³⁹⁶ c. ⁻³⁹⁷ c. ⁻³⁹⁸ c. ⁻³⁹⁹ c. ⁻⁴⁰⁰ c. ⁻⁴⁰¹ c. ⁻⁴⁰² c. ⁻⁴⁰³ c. ⁻⁴⁰⁴ c. ⁻⁴⁰⁵ c. ⁻⁴⁰⁶ c. ⁻⁴⁰⁷ c. ⁻⁴⁰⁸ c. ⁻⁴⁰⁹ c. ⁻⁴¹⁰ c. ⁻⁴¹¹ c. ⁻⁴¹² c. ⁻⁴¹³ c. ⁻⁴¹⁴ c. ⁻⁴¹⁵ c. ⁻⁴¹⁶ c. ⁻⁴¹⁷ c. ⁻⁴¹⁸ c. ⁻⁴¹⁹ c. ⁻⁴²⁰ c. ⁻⁴²¹ c. ⁻⁴²² c. ⁻⁴²³ c. ⁻⁴²⁴ c. ⁻⁴²⁵ c. ⁻⁴²⁶ c. ⁻⁴²⁷ c. ⁻⁴²⁸ c. ⁻⁴²⁹ c. ⁻⁴³⁰ c. ⁻⁴³¹ c. ⁻⁴³² c. ⁻⁴³³ c. ⁻⁴³⁴ c. ⁻⁴³⁵ c. ⁻⁴³⁶ c. ⁻⁴³⁷ c. ⁻⁴³⁸ c. ⁻⁴³⁹ c. ⁻⁴⁴⁰ c. ⁻⁴⁴¹ c. ⁻⁴⁴² c. ⁻⁴⁴³ c. ⁻⁴⁴⁴ c. ⁻⁴⁴⁵ c. ⁻⁴⁴⁶ c. ⁻⁴⁴⁷ c. ⁻⁴⁴⁸ c. ⁻⁴⁴⁹ c. ⁻⁴⁵⁰ c. ⁻⁴⁵¹ c. ⁻⁴⁵² c. ⁻⁴⁵³ c. ⁻⁴⁵⁴ c. ⁻⁴⁵⁵ c. ⁻⁴⁵⁶ c. ⁻⁴⁵⁷ c. ⁻⁴⁵⁸ c. ⁻⁴⁵⁹ c. ⁻⁴⁶⁰ c. ⁻⁴⁶¹ c. ⁻⁴⁶² c. ⁻⁴⁶³ c. ⁻⁴⁶⁴ c. ⁻⁴⁶⁵ c. ⁻⁴⁶⁶ c. ⁻⁴⁶⁷ c. ⁻⁴⁶⁸ c. ⁻⁴⁶⁹ c. ⁻⁴⁷⁰ c. ⁻⁴⁷¹ c. ⁻⁴⁷² c. ⁻⁴⁷³ c. ⁻⁴⁷⁴ c. ⁻⁴⁷⁵ c. ⁻⁴⁷⁶ c. ⁻⁴⁷⁷ c. ⁻⁴⁷⁸ c. ⁻⁴⁷⁹ c. ⁻⁴⁸⁰ c. ⁻⁴⁸¹ c. ⁻⁴⁸² c. ⁻⁴⁸³ c. ⁻⁴⁸⁴ c. ⁻⁴⁸⁵ c. ⁻⁴⁸⁶ c. ⁻⁴⁸⁷ c. ⁻⁴⁸⁸ c. ⁻⁴⁸⁹ c. ⁻⁴⁹⁰ c. ⁻⁴⁹¹ c. ⁻⁴⁹² c. ⁻⁴⁹³ c. ⁻⁴⁹⁴ c. ⁻⁴⁹⁵ c. ⁻⁴⁹⁶ c. ⁻⁴⁹⁷ c. ⁻⁴⁹⁸ c. ⁻⁴⁹⁹ c. ⁻⁵⁰⁰ c. ⁻⁵⁰¹ c. ⁻⁵⁰² c. ⁻⁵⁰³ c. ⁻⁵⁰⁴ c. ⁻⁵⁰⁵ c. ⁻⁵⁰⁶ c. ⁻⁵⁰⁷ c. ⁻⁵⁰⁸ c. ⁻⁵⁰⁹ c. ⁻⁵¹⁰ c. ⁻⁵¹¹ c. ⁻⁵¹² c. ⁻⁵¹³ c. ⁻⁵¹⁴ c. ⁻⁵¹⁵ c. ⁻⁵¹⁶ c. ⁻⁵¹⁷ c. ⁻⁵¹⁸ c. ⁻⁵¹⁹ c. ⁻⁵²⁰ c. ⁻⁵²¹ c. ⁻⁵²² c. ⁻⁵²³ c. ⁻⁵²⁴ c. ⁻⁵²⁵ c. ⁻⁵²⁶ c. ⁻⁵²⁷ c. ⁻⁵²⁸ c. ⁻⁵²⁹ c. ⁻⁵³⁰ c. ⁻⁵³¹ c. ⁻⁵³² c. ⁻⁵³³ c. ⁻⁵³⁴ c. ⁻⁵³⁵ c. ⁻⁵³⁶ c. ⁻⁵³⁷ c. ⁻⁵³⁸ c. ⁻⁵³⁹ c. ⁻⁵⁴⁰ c. ⁻⁵⁴¹ c. ⁻⁵⁴² c. ⁻⁵⁴³ c. ⁻⁵⁴⁴ c. ⁻⁵⁴⁵ c. ⁻⁵⁴⁶ c. ⁻⁵⁴⁷ c. ⁻⁵⁴⁸ c. ⁻⁵⁴⁹ c. ⁻⁵⁵⁰ c. ⁻⁵⁵¹ c. ⁻⁵⁵² c. ⁻⁵⁵³ c. ⁻⁵⁵⁴ c. ⁻⁵⁵⁵ c. ⁻⁵⁵⁶ c. ⁻⁵⁵⁷ c. ⁻⁵⁵⁸ c. ⁻⁵⁵⁹ c. ⁻⁵⁶⁰ c. ⁻⁵⁶¹ c. ⁻⁵⁶² c. ⁻⁵⁶³ c. ⁻⁵⁶⁴ c. ⁻⁵⁶⁵ c. ⁻⁵⁶⁶ c. ⁻⁵⁶⁷ c. ⁻⁵⁶⁸ c. ⁻⁵⁶⁹ c. ⁻⁵⁷⁰ c. ⁻⁵⁷¹ c. ⁻⁵⁷² c. ⁻⁵⁷³ c. ⁻⁵⁷⁴ c. ⁻⁵⁷⁵ c. ⁻⁵⁷⁶ c. ⁻⁵⁷⁷ c. ⁻⁵⁷⁸ c. ⁻⁵⁷⁹ c. ⁻⁵⁸⁰ c. ⁻⁵⁸¹ c. ⁻⁵⁸² c. ⁻⁵⁸³ c. ⁻⁵⁸⁴ c. ⁻⁵⁸⁵ c. ⁻⁵⁸⁶ c. ⁻⁵⁸⁷ c. ⁻⁵⁸⁸ c. ⁻⁵⁸⁹ c. ⁻⁵⁹⁰ c. ⁻⁵⁹¹ c. ⁻⁵⁹² c. ⁻⁵⁹³ c. ⁻⁵⁹⁴ c. ⁻⁵⁹⁵ c. ⁻⁵⁹⁶ c. ⁻⁵⁹⁷ c. ⁻⁵⁹⁸ c. ⁻⁵⁹⁹ c. ⁻⁶⁰⁰ c. ⁻⁶⁰¹ c. ⁻⁶⁰² c. ⁻⁶⁰³ c. ⁻⁶⁰⁴ c. ⁻⁶⁰⁵ c. ⁻⁶⁰⁶ c. ⁻⁶⁰⁷ c. ⁻⁶⁰⁸ c. ⁻⁶⁰⁹ c. ⁻⁶¹⁰ c. ⁻⁶¹¹ c. ⁻⁶¹² c. ⁻⁶¹³ c. ⁻⁶¹⁴ c. ⁻⁶¹⁵ c. ⁻⁶¹⁶ c. ⁻⁶¹⁷ c. ⁻⁶¹⁸ c. ⁻⁶¹⁹ c. ⁻⁶²⁰ c. ⁻⁶²¹ c. ⁻⁶²² c. ⁻⁶²³ c. ⁻⁶²⁴ c. ⁻⁶²⁵ c. ⁻⁶²⁶ c. ⁻⁶²⁷ c. ⁻⁶²⁸ c. ⁻⁶²⁹ c. ⁻⁶³⁰ c. ⁻⁶³¹ c. ⁻⁶³² c. ⁻⁶³³ c. ⁻⁶³⁴ c. ⁻⁶³⁵ c. ⁻⁶³⁶ c. ⁻⁶³⁷ c. ⁻⁶³⁸ c. ⁻⁶³⁹ c. ⁻⁶⁴⁰ c. ⁻⁶⁴¹ c. ⁻⁶⁴² c. ⁻⁶⁴³ c. ⁻⁶⁴⁴ c. ⁻⁶⁴⁵ c. ⁻⁶⁴⁶ c. ⁻⁶⁴⁷ c. ⁻⁶⁴⁸ c. ⁻⁶⁴⁹ c. ⁻⁶⁵⁰ c. ⁻⁶⁵¹ c. ⁻⁶⁵² c. ⁻⁶⁵³ c. ⁻⁶⁵⁴ c. ⁻⁶⁵⁵ c. ⁻⁶⁵⁶ c. ⁻⁶⁵⁷ c. ⁻⁶⁵⁸ c. ⁻⁶⁵⁹ c. ⁻⁶⁶⁰ c. ⁻⁶⁶¹ c. ⁻⁶⁶² c. ⁻⁶⁶³ c. ⁻⁶⁶⁴ c. ⁻⁶⁶⁵ c. ⁻⁶⁶⁶ c. ⁻⁶⁶⁷ c. ⁻⁶⁶⁸ c. ⁻⁶⁶⁹ c. ⁻⁶⁷⁰ c. ⁻⁶⁷¹ c. ⁻⁶⁷² c. ⁻⁶⁷³ c. ⁻⁶⁷⁴ c. ⁻⁶⁷⁵ c. ⁻⁶⁷⁶ c. ⁻⁶⁷⁷ c. ⁻⁶⁷⁸ c. ⁻⁶⁷⁹ c. ⁻⁶⁸⁰ c. ⁻⁶⁸¹ c. ⁻⁶⁸² c. ⁻⁶⁸³ c. ⁻⁶⁸⁴ c. ⁻⁶⁸⁵ c. ⁻⁶⁸⁶ c. ⁻⁶⁸⁷ c. ⁻⁶⁸⁸ c. ⁻⁶⁸⁹ c. ⁻⁶⁹⁰ c. ⁻⁶⁹¹ c. ⁻⁶⁹² c. ⁻⁶⁹³ c. ⁻⁶⁹⁴ c. ⁻⁶⁹⁵ c. ⁻⁶⁹⁶ c. ⁻⁶⁹⁷ c. ⁻⁶⁹⁸ c. ⁻⁶⁹⁹ c. ⁻⁷⁰⁰ c. ⁻⁷⁰¹ c. ⁻⁷⁰² c. ⁻⁷⁰³ c. ⁻⁷⁰⁴ c. ⁻⁷⁰⁵ c. ⁻⁷⁰⁶ c. ⁻⁷⁰⁷ c. ⁻⁷⁰⁸ c. ⁻⁷⁰⁹ c. ⁻⁷¹⁰ c. ⁻⁷¹¹ c. ⁻⁷¹² c. ⁻⁷¹³ c. ⁻⁷¹⁴ c. ⁻⁷¹⁵ c. ⁻⁷¹⁶ c. ⁻⁷¹⁷ c. ⁻⁷¹⁸ c. ⁻⁷¹⁹ c. ⁻⁷²⁰ c. ⁻⁷²¹ c. ⁻⁷²² c. ⁻⁷²³ c. ⁻⁷²⁴ c. ⁻⁷²⁵ c. ⁻⁷²⁶ c. ⁻⁷²⁷ c. ⁻⁷²⁸ c. ⁻⁷²⁹ c. ⁻⁷³⁰ c. ⁻⁷³¹ c. ⁻⁷³² c. ⁻⁷³³ c. ⁻⁷³⁴ c. ⁻⁷³⁵ c. ⁻⁷³⁶ c. ⁻⁷³⁷ c. ⁻⁷³⁸ c. ⁻⁷³⁹ c. ⁻⁷⁴⁰ c. ⁻⁷⁴¹ c. ⁻⁷⁴² c. ⁻⁷⁴³ c. ⁻⁷⁴⁴ c. ⁻⁷⁴⁵ c. ⁻⁷⁴⁶ c. ⁻⁷⁴⁷ c. ⁻⁷⁴⁸ c. ⁻⁷⁴⁹ c. ⁻⁷⁵⁰ c. ⁻⁷⁵¹ c. ⁻⁷⁵² c. ⁻⁷⁵³ c. ⁻⁷⁵⁴ c. ⁻⁷⁵⁵ c. ⁻⁷⁵⁶ c. ⁻⁷⁵⁷ c. ⁻⁷⁵⁸ c. ⁻⁷⁵⁹ c. ⁻⁷⁶⁰ c. ⁻⁷⁶¹ c. ⁻⁷⁶² c. ⁻⁷⁶³ c. ⁻⁷⁶⁴ c. ⁻⁷⁶⁵ c. ⁻⁷⁶⁶ c. ⁻⁷⁶⁷ c. ⁻⁷⁶⁸ c. ⁻⁷⁶⁹ c. ⁻⁷⁷⁰ c. ⁻⁷⁷¹ c. ⁻⁷⁷² c. ⁻⁷⁷³ c. ⁻⁷⁷⁴ c. ⁻⁷⁷⁵ c. ⁻⁷⁷⁶ c. ⁻⁷⁷⁷ c. ⁻⁷⁷⁸ c. ⁻⁷⁷⁹ c. ⁻⁷⁸⁰ c. ⁻⁷⁸¹ c. ⁻⁷⁸² c. ⁻⁷⁸³ c. ⁻⁷⁸⁴ c. ⁻⁷⁸⁵ c. ⁻⁷⁸⁶ c. ⁻⁷⁸⁷ c. ⁻⁷⁸⁸ c. ⁻⁷⁸⁹ c. ⁻⁷⁹⁰ c. ⁻⁷⁹¹ c. ⁻⁷⁹² c. ⁻⁷⁹³ c. ⁻⁷⁹⁴ c. ⁻⁷⁹⁵ c. ⁻⁷⁹⁶ c. ⁻⁷⁹⁷ c. ⁻⁷⁹⁸ c. ⁻⁷⁹⁹ c. ⁻⁸⁰⁰ c. ⁻⁸⁰¹ c. ⁻⁸⁰² c. ⁻⁸⁰³ c. ⁻⁸⁰⁴ c. ⁻⁸⁰⁵ c. ⁻⁸⁰⁶ c. ⁻⁸⁰⁷ c. ⁻⁸⁰⁸ c. ⁻⁸⁰⁹ c. ⁻⁸¹⁰ c. ⁻⁸¹¹ c. ⁻⁸¹² c. ⁻⁸¹³ c. ⁻⁸¹⁴ c. ⁻⁸¹⁵ c. ⁻⁸¹⁶ c. ⁻⁸¹⁷ c. ⁻⁸¹⁸ c. ⁻⁸¹⁹ c. ⁻⁸²⁰ c. ⁻⁸²¹ c. ⁻⁸²² c. ⁻⁸²³ c. ⁻⁸²⁴ c. ⁻⁸²⁵ c. ⁻⁸²⁶ c. ⁻⁸²⁷ c. ⁻⁸²⁸ c. ⁻⁸²⁹ c. ⁻⁸³⁰ c. ⁻⁸³¹ c. ⁻⁸³² c. ⁻⁸³³ c. ⁻⁸³⁴ c. ⁻⁸³⁵ c. ⁻⁸³⁶ c. ⁻⁸³⁷ c. ⁻⁸³⁸ c. ⁻⁸³⁹ c. ⁻⁸⁴⁰ c. ⁻⁸⁴¹ c. ⁻⁸⁴² c. ⁻⁸⁴³ c. ⁻⁸⁴⁴ c. ⁻⁸⁴⁵ c. ⁻⁸⁴⁶ c. ⁻⁸⁴⁷ c. ⁻⁸⁴⁸ c. ⁻⁸⁴⁹ c. ⁻⁸⁵⁰ c. ⁻⁸⁵¹ c. ⁻⁸⁵² c. ⁻⁸⁵³ c. ⁻⁸⁵⁴ c. ⁻⁸⁵⁵ c. ⁻⁸⁵⁶ c. ⁻⁸⁵⁷ c. ⁻⁸⁵⁸ c. ⁻⁸⁵⁹ c. ⁻⁸⁶⁰ c. ⁻⁸⁶¹ c. ⁻⁸⁶² c. ⁻⁸⁶³ c. ⁻⁸⁶⁴ c. ⁻⁸⁶⁵ c. ⁻⁸⁶⁶ c. ⁻⁸⁶⁷ c. ⁻⁸⁶⁸ c. ⁻⁸⁶⁹ c. ⁻⁸⁷⁰ c. ⁻⁸⁷¹ c. ⁻⁸⁷² c. ⁻⁸⁷³ c. ⁻⁸⁷⁴ c. ⁻⁸⁷⁵ c. ⁻⁸⁷⁶ c. ⁻⁸⁷⁷ c. ⁻⁸⁷⁸ c. ⁻⁸⁷⁹ c. ⁻⁸⁸⁰ c. ⁻⁸⁸¹ c. ⁻⁸⁸² c. ⁻⁸⁸³ c. ⁻⁸⁸⁴ c. ⁻⁸⁸⁵ c. ⁻⁸⁸⁶ c. ⁻⁸⁸⁷ c. ⁻⁸⁸⁸ c. ⁻⁸⁸⁹ c. ⁻⁸⁹⁰ c. ⁻⁸⁹¹ c. ⁻⁸⁹² c. ⁻⁸⁹³ c. ⁻⁸⁹⁴ c. ⁻⁸⁹⁵ c. ⁻⁸⁹⁶ c. ⁻⁸⁹⁷ c. ⁻⁸⁹⁸ c. ⁻⁸⁹⁹ c. ⁻⁹⁰⁰ c. ⁻⁹⁰¹ c. ⁻⁹⁰² c. ⁻⁹⁰³ c. ⁻⁹⁰⁴ c. ⁻⁹⁰⁵ c. ⁻⁹⁰⁶ c. ⁻⁹⁰⁷ c. ⁻⁹⁰⁸ c. ⁻⁹⁰⁹ c. ⁻⁹¹⁰ c. ⁻⁹¹¹ c. ⁻⁹¹² c. ⁻⁹¹³ c. ⁻⁹¹⁴ c. ⁻⁹¹⁵ c. ⁻⁹¹⁶ c. ⁻⁹¹⁷ c. ⁻⁹¹⁸ c. ⁻⁹¹⁹ c. ⁻⁹²⁰ c. ⁻⁹²¹ c. ⁻⁹²² c. ⁻⁹²³ c. ⁻⁹²⁴ c. ⁻⁹²⁵ c. ⁻⁹²⁶ c. ⁻⁹²⁷ c. ⁻⁹²⁸ c. ⁻⁹²⁹ c. ⁻⁹³⁰ c. ⁻⁹³¹ c. ⁻⁹³² c. ⁻⁹³³ c. ⁻⁹³⁴ c. ⁻⁹³⁵ c. ⁻⁹³⁶ c. ⁻⁹³⁷ c. ⁻⁹³⁸ c. ⁻⁹³⁹ c. ⁻⁹⁴⁰ c. ⁻⁹⁴¹ c. ⁻⁹⁴² c. ⁻⁹⁴³ c. ⁻⁹⁴⁴ c. ⁻⁹⁴⁵ c. ^{-946</}

חדש וגו'). נמצא משמם לוי ועד שיצאו ישראל ממצרים ק"ז שנה * ואין השעבוד¹ יותר על כן ולא פחות מפז² שנה כשנותיה של מרים. ולמה נקרא שמה מרים על שם מירור³. מכות⁴ מצרים⁵ יב' חדשים⁶ שנ' ופץ העם וגו' אימתי דרכו של תבן⁷ באייר והם יצאו (ממצרים) [בניסן]⁸. לקו המצריים⁹ עשר מכות [והקבץ הוסיף להן מכות] * כל יב'¹⁰ חדש. סכת¹¹ איוב יב' חדשים¹² שנ' כן הנחלתי לי ירחי שוא ולילות עמל מנו לי סה לילות למינוי שלהן¹⁴ אף ירחים למנוי שלהן¹⁴. משפט גוג לעתיד לבא יב' חדש שנ' וקץ עליו העים וכל חית השדה¹⁵ עליו תחרף. * משפט רשעים בניהם יב' חדש¹⁶ שנ' והיה מדי חדש בחדשו וגו'. ר' יוחנן בן נורי אז מן הפסח ועד¹⁸ העצרת שנ' ומדי שבת בשבתו. [ויש רשעים נמורים שאין להם מנוחה כל שנים עשר חדש]. לאחר יב' חדש פושעי ישראל שעברו על * התורה ועל²⁰ המצות²¹ * נפשן כלה וגופן בלה והן נעשין אפר וניהנם פולטתן והרוח ספזרתן²² תחת כפות רגלי הצדיקים²³ שנ' ועסותם רשעים וגו'. אבל מי שפירשו מדרכי הצבור כנון הצדוקים והמסורות והחניפין והאפיקורסין ושנתנו חתיתם בארץ החיים ושכפרו בתחיית המתים והאומרים אין תורה מן השמים ויהודים המלעיגין על דברי חכמים ניהנם ננעלת בפניהם ונידונין בתוכה לעולמי עולמים²⁴. * שנ' ויצאו וראו וגו'. ולא עוד אלא ששאלו בלה והן אינן בלין [בה לעולם ולעולמי עולמים]²⁵ שנ' וצורם

מר. H.; מירר. c.; על שום המרר. O.³ Ed. מפז.² אין שעבוד. c.¹
להמצא. H. adds קש. O.⁷ חודש. c. e.⁶ המצריים. O. c.⁵ עשר מכות. e.⁴
H. adds. ¹² מכות. c.¹¹ ב"ב. e.¹⁰ כל. e. adds.⁹ c. e. H. like O.⁸
c. omits. להם. O.¹⁴ שכן הוא אומר. O.¹³ מכות גוג ומנוג יב' חודש איוב דכתיב
עד. c.¹⁸ ואומר. c.¹⁷ c. H. omit.¹⁶ וכל בהמת הארץ. O. P. c.¹⁵
גופן נשרף. H. O. P.²² ועל המצות. e. omits.²¹ c. H. omit.²⁰ נאמר. c.¹⁹
ונשמתן (ונפשם. H.) כלה וניהנם פולטתן ורוח צפונית זורה בהן (עליהן. H.) ונעשים אפר
אבל מי שפירש מדרכי צבור כנון הצדוקים והחניפים והאפיקורסים. e.²⁴ צדיקים. c.²³
ושנתנו חתיתם בארץ חיים והכופרים בתחיית המתים והאומרים אין תורה מן השמים
ונידונים בה לעולמים ומי שפירש f.; והיהודים המלעיגים על דברי חז"ל ניהנם ננעלת בפניהם
בדרכי ציבור (מן הציבור. H.) כנון המינין המשועמדים (המשומדים. H.) והגורפנין והאפיקורסין
והבורסים (והביתוסין. H.) ומבין מועדות (את המועדות. H.) ושכפרו בתחית המתים ושאמרו
אין התורה (תורה. H.) מן השמים ניהנם ננעלת בפניהם והן נדונין בה לעולם ולעולמי
ומי שפורש מדרכי ציבור כנון המינין והמסורות והאפיקורסין והגורפנין והמבזין. O.; עולמים
ושאמרו אין תורה מן השמים like f.; את המועדות והמשומדין ושכפר בתחיית המתים
כנון המינין והמשומדים והמסורות והחניפין והאפיקורסים והבורסים והגורפנים. P.; ניהנם
והמבזים את המועדות והמשומדים שכפרו בתחיית המתים והאומרים אין תורה מן השמים
והמלעיגים על דברי חכמים ניהנם. c. H. omit from ש', l. 14.²⁵

לבלות שאול מזבול לו (מזבולו *מבלה צורתם וצורתם לבלות לשאול)¹. מי גרם להם² [כל אותה הפורענות] מפני³ שפשטו ידיהם בזבול (שז מזבול לו) ואז זבל אלא בית המקדש שנ בנה בניתי בית זבול לך [ואז ויצאו וראו בפני האנשים וגו']⁴:

פרק ד': המבול היה *כל⁵ יב' חרש (שנ בשנת שש מאות שנה לחיי נח וגו')⁶ ודרורו אינן⁷ חיינ⁸ לעולם הבא ואינן⁹ נדונין שנ לא ידון רוחי באדם לעולם. ו' יהושע א' בחדש השני¹⁰ ב'ז¹¹ לחדש זה אייר (שהוא שני לניסן שבו נברא העולם)¹² *ובו כימה¹³ שוקעת¹⁴ ולפי¹⁵ ששינו את מעשיהן *לפני המקום¹⁶ שינה עליהן *סדרי בראשית¹⁷. [ביום הזה נבקעו כל מעינות תהום רבה וגו'. ויהי הגשם על הארץ ארבעים יום וארבעים לילה]¹⁸ ו' אליעזר¹⁹ אז בחדש השני ב'ז²⁰ לחדש זה מרחשון *שהוא שני לתשרי שבו נברא העולם²¹ *ובו כימה עולה *והיא היתה²² זמנה²³ של רביעה²⁴. [ביום הזה נבקעו]²⁵ *חכמים²⁶ כדברי ו' אליעזר למבול וכדברי ו' יהושע לתקופות²⁷. ויהי הגשם וגו' (עד מתי מ' יום ומ' לילה)²⁸ עד כז [ימים] בכסליו. וינברו המים על הארץ חמשים ומאת יום. (עד מתי חמשים ומאת יום)²⁹ עד אחד בסיון³⁰ והמים היו עומדין ודמומין³¹ והרשעים נדונים בהן כל אחד ואחד לפי מעשיו [מעשרים ושבעה בכסליו עד אחד בסיון]. ויחסרו המים מקצה חמשים ומאת יום [מן אחד בסיון התחילו המים לחסור שנ] והמים היו הלוך וחסור וגו' [עד חודש העשירי בעשירי באחד לחדש עשירי לירידת גשמים זה אב שמקצת החודש ככולו]. המים היו גבוהין (מן הארץ) כזו אמה *וכלו לששים יום אמה³² לז' ימים טפה ומחצה בכל יום. ותנח התיבה בחדש השביעי (ב'ז יום) זה [חדש]³³ סיון וכשאתה³⁴ מתחיל למנות משפסקו [תנבורת] הגשמים³⁵ מליד נמצאת [התיבה]³⁶ נחה³⁷ לששה עשר³⁸ יום

¹ e. like O.² c. omits; e. adds זה.³ O. e. על.⁴ c. P. like O.⁵ C. omits.⁶ C. like O.⁷ H. omits.⁸ O. באין.⁹ C. f. ואין.¹⁰ C. adds בו.¹¹ C. adds יום.¹² C. like O.¹³ H. בחדש זה.¹⁴ c. f. H. omit¹⁵ c. f. O. אימתי בזמן שהכימה; C. f. O. אייר בזמן שמזל¹⁶ c. f. עולה.¹⁷ c. f. H. omit¹⁸ H. omits.¹⁹ c. f. H. (הקבה) סדרו של עולם שינה המקום²⁰ in [] only in P.²¹ c. f. לעזר; f. ליעזר.²² e. c. add יום.²³ c. f. H. omit²⁴ from f. H. omit²⁵ H. omits.²⁶ c. e. f. (from²⁷ l. 10) אימתי בזמן שכימה שוקעת חמנה²⁸ O. has R. Eliezer before R. Joshua.²⁹ The words in [] only in P.³⁰ c. f. H. omit from חכמים, l. 11.³¹ O. וקיל; e. וחכמים אומרים.³² f. בניסן.³³ O. ותומין; c. e. ותומין; f. ותומין.³⁴ c. f. H. like edition.³⁵ c. f. H. omit³⁶ like O.³⁷ f. כשאתה; H. שבשאתה.³⁸ f. נשמים.³⁹ f. תיבה; c. p. התבה.⁴⁰ e. omits.⁴¹ c. f. H. O. נחה; e. א.⁴² H. לז.

הא' כמה היתה² נבונה³ מן הארץ ו' אמות ו(כמה היתה) משוקעת⁴ * בתוך המים⁵ יא' אמה⁶: ויהי מקץ ארבעים יום. לקץ שהתחילו⁷ המים לחסור בעשרה בתמוז ויפתח נח את חלון התבה (וגו' וישלח את העורב וגו' שהה ז' יום)⁸ וישלח את היונה וגו' ולא מצאה וגו' שהה (עוד)⁹ ז' יום¹⁰ ויוסף שלח את היונה וגו'¹¹ ותבוא אליו היונה וגו' שהה עוד ז' ימים וישלח את היונה ולא יספה שוב אליו עוד. הלכה וישבה לה על ראשי ההרים. בעשירי באחד לחדש נראו ראשי ההרים [בעשירי באחד לחדש וגו'] (זה אב)¹² [הא] כשאתה¹³ מתחיל למנות (משהתחילו הגשמים לירד)¹⁴ * מאחד באב¹⁵ ועד אחד בתשרי נבלעו המים [שכן הוא או'] ויהי באחת ושש מאות שנה בראשון וגו' * מקצת החדש ככולו¹⁶ למרנו¹⁷ * שכינ שניכנס יום א' בחדש מונין אותו חדש שלם¹⁸ וחדש אחד נכנס¹⁹ בשנה מונין אותה שנה שלימה²⁰ (שמקצת החדש ככולו ומקצת השנה ככולה)²¹. חרבו המים מעל הארץ. * המים * היוורדין מלמעלה נגבה אותן²² הרוח * והעולים מלמטה²³ נבלעו במקומן ועדיין²⁴ הארץ²⁵ לחה ועשויה כמקפה המחניו ולא זרעו עד שירדו להם²⁶ גשמים [מפני]²⁷ שמימי²⁸ המבול (סימן)²⁹ קללה היו³⁰ ואין³¹ בכלל קללה ברכה³²: [מה ראה לומר חרבו המים אלא לא יבשה כל צרכה והיה הטיט קרוש עליה מן אחד בתשרי עד עשרים ושבעה במרחשון] (ובחדש השני בשבעה ועשרים יום לחדש³³ זה מרחשון) יבשה הארץ³⁴ ונעשית³⁵ נריר [שכן הוא אומר בחדש השני בשבעה ועשרים יום לחדש יבשה הארץ]. הרי³⁶ יב

¹ H. O. הרי; c. f. הוי; e. omits. ² c. f. H. omit. ³ f. נבנה. ⁴ O. f. שהייתה לו. ⁵ e. omits; H. במים. ⁶ c. adds שש. ⁷ f. לקץ. ⁸ e. omits; H. ומשוקעת. ⁹ e. f. שבעת ימים. ¹⁰ c. f. like edition. ¹¹ e. adds שהה. ¹² c. f. like edition; H. בחדש אב. ¹³ e. f. שבעת ימים. ¹⁴ c. f. H. like edition. ¹⁵ H. עד. ¹⁶ c. f. H. like edition. ¹⁷ e. omits. ¹⁸ c. f. H. like edition. ¹⁹ e. omits. ²⁰ p. תמימה. ²¹ H. omits from העולים. ²² f. H. (from המים, l. 11). ²³ e. omits. ²⁴ O. f. (from העולים, l. 11). ²⁵ H. omits. ²⁶ c. f. H. like edition. ²⁷ e. omits. ²⁸ c. f. H. like edition. ²⁹ e. omits. ³⁰ c. f. H. like edition. ³¹ e. omits. ³² c. f. H. like edition. ³³ e. omits. ³⁴ f. adds יבשה. ³⁵ e. adds בעין. ³⁶ c. omits.

חרש שלמין ויא' יום (היתירין) מה טיבן מלמד שימות החמה² יתירין^{*} על ימות [שנת] הלבנה³ יא' יום. * אמר ר' אלעזר והלא מתחלת ברייתו שלעולם ימי⁴ החמה יתירים על ימות⁵ הלבנה יא' יום שנבראו מלאין חמשה עשר צא מהן⁶ ארבעה לפנים טיבן הרי אחד⁷ עשר אמרו לו וכיון שעברו עבור⁸ ראשון⁹ הניעה¹⁰ לבנה לחמה¹¹ אמר להן חזרת היא ומשיבה¹². רבן שמעון בן גמליאל אומר הרצה לידע סימן¹³ ימי¹⁴ החמה שהן¹⁵ יתירין על ימות¹⁶ הלבנה אחד עשר יום ישרוט שריטה [בכותל]¹⁷ בתקופת חמוז ולשנה הבאה אין [החמה]¹⁸ מנעת לשם עד אחד עשר יום. וכן אתה יודע שימות¹⁹ החמה יתירין על ימות²⁰ הלבנה אחד עשר יום²¹:

פרק חמישי²². בבא תנינא באברהם אבינו ועתה השב אשת האיש כי נביא הוא. בשרה הוא אום בת הרן אבי מלכה ואבי יסכה. ומנן שכל אבות ואמהות נקראו נביאים שז' ויתהלכו מנוי אל נוי ומממלכה אל עם אחר וגו' לא הניח איש לעשקם וגו'. אל תנעו במשיחי וגו'. במרים הוא אום ותקח מרים הנביאה אחות אהרן את התוף בידה. בדבורה הוא אום ודבורה אשה נביאה אשת לפידות. בחנה הוא אום ותתפלל חנה ותאמר עלן לבי בלי רמה קרני בלי רמה קרני ולא רמה פני. באביגיל הוא אום שכשנתנבאת לדוד וכן דוד אם לה ברוכה את וברוך מעמך אשר כליתיני היום מבוא ברמים והושע ידי לי. ובחולדה הוא אום אל חולדה הנביאה אשת שלום. באסתר הוא אום ותלבש אסתר מלכות ותכתוב אסתר המלכה בת אביהיל ומרדכי היהודי את כל חוקף. אלו בנביאים ובנביאות שנתנבאו לדורות ונכתבו בכתובים. ויש נביאים כיוצא מצרים ולא נכתבו יכול מפני שלא היו גדולים תל' וחמשים איש מבני הנביאים הלכו ויעמדו מנגד מרחוק יכול מפני הדיוטות תל' ויאמרו אליו הירעת כי היום י' לוקח את אדניך מעל ראשך מעל ראשנו אין כתי' כאן אלא מעל ראשך ועוד אדונינו אין כתי' כאן אלא אדוניך מלמד שכולם גדולים הן כאלהיו ושקולים הם כאלישע וכן במשה הוא אומר ומי יתן כל עם יי' נביאים כי יתן יי' את רוחו עליהם. עובדיה אם לאלהיו הלא הוגד לאדוני את אשר עשיתי בהרוג איזבל את נביאי יי' ואחביא מנביאי יי' מאה איש חמשים איש במערה ואכלכלם לחם ומים חוץ ממח שהיו בשבט יהודה ובנימן. ואלהיו אום לאלישע ויאמר אלהיו לאלישע שב נאספה כי שלחני יי'

¹ O. ואילו אחד עשר. ² חמה f. ³ על של לבנה e. ⁴ ימות. O. ⁵ f. O. הראשון. ⁶ f. omits. ⁷ חר. ⁸ עוברין; עבורין O. ⁹ ראשון. ¹⁰ f. omits. ¹¹ בחמה f. O. ¹² ומשמצאה f. O. ¹³ סימני f. O. ¹⁴ f. omits. ¹⁵ f. omits. ¹⁶ e. omits. ¹⁷ באמצע P. ¹⁸ f. like O. ¹⁹ f. O. P. ²⁰ f. O. ²¹ e. omits; ימי f. O. ²² סימני. ²³ סליק פירקא. ²⁴ This chapter in H. here. See chap. 21, p. 53.

עד בית אל. ויגשו בני הנביאים אשר בבית אל ויאמרו אל אלישע. ועוד מהו אומ' וחמשים איש מבני הנביאים הלכו ויעמדו מנגד מרחוק. וישניהם עמדו על הירדן. מלמד שאין לך עיר וכפר בארץ ישראל שלא היו בה נביאים. כל נבואה שהיא צורך הרורות נכתבה שהיא לצורך השעה לא נכתבה. ועליו הוא מפורש בשיר השירים. מה יפו דודיך אחותי כלה מה טובו דודיך מין וריח שמניך מכל בשמים נופת חטופנה שפתותיך אחותי כלה. . . באדם הוא אומ' ויפל יי' אלהים תרדמה על האדם. בנוח הוא אומ' איש צדיק תמים היה בדורותיו. בשם בנו אומ' יפת אלהים ליפת וישכון באהלי שם. בעבר בנו אומ' שם האחד פלג כי בימיו נפלגה הארץ. אלו נביאים שנתנבאו לדורות עד שלא בא אברהם אבינו לעולם ומשבא אברהם אבינו לעולם כלעם ואביו ואיוב מארץ עון ואלפיו התימני ובלרד השוחי וצופר הנעמתי ואלהוא בן ברכאל הבזי אלו נתנבאו לאומות עד שלא ניתנה תורה לישראל. משניתנה תורה לישראל פסקה תורת רוח הקדש מאומות העולם וכן הוא אומ' במשה ובמה יודע איפה כי מצאתי חן בעיניך ונ' ונפליו אני ועמך וגו'. ויאמר הנה אנכי בורת ברית נגד כל עמך אעשה נפלאות וגו'. באותה שעה פסקה רוח הקדש מן האומות. סליק:

פרק ד'¹. כל שבעת² הימים היה הקב"ה מדבר עם משה בסנה³ שנ'⁴ ויאמר משה⁵ אל ה' בי אדני לא איש דברים אנכי נם מתמל נם משלשם [תמול נם תמול שלשם נם שלשם מאז]⁶ נם מאז דברך אל עבדך. (שלשם ג' ימים ונ' גמ' נם נם. ויום שהיה מדבר הרי י' ימים). ופרק⁷ הפסח היה ומכונין⁸ אותו לטו' [ימים] בניסן ובאותו הזמן לשנה הבאה [בחמשה עשר בניסן]⁹ יצאו (בני) ישראל ממצרים. [בחמשה עשר בניסן נולד יצחק]¹⁰ *וכן¹¹ בחמשה עשר בניסן *נדבר¹² עם אברהם אבינו¹³ [ברית] בין הבתרים¹⁴ [שנ' ויהי מקין קץ אחד לכולן]¹⁵. בטו' בניסן באו המלאכים אצל אברהם אבינו לבשרו¹⁶. (ובאותו הפרק לשנה הבאה נולד אבינו יצחק שנ' למועד אשוב. ובטו' בניסן יצאו ישראל ממצרים שנ' ויהי מקין שלשים שנה ונ' קץ אחד לכולן). ביד¹⁷ (יום) בו שחתו ישראל את *פסחיהן עשר.

¹ H. ששי. ² H. השבעה. ³ f. H. O. הסנה. ⁴ c. omits.

⁵ Marg. c. משה נתנבא. ⁶ c. like O. ⁷ c. f. ופרס.

⁸ H. O. ומכונין; f. ומכונין. ⁹ c. f. H. like O. ¹⁰ c. f. like O.; c. adds אבינו.

¹¹ H. בחמשה עשר בניסן נתבשר אברהם אבינו מיצחק. בטו' בניסן באו המלאכים אצל. ¹² e. after the names of the patriarchs; c. f. omit usually אבינו. ¹³ O. כרת הקב"ה; f. נדבר. ¹⁴ c. f. have the sentence from וכן, l. 19 (c. with the addition of O.), after שרה, note 11. ¹⁵ H. like O., and omits

to ביד, l. 22. ¹⁶ O. לבשר את אמנו שרה. ¹⁷ c. לבשר את שרה; f. לבשר את שרה. עשר.

(במצרים)¹ ויום חמישי² היה ובו בלילה לקו הכבורות³. ממחרת⁴ הפסח⁵ ערב שבת
היה⁶ * נסעו מרעמסס⁷ (שנ' ויסעו בני ישראל מרעמסס סכותה וכתוב)⁸ ויסעו מרעמסס
בחרש הראשון בחמשה עשר יום לחרש (וכתיב) ומצרים מקברים ונו. ומרעמסס (נסעו)
לסכות⁹ ומסכות לאיתם [ומאיתם]¹⁰ לפני פי¹¹ החירות הרי ז' (ימים). ברביעי ויגד למלך
מצרים כי ברח העם. בחמישי ובששי וירדפו¹² מצרים ונו. אור שביעי¹³ ירדו לים שנ'¹⁴
ויהי הענן והחשך ויאר את הלילה. לשחרית (עלו ישראל מן הים ונסעו מצרים [בתוכו]¹⁵
ובאותה שעה) אמרו (ישראל) שירה¹⁶ (שנ') אז ישיר ונו ויום חמישי¹⁷ (בשבת) היה (והוא
היה)¹⁸ יום¹⁹ טוב אחרון²⁰ של פסח. מים סוף נסעו למרה (שנ' ויבאו מרתה ונו ואומר) שם
שם לו חק ומשפט. * שם נתנו לישראל עשר²¹ מצות שבע מהן²² שנצטוו עליהן בני נח
[הוסיפו עליהן ישראל במרה שבת ודינין וכבוד אב ואם]²³ דכתיב²⁴ ויצו ה' אלהים על האדם
לאמר מכל עץ הגן אכל תאכל. ויצו אלו הדינין²⁵ וכן הוא אומר כי ידעתיו למען אשר
יצוה ונו (וכתיב לעשות צדקה ומשפט) ה' זו ברכת²⁶ השם שנ'²⁷ וגוקב שם ה'. אלהים זו
ענ' שנ'²⁷ לא יהיה לך אלהים אחרים על פני. על האדם זו שפיכות דמים שנ'²⁷ שופך דם
האדם באדם דמו ישפך. לאמר זו גילוי עריות שנ'²⁷ לאמר הן ישלח איש את אשתו ונו
(והלכה מאתו והיתה לאיש אחר הישוב אליה עוד הלא חנוף תחנוף הארץ ההיא ואת זנית
רעים רבים ושוב אלי נאם ה'). מכל עץ הגן זה הנול²⁸ (שנ' או מכל אשר ישבע עלי לשקר
ושלם אתו בראשו וחמישיתו יוסף עליו. ותאני ר' חייא הנשמר בננה אסור משום גזל
ושאינו נשמר בננה מותר משום גזל). אכל תאכל זה אבר מן החי (שנ' אך בשר בנפשו
דמו לא תאכלו) [בא אברהם והוסיף לו מילה. בא יעקב והוסיף לו ניר הנשה. בא יהודה
והוסיף לו מצות יבום] הוסיפו עליהן ישראל (באותה שעה) * שבת (ודינים)²⁹ וכיבוד אב
ואם. ממרה נסעו לאילים שנ' ויסעו ממרה ויבאו אילימה ונו (הא) למרנו שלא היו (ישראל)

¹ e. המצרים. ² f. h. O. רביעי (f. corrected); c. החמישי. ³ c. f. H. ולמחרת. ⁴ f. H. ממחרת. ⁵ c. f. H. omit. ⁶ c. f. omit. ⁷ O. ממחרת. ⁸ c. f. H. omits the last four words. ⁹ c. f. omit from נסעו, l. 2, and continue as in edition. ¹⁰ c. f. נסעו סכותה. ¹¹ e. לפני. ¹² O. רדפו. ¹³ c. f. לשביעי. ¹⁴ c. f. omit; רביעי. ¹⁵ f. O. שכן הוא אומר. ¹⁶ Only in P. ¹⁷ את השירה. ¹⁸ f. O. שביעי. ¹⁹ c. f. ויום. . . . פסח היה. ²⁰ f. שם, l. 9. ²¹ אחת עשרה. ²² f. omits. ²³ The words in [] only in P. ²⁴ O. שנאמר. ²⁵ f. omits. ²⁶ O. הדינין. ²⁷ f. O. שכן הוא אומר. ²⁸ f. H. omit. ²⁹ f. H. וכיבוד. ³⁰ f. H. ודינים ושבתות.

חונק אלא¹ על המים. ומאילים נסעו לאלוש שז' ויסעו מאילים ויבאו כל עדת בני ישראל אל מדבר סין הוא אלוש [אשר בין אלים ובין סיני]. בחמשה עשר יום לחדש השני לצאתם מארץ מצרים *ואחד בשבת² היה. (הא) למדנו שראש חדש אייר (באחד) בשבת היה (ועוד למדנו שהיו ישראל) [נמצאו] אוכלין מעונה³ שהוציאו בידם ממצרים כל שלשים יום ובו ביום כלתה ולערב אכלו את השליו ולמשיכים⁴ לקטו [ואכלו] את המן. ובאלוש נתנה להם השבת [שכן הוא אומר ששת ימים חלקטוהו וגו'] ושם עשו [ישראל] שבת ראשונה שז' וישבתו העם ביום השביעי. (באחד בשבת) בכז באייר נסעו מאלוש ובאו להם לרפידים [שם נתנה להם השבת בשנייה] ושם נתנה להם הברא [בשני בשבת] (ונלחמו עם עמלק ושם עשו שבת שנייה). [באחד בכיון]⁵ נסעו מרפידים ובאו להן⁶ למדבר סיני ומצאו עליו ענני כבוד. כל חמשת ימים⁷ היה משה עולה לראש ההר ויורד ומגיד⁸ לעם את דברי המקום ומשיב⁹ דבריהם *לפני המקום¹⁰. בשלישי¹¹ בששה לחדש נתנו¹² להם עשרת הדברות ויום שבת¹³ היה:

פרק ו'. ביום¹⁴ השביעי¹⁵ אחר עשרת הדברות (עלה משה להר שז') וישכן כבוד ה' על הר סיני ויכסהו הענן ששת ימים [על משה] למהרו¹⁶ (ויקרא אל משה ביום השביעי מתוך הענן) ויבא משה בתוך הענן ויעל אל ההר ויהי משה בהר ארבעים יום וארבעים לילה. [וששה ימים הראשונים לא עלו מן המניין נמצא עולה בשבעה בסיון] *ביז בתמוז ירד¹⁷ ושבר את הלוחות [שז'] (ויהי ממחרת) ויאמר משה אל העם אתם חטאתם וגו'. *עלה בשמנה עשר בתמוז¹⁸ [שניה] וביקש¹⁹ רחמים (*על ישראל²⁰ דכתיב) ואתנפל לפני ה' את ארבעים היום (ואת ארבעים הלילה אשר התנפלתי כי אמר ה') וגו' *באותה שעה²¹ נתרצה הקב"ה²² לישראל (ואמר למשה לפסול לוחות שניות ולעלות) שז'²³ בעת ההיא אמר ה' אלי פסל לך (שני לוחות אבנים כראשונים ועלה אלי ההרה ועשית לך ארון עץ). *ירד בעשרים ושמונה באב ופסל שני לוחות שז' ויפסל שני לוחות אבנים כראשונים וישכם משה בבקר וגו'. ועלה בכז באב ונשנית לו תורה פעם שנייה שז'²⁴ ואנכי עמדתי בהר כימים הראשונים ארבעים יום וארבעים לילה וגו' לא אבה ה' השחיתך. [מה תלמוד לומר] כימים

¹ H. omits. ² h. O. ושבת. ³ O. עונות. ⁴ h. ולמחרת. ⁵ h. בשני
להגיד. H. ; להגיד O. ⁶ e. omits. ⁷ e. H. O. הימים. ⁸ H. O. e. omits. ⁹ e. omits.
בשבת באחד בסיון. ¹⁰ O. e. omits. ¹¹ O. e. omits. ¹² O. e. omits. ¹³ O. e. omits.
לישראל. ¹⁴ O. e. omits. ¹⁵ O. e. omits. ¹⁶ O. e. omits. ¹⁷ O. e. omits.
למשה Ed. ¹⁸ H. adds שנתנו. ¹⁹ H. adds שנתנו. ²⁰ H. adds שנתנו.
בשמונה עשר בתמוז עלה O. ²¹ H. O. e. omits. ²² H. O. e. omits. ²³ H. O. e. omits.
השבת O. ; p. הששי. ²⁴ H. O. e. omits. ²⁵ H. O. e. omits. ²⁶ H. O. e. omits.
וירד בשבעה עשר בתמוז H. O. ²⁷ H. O. e. omits. ²⁸ H. O. e. omits. ²⁹ H. O. e. omits.
עליהן add. ³⁰ H. O. e. omits. ³¹ H. O. e. omits. ³² H. O. e. omits.
המקום O. ³³ H. O. e. omits. ³⁴ H. O. e. omits. ³⁵ H. O. e. omits.
עשה עוד ארבעים משלשים באב עד עשרה בחשרי. בעשרה בחשרי (ירד l. 21) O. ³⁶ H. O. e. omits.
נתרצה המקום בשמחה לישראל שכן הוא אומר.

הראשונים [אלא] מה הראשונים [היו] * מרוצין אף שניים מרוצין¹ (אמור) מעתה אמצעים [היו] בכעס: ירד [משם] ב' בתשרי [והלוחות בידו] (והוא היה יום הכפורים)² * ובישרם שנתרצה * לפני המקום³ שז' וסלחת לעוננו ולחטאתנו ונחלטנו * לפיכך נתקיים * יום⁴ חוק⁵ [ועשו אותו]⁶ זכרון לדורות שז' והיתה זאת לכם לחקת עולם [על אותה שעה הוא אומר] (ויהי כרדת משה) [וירא אהרן וכל בני ישראל את פני משה גז ויקרא אליהם משה גז] [וישובו אליו וגז] ואחרי כן נגשו כל בני ישראל (ויצום וגז מה צום צום לעשות את המשכן) התחילו לעסוק⁷ במלאכת המשכן [שז'] ויבואו כל איש אשר נשאו לבו וגז [והנשיאים הביאו גז. ובצלאל בן אורי בן חור למטה גז]. וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אותה כאשר צוה ה' כן עשו ויברך אותם משה. מה ברכה ברכם אמר להם (יהי רצון ש) תשרה שכינה במעשה ידיכם * [י' יוסי אומר כך אמר לה' ה'⁸ אלהי אבותיכם יוסף עליכם גז] (והם אמרו ויהי נועם ה' אלהינו עלינו וגז) אמר להם * (אשריכם ישראל שזכותם לעבודת המשכן) וכשם⁹ שזכותם לכך¹⁰ * כך תזכו שינתן¹¹ לכם בית הבחירה ושחשדה שכינה בתוכם¹² שז' ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם:

פרק ז'. וירבה ה' אל משה לאמר ביום החדש הראשון באחד לחדש תקים את משכן אהל מועד ושמת שם וגז והבאת את השלחן וגז [אימתי] התחילו (ז' ימי) המלואים כזז באדר ובאחד בניסן שלמו [ימי המילואים]. כל ז' ימי המלואים היה משה מעמיד את המשכן בכל¹³ בקר ובקר ומקריב¹⁴ עליו קרבנות¹⁵ ומפרקו¹⁶ ובשמיני העמידו ולא¹⁷ פרקו. * י' יוסי ב' יהודה אומר אף בשמיני (העמידו) פרקו¹⁸. ואכל אהרן ובניו את בשר האיל ואת הלחם אשר בסל ופתח אהל מועד חשבו יומם ולילה שבעת ימים וגז ויעש אהרן ובניו וגז ויהי ביום השמיני וגז אחר ז' ימי המלואים [אותו היום] ואחד¹⁹ בשבת היה וראש חדרש ניסן היה ובו ביום עמדו אהרן ובניו ורחצו (את) ידיהם ו(את) רגליהם מן הכיור [ולבשו בגדי השרד והקריבו עולות ושלמים] ועבדו * את (כל)²⁰ העבודות והסדירות²¹ על הסדר ובו ביום התחילו הנשיאים להקריב (שז') ויהי המקריב ביום הראשון. [אותו היום]

הקב"ה. ³ O. והוא יום הכפורים. ² O. ברצון אף האחרונים ברצון. ¹ O. שבאותו היום נתרצה המקום לישראל שכן הוא אומר סלחתי (I. 2) (ובישרם, I. 2) O. לחוק. e. add. סליחה וכפרה. ⁷ O. זה. e. adds. הוא. ⁵ O. adds. כדברך. ⁴ ר' מאיר אומר לא כך. ¹⁰ H. להיות עסוקין. ⁹ O. לפיכך הוא. H. וזכרון. ⁸ Ed. (from) O. שיתן. ¹⁴ e. במעשה המשכן. ¹² O. כדך. ¹¹ O. אמר אלא ה' (אשריכם, from) H.; סופו ליתן לכם את בית העולמים שבחובו שכינה לשרות (I. 12), כך. ¹⁵ O. וכל. ¹³ O. אשריכם שזכותם שניתן לכם בית הבחירה ותשרה שכינתו בתוכה (I. 11). ¹⁶ O. וועד לא p. ¹⁹ H. ופזרו. ¹⁸ O. קרבנותיו. ¹⁷ O. מקריב. ²⁰ O. ומסדרים. ²¹ H. O. כל. ²⁴ e. אחד. ²² O. זמן. ²³ O.

ראשון למעשה בראשית ראשון לנשיאים [ראשון לחדשים]¹ ראשון לשכון השכינה בִּישְׂרָאֵל (שְׁנֵי וּשְׁכַנְתִּי בְּחוּךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. ראשון לאסור במה) ראשון לכהונה ראשון לברכה ראשון לעבודה ראשון לשחיטת צפון ראשון לאכילת קרשים ראשון ליירידת האש שֵׁן וְתִצָּא אֵשׁ וְגו'². בֹּיּוֹם הַקְרִיבוּ יִשְׂרָאֵל תְּמִידִין נְדָרִים וְנִדְבוֹת חַטָּאוֹת וְאִשְׁמוֹת בְּכוֹרוֹת וּמַעֲשָׁרוֹת. וְעַל אוֹתוֹ הַיּוֹם³ הוּא אוֹמֵר עוֹרִי צָפוֹן וּבּוֹאִי תִימָן (הִפִּיחִי נְגִי יוֹלֹ בְּשִׁמּוֹי) עוֹרִי צָפוֹן זֶה עוֹלָה הַנִּשְׁחָטָה⁴ כְּצָפוֹן וּבּוֹאִי תִימָן אֵלֹי שְׁלָמִים הַנִּשְׁחָטִין⁵ בְּדָרוֹם. הִפִּיחִי נְגִי זֶה אָהֵל מוֹעֵד. יָזְלוּ בְּשִׁמּוֹי זֶה קְטוֹרֶת הַסָּמִים. יָבֹא דוֹרֵי לָנֹנָה זֶה הַשְּׂכִינָה⁶. וַיֵּאבֵּל פְּרִי מִגְדֵּיו אֵלֹי הַקְּרִבְנוֹת. בִּאתִי לָנֶגְי אַחוֹתִי כֻלָּה זֶה יוֹם שְׁמִינִי⁷. אֵרִיתִי מוֹרִי עִם בְּשִׁמִּי זֶה קְטוֹרֶת לְבוֹנָה⁸ וְהַמִּנְחוֹת⁹. אֲכַלְתִּי יַעֲרִי עִם דְּבָשִׁי אֵילֹי אֵיבְרֵי הָעוֹלָה וְאִימּוֹרֵי קְרָשִׁים. שְׁתִּיתִי יַיִן עִם חֲלָבִי אֵלֹי הַנִּסְכִּים וְאִימּוֹרֵי קְרָשִׁים קָלִים. אֲכַלּוּ רַעִים זֶה מִשָּׁה וְאֶהֱרֵן [וְמָרִים]. שְׁתּוּ וּשְׁכְּרוּ דוֹרִים זֶה כִּנְסַת יִשְׂרָאֵל. בֹּיּוֹם נִמְצְאָה¹⁰ אֱלִישֶׁבַע בַּת עֲמִינָדָב יִתְרָה עַל [בְּנוֹת] יִשְׂרָאֵל אַרְבַּע שְׁמֻחוֹת (וְאֵבֶל אֶחָד)¹¹ יִבְמָה מֶלֶךְ וּבַעֲלָה כֶּהֱן נָדוּל אַחִיהָ נָשִׂיא וּבְנִיהָ¹² סַנִּי כְּהוֹנָה וְאֵבֶלָה¹³ בְּשָׁנִי¹⁴ בְּנִיהָ¹⁵ נָדָב וַאֲבִיהוּא. וַיֵּשׁ אוֹמֵר¹⁶ אָף בֶּן בְּנָה¹⁷ מִשּׁוֹחַ מִלְחָמָה זֶה¹⁸ [הִיא] פִּינְחָס¹⁹. [וּבִיּוֹם הַשְּׁנִי לְמַחֲרַת] בְּשָׁנִי בְּנִיסָן שָׂרָף אֱלֵעָזָר (הַכֹּהֵן) * פָּרַת חַטָּאת²⁰ וְהוּזוּ²¹ כָּל יִשְׂרָאֵל [מִמַּעֲשֵׂה הָעֵגֶל] (וְשֵׁנוּ)²². [וַיִּדְבֹּר ה' אֶל מֹשֶׁה בַּמִּדְבָּר סִינִי בֵּשׁ הַשְּׁנִי לְצֹא מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בַּחֹדֶר הָרֵאשִׁי לֹא יַעֲשׂוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַפֶּסַח כְּמוֹעֲדוֹ] בִּידֹ כֹּה שִׁחְטוּ יִשְׂרָאֵל אֶת פִּסְחֵיהֶם וַיּוֹם הַשִּׁבְתָּה הִיא:

פָּרָק ד'. וַיִּדְבֹּר ה' אֶל מֹשֶׁה בַּמִּדְבָּר סִינִי בִּאֵהֶל מוֹעֵד בְּאַחַד לְחָדָשׁ הַשְּׁנִי בִּשְׁנָה הַשְּׁנִית וְגו' שֶׁאוֹת אֵת רֹאשׁ וְגו' מִבֵּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וְגו' וְאַתְּכֶם יִהְיוּ וְגו'²³ [וַיִּפְקֹד אוֹתָם מֹשֶׁה וְגו' וְאַחֲרָיִם כֹּךְ פָּקוֹד אֶת בְּנֵי לֵוִי] (וְאַחֲרָיִם כֹּךְ נִשָּׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי קֹהֶת וְגו') וְאַחֲרָיִם כֹּךְ נִשָּׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי נִרְשֹׁן גַּם הֵם וְגו' וְאַחֲרָיִם כֹּךְ נִשָּׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי מִרְרִי וְגו' וְאַחֲרָיִם כֹּךְ עַל פִּי ה' פָּקֹד אוֹתָם בִּידֹ מֹשֶׁה. בִּידֹ בְּאִיר שִׁחְטוּ * טַמְאֵי נֶפֶשׁ²⁴ פֶּסַח שְׁנֵי שָׁנִי וְהִיא אֲנָשִׁים אֲשֶׁר הִיוּ טַמְאִים לְנֶפֶשׁ וְגו' וַיֹּאמְרוּ הָאֲנָשִׁים הַהֵמָּה אֵלֵינוּ וְגו'. וַיִּדְבֹּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר אִישׁ אִישׁ כִּי יִהְיֶה טַמֵּא לְנֶפֶשׁ וְגו' [וְכָל הַפֶּרֶשָׁה כֻּלָּה]. וְהִיא בִּשְׁנָה הַשְּׁנִית בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי בְּעֶשְׂרִים בַּחֹדֶשׁ נִעְלָה הָעֵנָן. (* נִמְצְאוּ עוֹשִׂין בַּמִּדְבָּר סִינִי²⁵ יֵזְ חֹדֶשׁ חֹסֶר עֶשְׂרֵה יָמִים וְאוֹ) וַיִּכְתֹּב מֹשֶׁה אֶת מִצְוָתָהּם

יום. e.¹ Different order in the MSS.² ראשון לפדר בהמה. P.³ הלבנה. O.⁴ השמיני. O.⁵ שכינה. O.⁶ שנשחטין. O.⁷ שנשחטה. O.⁸ וזני. H. O.⁹ ואלו הן. H. p. add.¹⁰ מוצאה. O.¹¹ ולבנות המנחה. H. O.¹² שמתו ואלו הן. H. adds.¹³ משני. H. O.¹⁴ ואבל אחד. O.¹⁵ בניה. H. adds.¹⁶ e. add.¹⁷ e. add.¹⁸ e. add.¹⁹ e. add.²⁰ e. add.²¹ e. add.²² e. add.²³ e. add.²⁴ e. add.²⁵ e. add.²⁶ e. add.²⁷ e. add.²⁸ e. add.²⁹ e. add.³⁰ e. add.³¹ e. add.³² e. add.³³ e. add.³⁴ e. add.³⁵ e. add.³⁶ e. add.³⁷ e. add.³⁸ e. add.³⁹ e. add.⁴⁰ e. add.⁴¹ e. add.⁴² e. add.⁴³ e. add.⁴⁴ e. add.⁴⁵ e. add.⁴⁶ e. add.⁴⁷ e. add.⁴⁸ e. add.⁴⁹ e. add.⁵⁰ e. add.⁵¹ e. add.⁵² e. add.⁵³ e. add.⁵⁴ e. add.⁵⁵ e. add.⁵⁶ e. add.⁵⁷ e. add.⁵⁸ e. add.⁵⁹ e. add.⁶⁰ e. add.⁶¹ e. add.⁶² e. add.⁶³ e. add.⁶⁴ e. add.⁶⁵ e. add.⁶⁶ e. add.⁶⁷ e. add.⁶⁸ e. add.⁶⁹ e. add.⁷⁰ e. add.⁷¹ e. add.⁷² e. add.⁷³ e. add.⁷⁴ e. add.⁷⁵ e. add.⁷⁶ e. add.⁷⁷ e. add.⁷⁸ e. add.⁷⁹ e. add.⁸⁰ e. add.⁸¹ e. add.⁸² e. add.⁸³ e. add.⁸⁴ e. add.⁸⁵ e. add.⁸⁶ e. add.⁸⁷ e. add.⁸⁸ e. add.⁸⁹ e. add.⁹⁰ e. add.⁹¹ e. add.⁹² e. add.⁹³ e. add.⁹⁴ e. add.⁹⁵ e. add.⁹⁶ e. add.⁹⁷ e. add.⁹⁸ e. add.⁹⁹ e. add.¹⁰⁰ e. add.¹⁰¹ e. add.¹⁰² e. add.¹⁰³ e. add.¹⁰⁴ e. add.¹⁰⁵ e. add.¹⁰⁶ e. add.¹⁰⁷ e. add.¹⁰⁸ e. add.¹⁰⁹ e. add.¹¹⁰ e. add.¹¹¹ e. add.¹¹² e. add.¹¹³ e. add.¹¹⁴ e. add.¹¹⁵ e. add.¹¹⁶ e. add.¹¹⁷ e. add.¹¹⁸ e. add.¹¹⁹ e. add.¹²⁰ e. add.¹²¹ e. add.¹²² e. add.¹²³ e. add.¹²⁴ e. add.¹²⁵ e. add.¹²⁶ e. add.¹²⁷ e. add.¹²⁸ e. add.¹²⁹ e. add.¹³⁰ e. add.¹³¹ e. add.¹³² e. add.¹³³ e. add.¹³⁴ e. add.¹³⁵ e. add.¹³⁶ e. add.¹³⁷ e. add.¹³⁸ e. add.¹³⁹ e. add.¹⁴⁰ e. add.¹⁴¹ e. add.¹⁴² e. add.¹⁴³ e. add.¹⁴⁴ e. add.¹⁴⁵ e. add.¹⁴⁶ e. add.¹⁴⁷ e. add.¹⁴⁸ e. add.¹⁴⁹ e. add.¹⁵⁰ e. add.¹⁵¹ e. add.¹⁵² e. add.¹⁵³ e. add.¹⁵⁴ e. add.¹⁵⁵ e. add.¹⁵⁶ e. add.¹⁵⁷ e. add.¹⁵⁸ e. add.¹⁵⁹ e. add.¹⁶⁰ e. add.¹⁶¹ e. add.¹⁶² e. add.¹⁶³ e. add.¹⁶⁴ e. add.¹⁶⁵ e. add.¹⁶⁶ e. add.¹⁶⁷ e. add.¹⁶⁸ e. add.¹⁶⁹ e. add.¹⁷⁰ e. add.¹⁷¹ e. add.¹⁷² e. add.¹⁷³ e. add.¹⁷⁴ e. add.¹⁷⁵ e. add.¹⁷⁶ e. add.¹⁷⁷ e. add.¹⁷⁸ e. add.¹⁷⁹ e. add.¹⁸⁰ e. add.¹⁸¹ e. add.¹⁸² e. add.¹⁸³ e. add.¹⁸⁴ e. add.¹⁸⁵ e. add.¹⁸⁶ e. add.¹⁸⁷ e. add.¹⁸⁸ e. add.¹⁸⁹ e. add.¹⁹⁰ e. add.¹⁹¹ e. add.¹⁹² e. add.¹⁹³ e. add.¹⁹⁴ e. add.¹⁹⁵ e. add.¹⁹⁶ e. add.¹⁹⁷ e. add.¹⁹⁸ e. add.¹⁹⁹ e. add.²⁰⁰ e. add.²⁰¹ e. add.²⁰² e. add.²⁰³ e. add.²⁰⁴ e. add.²⁰⁵ e. add.²⁰⁶ e. add.²⁰⁷ e. add.²⁰⁸ e. add.²⁰⁹ e. add.²¹⁰ e. add.²¹¹ e. add.²¹² e. add.²¹³ e. add.²¹⁴ e. add.²¹⁵ e. add.²¹⁶ e. add.²¹⁷ e. add.²¹⁸ e. add.²¹⁹ e. add.²²⁰ e. add.²²¹ e. add.²²² e. add.²²³ e. add.²²⁴ e. add.²²⁵ e. add.²²⁶ e. add.²²⁷ e. add.²²⁸ e. add.²²⁹ e. add.²³⁰ e. add.²³¹ e. add.²³² e. add.²³³ e. add.²³⁴ e. add.²³⁵ e. add.²³⁶ e. add.²³⁷ e. add.²³⁸ e. add.²³⁹ e. add.²⁴⁰ e. add.²⁴¹ e. add.²⁴² e. add.²⁴³ e. add.²⁴⁴ e. add.²⁴⁵ e. add.²⁴⁶ e. add.²⁴⁷ e. add.²⁴⁸ e. add.²⁴⁹ e. add.²⁵⁰ e. add.²⁵¹ e. add.²⁵² e. add.²⁵³ e. add.²⁵⁴ e. add.²⁵⁵ e. add.²⁵⁶ e. add.²⁵⁷ e. add.²⁵⁸ e. add.²⁵⁹ e. add.²⁶⁰ e. add.²⁶¹ e. add.²⁶² e. add.²⁶³ e. add.²⁶⁴ e. add.²⁶⁵ e. add.²⁶⁶ e. add.²⁶⁷ e. add.²⁶⁸ e. add.²⁶⁹ e. add.²⁷⁰ e. add.²⁷¹ e. add.²⁷² e. add.²⁷³ e. add.²⁷⁴ e. add.²⁷⁵ e. add.²⁷⁶ e. add.²⁷⁷ e. add.²⁷⁸ e. add.²⁷⁹ e. add.²⁸⁰ e. add.²⁸¹ e. add.²⁸² e. add.²⁸³ e. add.²⁸⁴ e. add.²⁸⁵ e. add.²⁸⁶ e. add.²⁸⁷ e. add.²⁸⁸ e. add.²⁸⁹ e. add.²⁹⁰ e. add.²⁹¹ e. add.²⁹² e. add.²⁹³ e. add.²⁹⁴ e. add.²⁹⁵ e. add.²⁹⁶ e. add.²⁹⁷ e. add.²⁹⁸ e. add.²⁹⁹ e. add.³⁰⁰ e. add.³⁰¹ e. add.³⁰² e. add.³⁰³ e. add.³⁰⁴ e. add.³⁰⁵ e. add.³⁰⁶ e. add.³⁰⁷ e. add.³⁰⁸ e. add.³⁰⁹ e. add.³¹⁰ e. add.³¹¹ e. add.³¹² e. add.³¹³ e. add.³¹⁴ e. add.³¹⁵ e. add.³¹⁶ e. add.³¹⁷ e. add.³¹⁸ e. add.³¹⁹ e. add.³²⁰ e. add.³²¹ e. add.³²² e. add.³²³ e. add.³²⁴ e. add.³²⁵ e. add.³²⁶ e. add.³²⁷ e. add.³²⁸ e. add.³²⁹ e. add.³³⁰ e. add.³³¹ e. add.³³² e. add.³³³ e. add.³³⁴ e. add.³³⁵ e. add.³³⁶ e. add.³³⁷ e. add.³³⁸ e. add.³³⁹ e. add.³⁴⁰ e. add.³⁴¹ e. add.³⁴² e. add.³⁴³ e. add.³⁴⁴ e. add.³⁴⁵ e. add.³⁴⁶ e. add.³⁴⁷ e. add.³⁴⁸ e. add.³⁴⁹ e. add.³⁵⁰ e. add.³⁵¹ e. add.³⁵² e. add.³⁵³ e. add.³⁵⁴ e. add.³⁵⁵ e. add.³⁵⁶ e. add.³⁵⁷ e. add.³⁵⁸ e. add.³⁵⁹ e. add.³⁶⁰ e. add.³⁶¹ e. add.³⁶² e. add.³⁶³ e. add.³⁶⁴ e. add.³⁶⁵ e. add.³⁶⁶ e. add.³⁶⁷ e. add.³⁶⁸ e. add.³⁶⁹ e. add.³⁷⁰ e. add.³⁷¹ e. add.³⁷² e. add.³⁷³ e. add.³⁷⁴ e. add.³⁷⁵ e. add.³⁷⁶ e. add.³⁷⁷ e. add.³⁷⁸ e. add.³⁷⁹ e. add.³⁸⁰ e. add.³⁸¹ e. add.³⁸² e. add.³⁸³ e. add.³⁸⁴ e. add.³⁸⁵ e. add.³⁸⁶ e. add.³⁸⁷ e. add.³⁸⁸ e. add.³⁸⁹ e. add.³⁹⁰ e. add.³⁹¹ e. add.³⁹² e. add.³⁹³ e. add.³⁹⁴ e. add.³⁹⁵ e. add.³⁹⁶ e. add.³⁹⁷ e. add.³⁹⁸ e. add.³⁹⁹ e. add.⁴⁰⁰ e. add.⁴⁰¹ e. add.⁴⁰² e. add.⁴⁰³ e. add.⁴⁰⁴ e. add.⁴⁰⁵ e. add.⁴⁰⁶ e. add.⁴⁰⁷ e. add.⁴⁰⁸ e. add.⁴⁰⁹ e. add.⁴¹⁰ e. add.⁴¹¹ e. add.⁴¹² e. add.⁴¹³ e. add.⁴¹⁴ e. add.⁴¹⁵ e. add.⁴¹⁶ e. add.⁴¹⁷ e. add.⁴¹⁸ e. add.⁴¹⁹ e. add.⁴²⁰ e. add.⁴²¹ e. add.⁴²² e. add.⁴²³ e. add.⁴²⁴ e. add.⁴²⁵ e. add.⁴²⁶ e. add.⁴²⁷ e. add.⁴²⁸ e. add.⁴²⁹ e. add.⁴³⁰ e. add.⁴³¹ e. add.⁴³² e. add.⁴³³ e. add.⁴³⁴ e. add.⁴³⁵ e. add.⁴³⁶ e. add.⁴³⁷ e. add.⁴³⁸ e. add.⁴³⁹ e. add.⁴⁴⁰ e. add.⁴⁴¹ e. add.⁴⁴² e. add.⁴⁴³ e. add.⁴⁴⁴ e. add.⁴⁴⁵ e. add.⁴⁴⁶ e. add.⁴⁴⁷ e. add.⁴⁴⁸ e. add.⁴⁴⁹ e. add.⁴⁵⁰ e. add.⁴⁵¹ e. add.⁴⁵² e. add.⁴⁵³ e. add.⁴⁵⁴ e. add.⁴⁵⁵ e. add.⁴⁵⁶ e. add.⁴⁵⁷ e. add.⁴⁵⁸ e. add.⁴⁵⁹ e. add.⁴⁶⁰ e. add.⁴⁶¹ e. add.⁴⁶² e. add.⁴⁶³ e. add.⁴⁶⁴ e. add.⁴⁶⁵ e. add.⁴⁶⁶ e. add.⁴⁶⁷ e. add.⁴⁶⁸ e. add.⁴⁶⁹ e. add.⁴⁷⁰ e. add.⁴⁷¹ e. add.⁴⁷² e. add.⁴⁷³ e. add.⁴⁷⁴ e. add.⁴⁷⁵ e. add.⁴⁷⁶ e. add.⁴⁷⁷ e. add.⁴⁷⁸ e. add.⁴⁷⁹ e. add.⁴⁸⁰ e. add.⁴⁸¹ e. add.⁴⁸² e. add.⁴⁸³ e. add.⁴⁸⁴ e. add.⁴⁸⁵ e. add.⁴⁸⁶ e. add.⁴⁸⁷ e. add.⁴⁸⁸ e. add.⁴⁸⁹ e. add.⁴⁹⁰ e. add.⁴⁹¹ e. add.⁴⁹² e. add.⁴⁹³ e. add.⁴⁹⁴ e. add.⁴⁹⁵ e. add.⁴⁹⁶ e. add.⁴⁹⁷ e. add.⁴⁹⁸ e. add.⁴⁹⁹ e. add.⁵⁰⁰ e. add.⁵⁰¹ e. add.⁵⁰² e. add.⁵⁰³ e. add.⁵⁰⁴ e. add.⁵⁰⁵ e. add.⁵⁰⁶ e. add.⁵⁰⁷ e. add.⁵⁰⁸ e. add.⁵⁰⁹ e. add.⁵¹⁰ e. add.⁵¹¹ e. add.⁵¹² e. add.⁵¹³ e. add.⁵¹⁴ e. add.⁵¹⁵ e. add.⁵¹⁶ e. add.⁵¹⁷ e. add.⁵¹⁸ e. add.⁵¹⁹ e. add.⁵²⁰ e. add.⁵²¹ e. add.⁵²² e. add.⁵²³ e. add.⁵²⁴ e. add.⁵²⁵ e. add.⁵²⁶ e. add.⁵²⁷ e. add.⁵²⁸ e. add.⁵²⁹ e. add.⁵³⁰ e. add.⁵³¹ e. add.⁵³² e. add.⁵³³ e. add.⁵³⁴ e. add.⁵³⁵ e. add.⁵³⁶ e. add.⁵³⁷ e. add.⁵³⁸ e. add.⁵³⁹ e. add.⁵⁴⁰ e. add.⁵⁴¹ e. add.⁵⁴² e. add.⁵⁴³ e. add.⁵⁴⁴ e. add.⁵⁴⁵ e. add.⁵⁴⁶ e. add.⁵⁴⁷ e. add.⁵⁴⁸ e. add.⁵⁴⁹ e. add.⁵⁵⁰ e. add.⁵⁵¹ e. add.⁵⁵² e. add.⁵⁵³ e. add.⁵⁵⁴ e. add.⁵⁵⁵ e. add.⁵⁵⁶ e. add.⁵⁵⁷ e. add.⁵⁵⁸ e. add.⁵⁵⁹ e. add.⁵⁶⁰ e. add.⁵⁶¹ e. add.⁵⁶² e. add.⁵⁶³ e. add.⁵⁶⁴ e. add.⁵⁶⁵ e. add.⁵⁶⁶ e. add.⁵⁶⁷ e. add.⁵⁶⁸ e. add.⁵⁶⁹ e. add.⁵⁷⁰ e. add.⁵⁷¹ e. add.⁵⁷² e. add.⁵⁷³ e. add.⁵⁷⁴ e. add.⁵⁷⁵ e. add.⁵⁷⁶ e. add.⁵⁷⁷ e. add.⁵⁷⁸ e. add.⁵⁷⁹ e. add.⁵⁸⁰ e. add.⁵⁸¹ e. add.⁵⁸² e. add.⁵⁸³ e. add.⁵⁸⁴ e. add.⁵⁸⁵ e. add.⁵⁸⁶ e. add.⁵⁸⁷ e. add.⁵⁸⁸ e. add.⁵⁸⁹ e. add.⁵⁹⁰ e. add.⁵⁹¹ e. add.⁵⁹² e. add.⁵⁹³ e. add.⁵⁹⁴ e. add.⁵⁹⁵ e. add.⁵⁹⁶ e. add.⁵⁹⁷ e. add.⁵⁹⁸ e. add.⁵⁹⁹ e. add.⁶⁰⁰ e. add.⁶⁰¹ e. add.⁶⁰² e. add.⁶⁰³ e. add.⁶⁰⁴ e. add.⁶⁰⁵ e. add.⁶⁰⁶ e. add.⁶⁰⁷ e. add.⁶⁰⁸ e. add.⁶⁰⁹ e. add.⁶¹⁰ e. add.⁶¹¹ e. add.⁶¹² e. add.⁶¹³ e. add.⁶¹⁴ e. add.⁶¹⁵ e. add.⁶¹⁶ e. add.⁶¹⁷ e. add.⁶¹⁸ e. add.⁶¹⁹ e. add.⁶²⁰ e. add.⁶²¹ e. add.⁶²² e. add.⁶²³ e. add.⁶²⁴ e. add.⁶²⁵ e. add.⁶²⁶ e. add.⁶²⁷ e. add.⁶²⁸ e. add.⁶²⁹ e. add.⁶³⁰ e. add.⁶³¹ e. add.⁶³² e. add.⁶³³ e. add.⁶³⁴ e. add.⁶³⁵ e. add.⁶³⁶ e. add.⁶³⁷ e. add.⁶³⁸ e. add.⁶³⁹ e. add.⁶⁴⁰ e. add.⁶⁴¹ e. add.⁶⁴² e. add.⁶⁴³ e. add.⁶⁴⁴ e. add.⁶⁴⁵ e. add.⁶⁴⁶ e. add.⁶⁴⁷ e. add.⁶⁴⁸ e. add.⁶⁴⁹ e. add.⁶⁵⁰ e. add.⁶⁵¹ e. add.⁶⁵² e. add.⁶⁵³ e. add.⁶⁵⁴ e. add.⁶⁵⁵ e. add.⁶⁵⁶ e. add.⁶⁵⁷ e. add.⁶⁵⁸ e. add.⁶⁵⁹ e. add.⁶⁶⁰ e. add.⁶⁶¹ e. add.⁶⁶² e. add.⁶⁶³ e. add.⁶⁶⁴ e. add.⁶⁶⁵ e. add.⁶⁶⁶ e. add.⁶⁶⁷ e. add.⁶⁶⁸ e. add.⁶⁶⁹ e. add.⁶⁷⁰ e. add.⁶⁷¹ e. add.⁶⁷² e. add.⁶⁷³ e. add.⁶⁷⁴ e. add.⁶⁷⁵ e. add.⁶⁷⁶ e. add.⁶⁷⁷ e. add.⁶⁷⁸ e. add.⁶⁷⁹ e. add.⁶⁸⁰ e. add.⁶⁸¹ e. add.⁶⁸² e. add.⁶⁸³ e. add.⁶⁸⁴ e. add.⁶⁸⁵ e. add.⁶⁸⁶ e. add.⁶⁸⁷ e. add.⁶⁸⁸ e. add.⁶⁸⁹ e. add.⁶⁹⁰ e. add.⁶⁹¹ e. add.⁶⁹² e. add.⁶⁹³ e. add.⁶⁹⁴ e. add.⁶⁹⁵ e. add.⁶⁹⁶ e. add.⁶⁹⁷ e. add.⁶⁹⁸ e. add.⁶⁹⁹ e. add.⁷⁰⁰ e. add.⁷⁰¹ e. add.⁷⁰² e. add.⁷⁰³ e. add.⁷⁰⁴ e. add.⁷⁰⁵ e. add.⁷⁰⁶ e. add.⁷⁰⁷ e. add.⁷⁰⁸ e. add.⁷⁰⁹ e. add.⁷¹⁰ e. add.⁷¹¹ e. add.⁷¹² e. add.⁷¹³ e. add.⁷¹⁴ e. add.⁷¹⁵ e. add.⁷¹⁶ e. add.⁷¹⁷ e. add.⁷¹⁸ e. add.⁷¹⁹ e. add.⁷²⁰ e. add.⁷²¹ e. add.⁷²² e. add.⁷²³ e. add.⁷²⁴ e. add.⁷²⁵ e. add.⁷²⁶ e. add.⁷²⁷ e. add.⁷²⁸ e. add.⁷²⁹ e. add.⁷³⁰ e. add.⁷³¹ e. add.⁷³² e. add.⁷³³ e. add.⁷³⁴ e. add.⁷³⁵ e. add.⁷³⁶ e. add.⁷³⁷ e. add.⁷³⁸ e. add.⁷³⁹ e. add.⁷⁴⁰ e. add.⁷⁴¹ e. add.⁷⁴² e. add.⁷⁴³ e. add.⁷⁴⁴ e. add.⁷⁴⁵ e. add.⁷⁴⁶ e. add.⁷⁴⁷ e. add.⁷⁴⁸ e. add.⁷⁴⁹ e. add.⁷⁵⁰ e. add.⁷⁵¹ e. add.⁷⁵² e. add.⁷⁵³ e. add.⁷⁵⁴ e. add.⁷⁵⁵ e. add.⁷⁵⁶ e. add.⁷⁵⁷ e. add.⁷⁵⁸ e. add.⁷⁵⁹ e. add.⁷⁶⁰ e. add.⁷⁶¹ e. add.⁷⁶² e. add.⁷⁶³ e. add.⁷⁶⁴ e. add.⁷⁶⁵ e. add.⁷⁶⁶ e. add.⁷⁶⁷ e. add.⁷⁶⁸ e. add.<

למסעיהם וגו'. [במדבר סיני עשו שנים עשר חדש חסר עשרה ימים]. נסעו ממדבר סיני [בעשרים לחדש השני] *ובאן להם¹ בקברות² התאוו ועשו שם שלשים יום שז לא יום אחד תאכלון וגו עד חדש ימים וגו'. נסעו מקברות התאוו (ובאו)³ לחצרות ועשו שם שבעה ימים שז ותסגר מרים שבעת ימים. נסעו מחצרות ובאו להן למדבר פארן בכה בסיון ובכז בסיון שלח משה סרגלים שז והימים ימי בכורי ענבים. וישבו מתור הארץ מקץ פ יום וט באב היה [כ]שתמצא אומר⁴ בט באב נגור על אבותינו שלא יכנסו לארץ. אחר [ביאת ה]מרגלים היתה (*מחלוקתו של⁵ קרח ו)בליעתו [של קרח] שז⁶ אף לא ארץ זבת חלב ודבש וגו ויחר אף ה בישראל (ואו) והימים אשר הלכנו מקדש ברנע עד אשר עברנו את נחל זרד שלשים ושמונה שנה וגו. יט שנה (היו) חורין ומטורפין⁷ [וחזרו לקדש] ויט שנה ישבו⁸ [ישראל] בקדש (ברנע) שז וחשבו בקדש ימים רבים כימים אשר ישבתם (נמצאו) כל המסעות [כולן] מב מסעות⁹:

פרק ז. ויבואו [בני ישראל] כל העדה מדבר צין בחדש הראשון וישב העם בקדש ותמת שם מרים ותקבר שם. ולא היה מים לעדה ויקהלו על משה ואהרן [יום]¹⁰ שנסתלקה הבאר שנת הארבעים היתה וראש חדש ניסן היה. בו בפרק וישלח משה מלאכים מקדש אל מלך אדום וגו עשו שם ישראל¹¹ ז¹² חרשים [ויסעו מקדש ויבאו בני ישראל כל העדה הר ההר. בו בפרק] ויעל אהרן הכהן וגו'. [בשנת הארבעים לצאת בני ישראל מארץ מצרים בחדש החמשי באחד לחדש]. ואהרן בן שלש ועשרים ומאת שנה במותו בהר ההר. (כיוון שמת אהרן נסתלקו ענני כבוד ובאו הכנעניים להלחם עם ישראל)¹³. וישמע הכנעני מלך ערד וגו ומה שמועה שמע (שמע) שמת אהרן [ונסתלקו ענני הכבוד] והלך התייר הנדול (*שבהו)¹⁴ ונסתלק עמוד הענן שהיה נלחם להם¹⁵ ובא ונלחם עמהם [כיוון שנלחם עמהן] חזרו¹⁶ לאחוריהם ז¹⁷ מסעות וחזו¹⁸ במוסרה שז ובני ישראל נסעו מבארות בני יעקן מוסרה שם מת אהרן [והלא כבר נאמר ויסעו ממוסרות ויחנו בבני יעקן ומה תלמוד לומר מוסרה אלא זו חזרה שמת אהרן שז שם מת אהרן] וכי במוסרה מת (אהרן) והלא [לא מת אלא] בהר ההר¹⁹ אלא ממקום שמת אהרן חזרו לאחוריהן ז²⁰ מסעות עד שחנו במוסרה [ורץ אחריו שכתו של לוי והרגן וכו כדאיתא בכיפורים ירושל]. משם נסעו הנגדה וגו ומשם בארה וגו היא הבאר [היא הבאר] שחזרה להם [לישראל]. ויסעו בני ישראל

¹ e. omits.² e. H. O. לקברות.³ H. adds להם.⁴ h. O. לומר.⁵ P. ומחלוקת.⁶ O. שכן הוא אומר.⁷ H. O. ומטורפין.⁸ O. עשו.⁹ e. omits.¹⁰ P. like O.¹¹ H. adds נכסים.¹² O. ארבעה.¹³ e. adds¹⁴ H. omits from כיוון, l. 18.¹⁵ O. שהיה נלחם להם לישראל פסק.¹⁶ Ed. שהיה להם ונפסק עמוד ענן שהיה מסכך ומנץ עליהם (l. 20, שבהו).¹⁷ O. p. עד שחנו.¹⁸ Ed. מת.¹⁹ O. שמונה.²⁰ H. O. שמונה.

ויחנו באובות. ויסעו מאובות ויחנו באיי העברים (ונו). משם נסעו ויחנו בנחל זרד) משם נסעו ויחנו מעבר ארנן ונו שם נלחמו עם סיחון ויכהו ישראל [באלול] [לפי חרב]. ויפנו ויעלו דרך הבשן ונו [אחר שנפנו מן הרגל שבתשרי] ויאמר ה' אל משה אל תירא אותו ונו [ונלחמו עם נוג] ויכו אותו ואת בניו ונו ויסעו בני ישראל ויחנו בערבות מואב. ויהי אחרי המגפה נו. [שאו את ראש נו]. לאלה תחלק הארץ נו¹. החזירו (ה)בנים לאבות וחזרו (ה)אבות והורישו[ם] לבנים². סרח בת אשר היתה מבאי מצרים ומיוצאיה³. (מבאי מצרים דכתיב וסרח אחותם ומבאי הארץ שנ' ושם בת אשר סרח. ויוכבד היתה מבאי מצרים ומיוצאיה מבאי מצרים שנ' ושם אשת עמרם ויוכבד בת לוי ונו [ושם בת אשר סרח והיא לעולם]. יאיר בן מנשה ומכיר בן מנשה נולדו בחיי יעקב אבינו [ומולדת אשר הולדת אחריהם]⁴ ומתו לאחר מיתת⁵ משה (רבינו) ונבט היה מן הנולדים במצרים ומת לאחר מיתת⁶ משה (רבינו ונקבר) בעבר הירדן [עד שלא כבשו]⁷ ולא נותר מהם איש [כי אם כלב בן יפונה ויהושע בן נון]⁸:

פרק י'. ויהי בארבעים שנה בעשתי עשר חדש באחד לחדש דבר משה אל כל ישראל ונו אחרי הכותו את סיחון מלך חשבון ונו בעבר הירדן בארץ מואב ונו מאחד בשבט ועד ששה באדר שלשים וששה יום⁹ פירש משה רבנו את (כל) התורה כולה [שנ' הואיל משה. בו ביום] בששה בו⁹ ויאמר ה' אל משה הן קרבו ימך למות [בו ביום נאמר לו צו את יהושע. ומה היתה צואתו חזק ואמץ כי אתה תביא את העם הזה נו]. בשבעה באדר וילך משה ויאמר ונו וידבר אליהם בן מאה ועשרים שנה אנכי היום שאין תלמוד לומר היום ומה תלמוד לומר היום [היום מלאו ימי ושנותי] מלמד¹⁰ שבשבעה באדר נולד משה ובשבעה באדר מת [משה] שנ' וימת שם משה עבד ה' (בארץ מואב על פי ה' ויקבור אותו בני בארץ מואב מול בית פעור ולא ידע איש את קבורתו). ומשה בן מאה ועשרים שנה במותו לא כהתה עינו ולא נס ליחה [ויקבר אותו בניא נו ויבכו בני ישראל את משה בערבות מואב שלשים יום]. ויהי אחרי מות משה עבד ה' ונו משה עבדי מת ועתה קום עבד ונו ויצו יהושע את שטרי העם לאמר עברו בקרב המחנה וצוו את העם לאמר הכינו לכם צדה כי בעוד שלשת ימים אתם עוברים את הירדן לבוא לרשת את הארץ אשר ה' נותן לכם לרשתה. והעם עלו מן הירדן בעשור לחדש הראשון ויחנו בגלגל בקצה מזרח יריחו. צא מהן שלשים ושלש[ה] יום למפרע ואתה למד שבשבעה באדר מת משה רבנו.

¹ e. like O., and adds ועומדים בערבות מואב.

² H. להורישם; O. לבניהם.

³ O. ומבאי הארץ.

⁴ The words in [] only in h.

⁵ e. פטירת.

⁶ The

words in [] in h.

⁷ e. like O.

⁸ O. ימים; H. adds באדר.

⁹ O. באדר.

¹⁰ O. ללמדך.

[ואשלח לפניך את משה אהרן ומרים] שלשה פרנסים טובים [הללו] עמדו להן לישראל (ואלו הן משה ואהרן ומרים) ושלש מתנות טובות ניתנו על ידיהם¹ *ואלו הן² באר ועמוד ענן והמן. (מן בזכות משה עמוד ענן בזכות אהרן באר בזכות מרים) מתה מרים נסתלקה³ הבאר וחזרה⁴ להן (לישראל) בזכות משה ואהרן. מת אהרן נסתלק עמוד הענן חזר להן בזכות משה. [מת משה]⁵ נסתלקו שלשתן ולא חזרו שז⁶ ואכתה את שלשת הרועים בירח אחד *וכי בירח אחד מתו והלא בשנה אחת מתו. מתה⁷ מרים בעשרה⁸ בניסן ואהרן [מת] באחד באב ומשה (רבנו) [מת] בשבעה באדר *אלא יום⁹ שמת משה נסתלקו שלשתן¹⁰ ולא חזרו. [והצרעה לא עברה את הירדן]. מן המן¹¹ שלקמו [ישראל] בשבעה באדר היו אוכלין עד ששה עשר בניסן [שלושים ושבעה ימים] שז וישבות המן ממחרת¹² באכלם מעבור הארץ ולא היה עוד לבני ישראל מן ויאכלו מתבואת ארץ כנען בשנה ההיא. [וכתיב ובני ישראל אכלו את המן ארבעים שנה וכי ארבעים שנה אכלו והלא אינן אלא חסר שלושים יום אלא מלמד ששלושים יום היו אוכלין מעונה שהוציאו בידן ממצרים שאף היא היתה להן כנגד המן. כתוב אחד אומר עד בואם אל ארץ נושבת וכתוב אחד אומר עד בואם אל קצה ארץ כנען איפשר לומר עד בואם אל ארץ נושבת מפני שז עד בואם אל קצה ארץ כנען אמור מעתה] (מה תלמוד לומר ובני ישראל אכלו את המן וגו') עד בואם אל ארץ נושבת יום שמת משה אותו היום פסק המן מלירד עד בואם אל קצה ארץ כנען אותו היום כלה המן שבידם הרי ארבעים שנה חסר שלושים יום ול יום *שהיו אוכלין¹³ עונה¹⁴ שהוציאו¹⁵ בידם ממצרים *שהיה יפה¹⁶ להן¹⁷ כמן [הרי ארבעים שנה]:

♦ סליק פרקא (ובבא קמא) ♦

פרק יא. והעם עלו מן הירדן בעשור לחדש הזה¹⁸ (ונטלו להם מחוץ יב אבנים והניחום תחת מצב רגלי הכהנים ונטלו להם עוד מן הירדן יב אבנים והניחום בנגל בקצה מזרח יריחו) כיון שעלו מן הירדן באו להן *אל הר¹⁹ גריזים *ואל הר²⁰ עיבל שבשמרן שבצד שכם שבאצל²¹ אילני מורה שז הלא המה בעבר הירדן אחרי דרך מבוא השמש וגו אמרו²² ישראל ברכות וקללות והסדירות²³ על הסדר [וחזרו ולנו במקומן. והנחתם אותם

¹ O. ידן. ² והם. ³ e. נסתלק. ⁴ e. וחזר. ⁵ e. like O. ⁶ O.
⁷ e. omits. ⁸ O. באחד. ⁹ e. לומר שיום. ¹⁰ e. בולן.
¹¹ H. omits from וכי, l. 6. ¹² Some add השבת; p. הפסח. ¹³ O. שאכלו.
¹⁴ H. O. מעונה; p. עונות. ¹⁵ P. שיצאת. ¹⁶ H. (from בידם, l. 18).
¹⁷ Ed. ממן; P. מעודה ממן. ¹⁸ O. הראשון.
¹⁹ H. e. O. להר. ²⁰ H. O. ולהר. ²¹ O. שאצל; H. אצל. ²² H. עליהם.
²³ O. הסדירות.

במלון אשר תלינו בו הלילה צוה אותם ואמר להן] (* כמו שצוה¹ אותם² לאמר) שאו לכם
מזה מתוך הירדן ממצב רגלי הכהנים הכין שתיים עשרה אבנים והעברתם אותם עמכם
וגו ואת שתיים עשרה האבנים האלה אשר לקחו מן הירדן הקים יהושע בגלגל (ושדום
בשיר וכתבו עליהם התורה בשבעים לשונות³ שנ וכתבת עליהן את כל דברי התורה
הזאת באר היטב וזכרו שלמים ואכלו שם שנ וזכתת שלמים ואכלת שם וגו). באותו⁴ שעה
נתחייבו ישראל בחלה ובערלה ובחדש. בעת ההיא אמר ה' אל יהושע באחד עשר⁵ בניסן
ועש לו יהושע חרבות צורים וימל את בני ישראל אל נבעת הערלות. בארבעה עשר
בניסן שחטו ישראל את פסחיהן שנ ויחנו בני ישראל בגלגל ויעשו את הפסח וגו בששה
עשר בניסן הקריבו⁶ (בני) ישראל את העומר שנ ויאכלו מעבור הארץ וגו⁷. אחר חפסח
בעשרים ושנים בניסן [סבבו את העיר שנ] וסבותם את העיר וגו ויהי ביום השביעי וגו
רבי יוסי אומר *יום השבת⁸ היתה⁹. מלחמתה¹⁰ (של יריחו) של¹¹ עי ושל נבעון היו¹²
בתוך ז' חדשים. בשלשה בתמוז ויאמר לעיני כל¹³ ישראל שמש בנבעון דום וירח בעמק
אילן וידום השמש וגו. רבי יוסי אומר יום התקופה היה. למדנו שר' ניסן (של אותה שנה
הוא)¹⁴ היה יום התקופה¹⁵. [שבע שנים מכבשין את הארץ וכן] כלב אמר ליהושע בן
ארבעים שנה אנכי בשלח משה וגו ועתה הנה אנכי היום בן חמש ושמונים שנה. הא
* למדנו שנ שנים היו מכבשין¹⁶ (ומנין ש) שבע¹⁷ שנים היו מחלקין עד שלא התחילו
(למנות) למעשרות לשמיטות וליובלות¹⁸ ששמונה¹⁹ מאות וחמשים שנה עשו ישראל (על
הארץ) משנכנסו לה²⁰ עד * שיצאו ממנה²¹ שהן שבעה עשר יובלות (*שלמין). וכן הוא
אומר²² בעשרים וחמש שנה לגלותנו ברה וגו אימתי נאמר לו²³ בתחלת היובל [משנכנסו
לארץ עד שחרב הבית שמונה מאות וחמשים שנה והן שבעה עשר יובלות שלמין] ואם
שבעה עשר (יובלות) שלמים הן היאך²⁴ (הן) יתירים²⁵ י' שנה אמור מעתה²⁶ [שבע שנים
היו מכבשין ושבע שנים היו מחלקין] ארבע(ה) עשר(ה) שנה * שעשו ישראל²⁷ בגלגל [הן]

¹ H. צוה. ² H. adds יהושע. ³ e. לשון. ⁴ e. באותה. ⁵ H. omits.
⁶ H. O. הביאו. ⁷ H. continues עומר תחלה ואחר כך. ⁸ H. e. בשבת. ⁹ O. היה. ¹⁰ H. O. ומלחמתה.
אכלו את החרש בכב. ¹¹ e. ושל. ¹² H. מלחמת יריחו ושל. ¹³ e. בני. ¹⁴ H. omits.
למדת עד אותה שעה. ¹⁵ O. היה. ¹⁶ H. תקופה היה. ¹⁷ H. e. תקופה. ¹⁸ e. omits.
הוא. ¹⁹ h. H. O. ושבע. ²⁰ H. O. בה. ²¹ H. O. ושמונה. ²² H. e. עד שנכנסו לארץ.
נאמרה לו זאת הנבואה. ²³ H. e. וי' שנה אמור מעתה. ²⁴ H. e. וי' שנה אמור מעתה. ²⁵ H. e. וי' שנה אמור מעתה.
שהיה אהל. ²⁶ H. adds הרי. ²⁷ H. e. היכן. ²⁸ H. e. היכן. ²⁹ H. e. היכן. ³⁰ H. e. היכן. ³¹ H. e. היכן. ³² H. e. היכן. ³³ H. e. היכן. ³⁴ H. e. היכן. ³⁵ H. e. היכן. ³⁶ H. e. היכן. ³⁷ H. e. היכן. ³⁸ H. e. היכן. ³⁹ H. e. היכן. ⁴⁰ H. e. היכן. ⁴¹ H. e. היכן. ⁴² H. e. היכן. ⁴³ H. e. היכן. ⁴⁴ H. e. היכן. ⁴⁵ H. e. היכן. ⁴⁶ H. e. היכן. ⁴⁷ H. e. היכן. ⁴⁸ H. e. היכן. ⁴⁹ H. e. היכן. ⁵⁰ H. e. היכן. ⁵¹ H. e. היכן. ⁵² H. e. היכן. ⁵³ H. e. היכן. ⁵⁴ H. e. היכן. ⁵⁵ H. e. היכן. ⁵⁶ H. e. היכן. ⁵⁷ H. e. היכן. ⁵⁸ H. e. היכן. ⁵⁹ H. e. היכן. ⁶⁰ H. e. היכן. ⁶¹ H. e. היכן. ⁶² H. e. היכן. ⁶³ H. e. היכן. ⁶⁴ H. e. היכן. ⁶⁵ H. e. היכן. ⁶⁶ H. e. היכן. ⁶⁷ H. e. היכן. ⁶⁸ H. e. היכן. ⁶⁹ H. e. היכן. ⁷⁰ H. e. היכן. ⁷¹ H. e. היכן. ⁷² H. e. היכן. ⁷³ H. e. היכן. ⁷⁴ H. e. היכן. ⁷⁵ H. e. היכן. ⁷⁶ H. e. היכן. ⁷⁷ H. e. היכן. ⁷⁸ H. e. היכן. ⁷⁹ H. e. היכן. ⁸⁰ H. e. היכן. ⁸¹ H. e. היכן. ⁸² H. e. היכן. ⁸³ H. e. היכן. ⁸⁴ H. e. היכן. ⁸⁵ H. e. היכן. ⁸⁶ H. e. היכן. ⁸⁷ H. e. היכן. ⁸⁸ H. e. היכן. ⁸⁹ H. e. היכן. ⁹⁰ H. e. היכן. ⁹¹ H. e. היכן. ⁹² H. e. היכן. ⁹³ H. e. היכן. ⁹⁴ H. e. היכן. ⁹⁵ H. e. היכן. ⁹⁶ H. e. היכן. ⁹⁷ H. e. היכן. ⁹⁸ H. e. היכן. ⁹⁹ H. e. היכן. ¹⁰⁰ H. e. היכן. ¹⁰¹ H. e. היכן. ¹⁰² H. e. היכן. ¹⁰³ H. e. היכן. ¹⁰⁴ H. e. היכן. ¹⁰⁵ H. e. היכן. ¹⁰⁶ H. e. היכן. ¹⁰⁷ H. e. היכן. ¹⁰⁸ H. e. היכן. ¹⁰⁹ H. e. היכן. ¹¹⁰ H. e. היכן. ¹¹¹ H. e. היכן. ¹¹² H. e. היכן. ¹¹³ H. e. היכן. ¹¹⁴ H. e. היכן. ¹¹⁵ H. e. היכן. ¹¹⁶ H. e. היכן. ¹¹⁷ H. e. היכן. ¹¹⁸ H. e. היכן. ¹¹⁹ H. e. היכן. ¹²⁰ H. e. היכן. ¹²¹ H. e. היכן. ¹²² H. e. היכן. ¹²³ H. e. היכן. ¹²⁴ H. e. היכן. ¹²⁵ H. e. היכן. ¹²⁶ H. e. היכן. ¹²⁷ H. e. היכן. ¹²⁸ H. e. היכן. ¹²⁹ H. e. היכן. ¹³⁰ H. e. היכן. ¹³¹ H. e. היכן. ¹³² H. e. היכן. ¹³³ H. e. היכן. ¹³⁴ H. e. היכן. ¹³⁵ H. e. היכן. ¹³⁶ H. e. היכן. ¹³⁷ H. e. היכן. ¹³⁸ H. e. היכן. ¹³⁹ H. e. היכן. ¹⁴⁰ H. e. היכן. ¹⁴¹ H. e. היכן. ¹⁴² H. e. היכן. ¹⁴³ H. e. היכן. ¹⁴⁴ H. e. היכן. ¹⁴⁵ H. e. היכן. ¹⁴⁶ H. e. היכן. ¹⁴⁷ H. e. היכן. ¹⁴⁸ H. e. היכן. ¹⁴⁹ H. e. היכן. ¹⁵⁰ H. e. היכן. ¹⁵¹ H. e. היכן. ¹⁵² H. e. היכן. ¹⁵³ H. e. היכן. ¹⁵⁴ H. e. היכן. ¹⁵⁵ H. e. היכן. ¹⁵⁶ H. e. היכן. ¹⁵⁷ H. e. היכן. ¹⁵⁸ H. e. היכן. ¹⁵⁹ H. e. היכן. ¹⁶⁰ H. e. היכן. ¹⁶¹ H. e. היכן. ¹⁶² H. e. היכן. ¹⁶³ H. e. היכן. ¹⁶⁴ H. e. היכן. ¹⁶⁵ H. e. היכן. ¹⁶⁶ H. e. היכן. ¹⁶⁷ H. e. היכן. ¹⁶⁸ H. e. היכן. ¹⁶⁹ H. e. היכן. ¹⁷⁰ H. e. היכן. ¹⁷¹ H. e. היכן. ¹⁷² H. e. היכן. ¹⁷³ H. e. היכן. ¹⁷⁴ H. e. היכן. ¹⁷⁵ H. e. היכן. ¹⁷⁶ H. e. היכן. ¹⁷⁷ H. e. היכן. ¹⁷⁸ H. e. היכן. ¹⁷⁹ H. e. היכן. ¹⁸⁰ H. e. היכן. ¹⁸¹ H. e. היכן. ¹⁸² H. e. היכן. ¹⁸³ H. e. היכן. ¹⁸⁴ H. e. היכן. ¹⁸⁵ H. e. היכן. ¹⁸⁶ H. e. היכן. ¹⁸⁷ H. e. היכן. ¹⁸⁸ H. e. היכן. ¹⁸⁹ H. e. היכן. ¹⁹⁰ H. e. היכן. ¹⁹¹ H. e. היכן. ¹⁹² H. e. היכן. ¹⁹³ H. e. היכן. ¹⁹⁴ H. e. היכן. ¹⁹⁵ H. e. היכן. ¹⁹⁶ H. e. היכן. ¹⁹⁷ H. e. היכן. ¹⁹⁸ H. e. היכן. ¹⁹⁹ H. e. היכן. ²⁰⁰ H. e. היכן. ²⁰¹ H. e. היכן. ²⁰² H. e. היכן. ²⁰³ H. e. היכן. ²⁰⁴ H. e. היכן. ²⁰⁵ H. e. היכן. ²⁰⁶ H. e. היכן. ²⁰⁷ H. e. היכן. ²⁰⁸ H. e. היכן. ²⁰⁹ H. e. היכן. ²¹⁰ H. e. היכן. ²¹¹ H. e. היכן. ²¹² H. e. היכן. ²¹³ H. e. היכן. ²¹⁴ H. e. היכן. ²¹⁵ H. e. היכן. ²¹⁶ H. e. היכן. ²¹⁷ H. e. היכן. ²¹⁸ H. e. היכן. ²¹⁹ H. e. היכן. ²²⁰ H. e. היכן. ²²¹ H. e. היכן. ²²² H. e. היכן. ²²³ H. e. היכן. ²²⁴ H. e. היכן. ²²⁵ H. e. היכן. ²²⁶ H. e. היכן. ²²⁷ H. e. היכן. ²²⁸ H. e. היכן. ²²⁹ H. e. היכן. ²³⁰ H. e. היכן. ²³¹ H. e. היכן. ²³² H. e. היכן. ²³³ H. e. היכן. ²³⁴ H. e. היכן. ²³⁵ H. e. היכן. ²³⁶ H. e. היכן. ²³⁷ H. e. היכן. ²³⁸ H. e. היכן. ²³⁹ H. e. היכן. ²⁴⁰ H. e. היכן. ²⁴¹ H. e. היכן. ²⁴² H. e. היכן. ²⁴³ H. e. היכן. ²⁴⁴ H. e. היכן. ²⁴⁵ H. e. היכן. ²⁴⁶ H. e. היכן. ²⁴⁷ H. e. היכן. ²⁴⁸ H. e. היכן. ²⁴⁹ H. e. היכן. ²⁵⁰ H. e. היכן. ²⁵¹ H. e. היכן. ²⁵² H. e. היכן. ²⁵³ H. e. היכן. ²⁵⁴ H. e. היכן. ²⁵⁵ H. e. היכן. ²⁵⁶ H. e. היכן. ²⁵⁷ H. e. היכן. ²⁵⁸ H. e. היכן. ²⁵⁹ H. e. היכן. ²⁶⁰ H. e. היכן. ²⁶¹ H. e. היכן. ²⁶² H. e. היכן. ²⁶³ H. e. היכן. ²⁶⁴ H. e. היכן. ²⁶⁵ H. e. היכן. ²⁶⁶ H. e. היכן. ²⁶⁷ H. e. היכן. ²⁶⁸ H. e. היכן. ²⁶⁹ H. e. היכן. ²⁷⁰ H. e. היכן. ²⁷¹ H. e. היכן. ²⁷² H. e. היכן. ²⁷³ H. e. היכן. ²⁷⁴ H. e. היכן. ²⁷⁵ H. e. היכן. ²⁷⁶ H. e. היכן. ²⁷⁷ H. e. היכן. ²⁷⁸ H. e. היכן. ²⁷⁹ H. e. היכן. ²⁸⁰ H. e. היכן. ²⁸¹ H. e. היכן. ²⁸² H. e. היכן. ²⁸³ H. e. היכן. ²⁸⁴ H. e. היכן. ²⁸⁵ H. e. היכן. ²⁸⁶ H. e. היכן. ²⁸⁷ H. e. היכן. ²⁸⁸ H. e. היכן. ²⁸⁹ H. e. היכן. ²⁹⁰ H. e. היכן. ²⁹¹ H. e. היכן. ²⁹² H. e. היכן. ²⁹³ H. e. היכן. ²⁹⁴ H. e. היכן. ²⁹⁵ H. e. היכן. ²⁹⁶ H. e. היכן. ²⁹⁷ H. e. היכן. ²⁹⁸ H. e. היכן. ²⁹⁹ H. e. היכן. ³⁰⁰ H. e. היכן. ³⁰¹ H. e. היכן. ³⁰² H. e. היכן. ³⁰³ H. e. היכן. ³⁰⁴ H. e. היכן. ³⁰⁵ H. e. היכן. ³⁰⁶ H. e. היכן. ³⁰⁷ H. e. היכן. ³⁰⁸ H. e. היכן. ³⁰⁹ H. e. היכן. ³¹⁰ H. e. היכן. ³¹¹ H. e. היכן. ³¹² H. e. היכן. ³¹³ H. e. היכן. ³¹⁴ H. e. היכן. ³¹⁵ H. e. היכן. ³¹⁶ H. e. היכן. ³¹⁷ H. e. היכן. ³¹⁸ H. e. היכן. ³¹⁹ H. e. היכן. ³²⁰ H. e. היכן. ³²¹ H. e. היכן. ³²² H. e. היכן. ³²³ H. e. היכן. ³²⁴ H. e. היכן. ³²⁵ H. e. היכן. ³²⁶ H. e. היכן. ³²⁷ H. e. היכן. ³²⁸ H. e. היכן. ³²⁹ H. e. היכן. ³³⁰ H. e. היכן. ³³¹ H. e. היכן. ³³² H. e. היכן. ³³³ H. e. היכן. ³³⁴ H. e. היכן. ³³⁵ H. e. היכן. ³³⁶ H. e. היכן. ³³⁷ H. e. היכן. ³³⁸ H. e. היכן. ³³⁹ H. e. היכן. ³⁴⁰ H. e. היכן. ³⁴¹ H. e. היכן. ³⁴² H. e. היכן. ³⁴³ H. e. היכן. ³⁴⁴ H. e. היכן. ³⁴⁵ H. e. היכן. ³⁴⁶ H. e. היכן. ³⁴⁷ H. e. היכן. ³⁴⁸ H. e. היכן. ³⁴⁹ H. e. היכן. ³⁵⁰ H. e. היכן. ³⁵¹ H. e. היכן. ³⁵² H. e. היכן. ³⁵³ H. e. היכן. ³⁵⁴ H. e. היכן. ³⁵⁵ H. e. היכן. ³⁵⁶ H. e. היכן. ³⁵⁷ H. e. היכן. ³⁵⁸ H. e. היכן. ³⁵⁹ H. e. היכן. ³⁶⁰ H. e. היכן. ³⁶¹ H. e. היכן. ³⁶² H. e. היכן. ³⁶³ H. e. היכן. ³⁶⁴ H. e. היכן. ³⁶⁵ H. e. היכן. ³⁶⁶ H. e. היכן. ³⁶⁷ H. e. היכן. ³⁶⁸ H. e. היכן. ³⁶⁹ H. e. היכן. ³⁷⁰ H. e. היכן. ³⁷¹ H. e. היכן. ³⁷² H. e. היכן. ³⁷³ H. e. היכן. ³⁷⁴ H. e. היכן. ³⁷⁵ H. e. היכן. ³⁷⁶ H. e. היכן. ³⁷⁷ H. e. היכן. ³⁷⁸ H. e. היכן. ³⁷⁹ H. e. היכן. ³⁸⁰ H. e. היכן. ³⁸¹ H. e. היכן. ³⁸² H. e. היכן. ³⁸³ H. e. היכן. ³⁸⁴ H. e. היכן. ³⁸⁵ H. e. היכן. ³⁸⁶ H. e. היכן. ³⁸⁷ H. e. היכן. ³⁸⁸ H. e. היכן. ³⁸⁹ H. e. היכן. ³⁹⁰ H. e. היכן. ³⁹¹ H. e. היכן. ³⁹² H. e. היכן. ³⁹³ H. e. היכן. ³⁹⁴ H. e. היכן. ³⁹⁵ H. e. היכן. ³⁹⁶ H. e. היכן. ³⁹⁷ H. e. היכן. ³⁹⁸ H. e. היכן. ³⁹⁹ H. e. היכן. ⁴⁰⁰ H. e. היכן. ⁴⁰¹ H. e. היכן. ⁴⁰² H. e. היכן. ⁴⁰³ H. e. היכן. ⁴⁰⁴ H. e. היכן. ⁴⁰⁵ H. e. היכן. ⁴⁰⁶ H. e. היכן. ⁴⁰⁷ H. e. היכן. ⁴⁰⁸ H. e. היכן. ⁴⁰⁹ H. e. היכן. ⁴¹⁰ H. e. היכן. ⁴¹¹ H. e. היכן. ⁴¹² H. e. היכן. ⁴¹³ H. e. היכן. ⁴¹⁴ H. e. היכן. ⁴¹⁵ H. e. היכן. ⁴¹⁶ H. e. היכן. ⁴¹⁷ H. e. היכן. ⁴¹⁸ H. e. היכן. ⁴¹⁹ H. e. היכן. ⁴²⁰ H. e. היכן. ⁴²¹ H. e. היכן. ⁴²² H. e. היכן. ⁴²³ H. e. היכן. ⁴²⁴ H. e. היכן. ⁴²⁵ H. e. היכן. ⁴²⁶ H. e. היכן. ⁴²⁷ H. e. היכן. ⁴²⁸ H. e. היכן. ⁴²⁹ H. e. היכן. ⁴³⁰ H. e. היכן. ⁴³¹ H. e. היכן. ⁴³² H. e. היכן. ⁴³³ H. e. היכן. ⁴³⁴ H. e. היכן. ⁴³⁵ H. e. היכן. ⁴³⁶ H. e. היכן. ⁴³⁷ H. e. היכן. ⁴³⁸ H. e. היכן. ⁴³⁹ H. e. היכן. ⁴⁴⁰ H. e. היכן. ⁴⁴¹ H. e. היכן. ⁴⁴² H. e. היכן. ⁴⁴³ H. e. היכן. ⁴⁴⁴ H. e. היכן. ⁴⁴⁵ H. e. היכן. ⁴⁴⁶ H. e. היכן. ⁴⁴⁷ H. e. היכן. ⁴⁴⁸ H. e. היכן. ⁴⁴⁹ H. e. היכן. ⁴⁵⁰ H. e. היכן. ⁴⁵¹ H. e. היכן. ⁴⁵² H. e. היכן. ⁴⁵³ H. e. היכן. ⁴⁵⁴ H. e. היכן. ⁴⁵⁵ H. e. היכן. ⁴⁵⁶ H. e. היכן. ⁴⁵⁷ H. e. היכן. ⁴⁵⁸ H. e. היכן. ⁴⁵⁹ H. e. היכן. ⁴⁶⁰ H. e. היכן. ⁴⁶¹ H. e. היכן. ⁴⁶² H. e. היכן. ⁴⁶³ H. e. היכן. ⁴⁶⁴ H. e. היכן. ⁴⁶⁵ H. e. היכן. ⁴⁶⁶ H. e. היכן. ⁴⁶⁷ H. e. היכן. ⁴⁶⁸ H. e. היכן. ⁴⁶⁹ H. e. היכן. ⁴⁷⁰ H. e. היכן. ⁴⁷¹ H. e. היכן. ⁴⁷² H. e. היכן. ⁴⁷³ H. e. היכן. ⁴⁷⁴ H. e. היכן. ⁴⁷⁵ H. e. היכן. ⁴⁷⁶ H. e. היכן. ⁴⁷⁷ H. e. היכן. ⁴⁷⁸ H. e. היכן. ⁴⁷⁹ H. e. היכן. ⁴⁸⁰ H. e. היכן. ⁴⁸¹ H. e. היכן. ⁴⁸² H. e. היכן. ⁴⁸³ H. e. היכן. ⁴⁸⁴ H. e. היכן. ⁴⁸⁵ H. e. היכן. ⁴⁸⁶ H. e. היכן. ⁴⁸⁷ H. e. היכן. ⁴⁸⁸ H. e. היכן. ⁴⁸⁹ H. e. היכן. ⁴⁹⁰ H. e. היכן. ⁴⁹¹ H. e. היכן. ⁴⁹² H. e. היכן. ⁴⁹³ H. e. היכן. ⁴⁹⁴ H. e. היכן. ⁴⁹⁵ H. e. היכן. ⁴⁹⁶ H. e. היכן. ⁴⁹⁷ H. e. היכן. ⁴⁹⁸ H. e. היכן. ⁴⁹⁹ H. e. היכן. ⁵⁰⁰ H. e. היכן. ⁵⁰¹ H. e. היכן. ⁵⁰² H. e. היכן. ⁵⁰³ H. e. היכן. ⁵⁰⁴ H. e. היכן. ⁵⁰⁵ H. e. היכן. ⁵⁰⁶ H. e. היכן. ⁵⁰⁷ H. e. היכן. ⁵⁰⁸ H. e. היכן. ⁵⁰⁹ H. e. היכן. ⁵¹⁰ H. e. היכן. ⁵¹¹ H. e. היכן. ⁵¹² H. e. היכן. ⁵¹³ H. e. היכן. ⁵¹⁴ H. e. היכן. ⁵¹⁵ H. e. היכן. ⁵¹⁶ H. e. היכן. ⁵¹⁷ H. e. היכן. ⁵¹⁸ H. e. היכן. ⁵¹⁹ H. e. היכן. ⁵²⁰ H. e. היכן. ⁵²¹ H. e. היכן. ⁵²² H. e. היכן. ⁵²³ H. e. היכן. ⁵²⁴ H. e. היכן. ⁵²⁵ H. e. היכן. ⁵²⁶ H. e. היכן. ⁵²⁷ H. e. היכן. ⁵²⁸ H. e. היכן. ⁵²⁹ H. e. היכן. ⁵³⁰ H. e. היכן. ⁵³¹ H. e. היכן. ⁵³² H. e. היכן. ⁵³³ H. e. היכן. ⁵³⁴ H. e. היכן. ⁵³⁵ H. e. היכן. ⁵³⁶ H. e. היכן. ⁵³⁷ H. e. היכן. ⁵³⁸ H. e. היכן. ⁵³⁹ H. e. היכן. ⁵⁴⁰ H. e. היכן. ⁵⁴¹ H. e. היכן. ⁵⁴² H. e. היכן. ⁵⁴³ H. e. היכן. ⁵⁴⁴ H. e. היכן. ⁵⁴⁵ H. e. היכן. ⁵⁴⁶ H. e. היכן. ⁵⁴⁷ H. e. היכן. ⁵⁴⁸ H. e. היכן. ⁵⁴⁹ H. e. היכן. ⁵⁵⁰ H. e. היכן. ⁵⁵¹ H. e. היכן. ⁵⁵² H. e. היכן. ⁵⁵³ H. e. היכן. ⁵⁵⁴ H. e. היכן. ⁵⁵⁵ H. e. היכן. ⁵⁵⁶ H. e. היכן. ⁵⁵⁷ H. e. היכן. ⁵⁵⁸ H. e. היכן. ⁵⁵⁹ H. e. היכן. ⁵⁶⁰ H. e. היכן. ⁵⁶¹ H. e. היכן. ⁵⁶² H. e. היכן. ⁵⁶³ H. e. היכן. ⁵⁶⁴ H. e. היכן. ⁵⁶⁵ H. e. היכן. ⁵⁶⁶ H. e. היכן. ⁵⁶⁷ H. e. היכן. ⁵⁶⁸ H. e. היכן. ⁵⁶⁹ H. e. היכן. ⁵⁷⁰ H. e. היכן. ⁵⁷¹ H. e. היכן. ⁵⁷² H. e. היכן. ⁵⁷³ H. e. היכן. ⁵⁷⁴ H. e. היכן. ⁵⁷⁵ H. e. היכן. ⁵⁷⁶ H. e. היכן. ⁵⁷⁷ H. e. היכן. ⁵⁷⁸ H. e. היכן. ⁵⁷⁹ H. e. היכן. ⁵⁸⁰ H. e. היכן. ⁵⁸¹ H. e. היכן. ⁵⁸² H. e. היכן. ⁵⁸³ H. e. היכן. ⁵⁸⁴ H. e. היכן. ⁵⁸⁵ H. e. היכן. ⁵⁸⁶ H. e. היכן. ⁵⁸⁷ H. e. היכן. ⁵⁸⁸ H. e. היכן. ⁵⁸⁹ H. e. היכן. ⁵⁹⁰ H. e. היכן. ⁵⁹¹ H. e. היכן. ⁵⁹² H. e. היכן. ⁵⁹³ H. e. היכן. ⁵⁹⁴ H. e. היכן. ⁵⁹⁵ H. e. היכן. ⁵⁹⁶ H. e. היכן. ⁵⁹⁷ H. e. היכן. ⁵⁹⁸ H. e. היכן. ⁵⁹⁹ H. e. היכן. ⁶⁰⁰ H. e. היכן. ⁶⁰¹ H. e. היכן. ⁶⁰² H. e. היכן. ⁶⁰³ H. e. היכן. ⁶⁰⁴ H. e. היכן. ⁶⁰⁵ H. e. היכן. ⁶⁰⁶ H. e. היכן. ⁶⁰⁷ H. e. היכן. ⁶⁰⁸ H. e. היכן. ⁶⁰⁹ H. e. היכן. ⁶¹⁰ H. e. היכן. ⁶¹¹ H. e. היכן. ⁶¹² H. e. היכן. ⁶¹³ H. e. היכן. ⁶¹⁴ H. e. היכן. ⁶¹⁵ H. e. היכן. ⁶¹⁶ H. e. היכן. ⁶¹⁷ H. e. היכן. ⁶¹⁸ H. e. היכן. ⁶¹⁹ H. e. היכן. ⁶²⁰ H. e. היכן. ⁶²¹ H. e. היכן. ⁶²² H. e. היכן. ⁶²³ H. e. היכן. ⁶²⁴ H. e. היכן. ⁶²⁵ H. e. היכן. ⁶²⁶ H. e. היכן. ⁶²⁷ H. e. היכן. ⁶²⁸ H. e. היכן. ⁶²⁹ H. e. היכן. ⁶³⁰ H. e. היכן. ⁶³¹ H. e. היכן. ⁶³² H. e. היכן. ⁶³³ H. e. היכן. ⁶³⁴ H. e. היכן. ⁶³⁵ H. e. היכן. ⁶³⁶ H. e. היכן. ⁶³⁷ H. e. היכן. ⁶³⁸ H. e. היכן. ⁶³⁹ H. e. היכן. ⁶⁴⁰ H. e. היכן. ⁶⁴¹ H. e. היכן. ⁶⁴² H. e. היכן. ⁶⁴³ H. e. היכן. ⁶⁴⁴ H. e. היכן. ⁶⁴⁵ H. e. היכן. ⁶⁴⁶ H. e. היכן. ⁶⁴⁷ H. e. היכן. ⁶⁴⁸ H. e. היכן. ⁶⁴⁹ H. e. היכן. ⁶⁵⁰ H. e. היכן. ⁶⁵¹ H. e. היכן. ⁶⁵² H. e. היכן. ⁶⁵³ H. e. היכן. ⁶⁵⁴ H. e. היכן. ⁶⁵⁵ H. e. היכן. ⁶⁵⁶ H. e. היכן. ⁶⁵⁷ H. e. היכן. ⁶⁵⁸ H. e. היכן. ⁶⁵⁹ H. e. היכן. ⁶⁶⁰ H. e. היכן. ⁶⁶¹ H. e. היכן. ⁶⁶² H. e. היכן. ⁶⁶³ H. e. היכן. ⁶⁶⁴ H. e. היכן. ⁶⁶⁵ H. e. היכן. ⁶⁶⁶ H. e. היכן. ⁶⁶⁷ H. e. היכן. ⁶⁶⁸ H. e. היכן. ⁶⁶⁹ H. e. היכן. ⁶⁷⁰ H. e. היכן. ⁶⁷¹ H. e. היכן. ⁶⁷² H. e. היכן. ⁶⁷³ H. e. היכן. ⁶⁷⁴ H. e. היכן. ⁶⁷⁵ H. e. היכן. ⁶⁷⁶ H. e. היכן. ⁶⁷⁷ H. e. היכן. ⁶⁷⁸ H. e. היכן. ⁶⁷⁹ H. e. היכן. ⁶⁸⁰ H. e. היכן. ⁶⁸¹ H. e. היכן. ⁶⁸² H. e. היכן. ⁶⁸³ H. e. היכן. ⁶⁸⁴ H. e. היכן. ⁶⁸⁵ H. e. היכן. ⁶⁸⁶ H. e. היכן. ⁶⁸⁷ H. e. היכן. ⁶⁸⁸ H. e. היכן. ⁶⁸⁹ H. e. היכן. ⁶⁹⁰ H. e. היכן. ⁶⁹¹ H. e. היכן. ⁶⁹² H. e. היכן. ⁶⁹³ H. e. היכן. ⁶⁹⁴ H. e. היכן. ⁶⁹⁵ H. e. היכן. ⁶⁹⁶ H. e. היכן. ⁶⁹⁷ H. e. היכן. ⁶⁹⁸ H. e. היכן. ⁶⁹⁹ H. e. היכן. ⁷⁰⁰ H. e. היכן. ⁷⁰¹ H. e. היכן. ⁷⁰² H. e. היכן. ⁷⁰³ H. e. היכן

הן [ה]שבע שכיבשו¹ וז' שחילקו² [נמצאו שעושין שמיטה לעשרים ואחד שנים ויובל לששים וארבע שנים] (ואחר כך) *ויקהלו כל עדת בני ישראל שילה וזו. באותה שעה התחילו למנות³ למעשרות לשמיטין וליובלות. אז יקרא יהושע לראובני ולגדי וזו ויאמר אליהם וזו וגם כי שלחם יהושע אל אהליהם ויברכם. *בחזרתן בנו [בני נד ובני ראובן] מובח גדול [על הירדן] למראה. יהושע עשה (עמהם) שמטה ראשונה⁴ שנייה לא הספיק לנמרה עד שמת. בית הבחירה שבשילה היה *בנוי של אבנים⁵ מלמטן⁶ ויריעות מלמעלן⁷ *ועשו בו⁸ ישראל שלש מאות וששים ותשע⁹ שנה¹⁰ וחרב:

פרק יב. יהושע פרנס את ישראל עשרים ושמונה שנה. ויהי אחרי הדברים האלה וימת יהושע בן נון וזו. ויקברו אותו וזו. בו בפרק מת אלעזר¹¹ שז ואלעזר בן אהרן מת וזו ויעבד ישראל את ה' וזו אשר האריכו ימים. ימים האריכו ולא שנים¹². ואחריו עתניאל בן קנז ארבעים שנה. צא¹³ מהן *שני שעבוד של¹⁴ כושן רשעתים שמנה שנה¹⁵. בימי כושן (רשעתים) היה פסלו של מיכה שז ויקימו¹⁶ להם בני דן את הפסל וזו. ובימי היתה פלגש בנבעה ויקם וילך ויבוא עד נכח יבוס וזו ויאמר אליו אדוני וזו. ואחריו אהוד בן נרא שמונים¹⁷ שנה. יצא¹⁸ מהם (שני) שעבוד [של] ענלון מלך מואב (יה) שנה. בימי היה שמגר בן ענת בסוף ימיו *של ענלון ובימי ענלון נאמר¹⁹. ויהי בימי שפוט השופטים וזו ושם האיש אלימלך וזו וימת אלימלך וזו (ואומר) אל בנותי וזו ואומר²⁰ בכל אשר יצאו יד ה' היתה בם. נחשון (בן עמינדב) מת בשנה השנית לצאת בני ישראל מארץ מצרים. שלמון היה אחד מבאי ארץ²¹ ומת אחר יהושע. וגם כל הדור ההוא [נאספו אל אבותיו]. (ואלימלך *אחיו של שלמון²² היה) ואחריו דבורה וברק (בן אבינעם) מ' שנה. צא²³ מהן שני שעבוד של יבין [מלך כנען] (וסיסרא)²⁴ ז' שנים²⁵. ויעשו בני ישראל הרע בעיני ה' ויתנם ה' ביד מדין שבע שנים. וארבעים (שנה) של גרעון * (ושבע) שני מדין²⁶ לא עלו מתוכו. וישר אבימלך על ישראל וזו ויקם אחרי אבימלך וזו תולע וזו וישפוט את ישראל עשרים ושלש שנה. ואחריו יאיר²⁷ הגלעדי *עשרים ושנים²⁸ שנה. צא מהן שנה (אחת) שעלתה לזה ולזה.

i. שנים מחלקין H.; שהיו מחלקין O. ² i. שנים מכבשין H.; שהיו מכבשין O. ¹
 בנין אבנים H. O. ⁵ למדת שמטה ראשונה עשה יהושע H. ⁴ ישראל H. adds. ³
 שם O. ⁸ מלמעלה H. O. e. ⁷ מלמטה H. O. e. ⁶ בנין אבנים e. ⁹
 O. ¹² הבהן H. adds. ¹¹ שנים O. ¹⁰ ועשה שם שפז שנים H.; וארבע O. ⁹
 מפני שהתעצלו בהספידו של יהושע ולא הספידוהו H. continues; שנים לא האריכו
 שנים O. e. ¹⁵ שעברו e. ¹⁴ הוצא H. ¹³ בראוי ואחרי יהושע עתניאל
 אותו הפרק O. ed. ¹⁹ So O. ed. ¹⁸ Some הוצא everywhere. ¹⁷ H. ז'. ¹⁶ וישימו O. ¹⁵
 הארץ O. ²¹ וכן הוא אומר O. ²⁰ מלך מואב היה H. adds; בימי ענלון היה
 ה' שנים e. ²⁶ שנה O. e. ²⁵ לססרא ויבין e. ²⁴ הוצא H. ²³ אחי שלמון e. ²²
 בז' H.; שנים ועשרים Some ²⁸ e. adds. ²⁷ של מדין.

ויוסיפו בני ישראל וגו' ויחר אף ה' בישראל וימכרם ביד פלשתים וביד בני עמון וירעצו וירצצו את בני ישראל וגו' י"ז שנה עד השנה השנית לפתח. בשנה השנית לפתח אמר למלך בני עמון בשבת ישראל בחשבון ובבנותיה ובערער ובבנותיה וגו' שלש מאות שנה ומדוע לא הצלתם בעת ההיא. ועשה¹ יפתח ו' שנים. אבנן מבית לחם [יהודה] ו' שנים. צא מהן שנה (א) שעלתה לזה ולזה. [אילון הזבולני עשר שנים. עברון בן הלל שמנה שנים. צא מהן שנה שעלתה לזה ולזה]². ויוסיפו בני ישראל לעשות הרע בעיני ה' ויתנם ה' ביד פלשתים ארבעים שנה עשרים שנה³ בימי יפתח ועשרים [שנה] בימי שמשון:

פרק י"ג⁴. עלי פרנס את ישראל ארבעים שנה ויום שמת בו עלי ויטש משכן שילו ויתן לשבי עזו וימאס באהל יוסף וגו'. ויהי ארון ה' בשרה פלשתים שבעה חדשים. ויקראו פלשתים וגו' ויבואו אנשי קרית יערים וגו' ויהי מיום שבת הארון וגו' [ויהיו עשרים שנה וגו']⁵ צא מהן ו' שנים *שמלך דוד⁶ בחברון על יהודה נשתיירו (שם) י"ז (שנים. צא מהן)⁷ לשמואל בעצמו וב' לשמואל ושאו⁸. [שנ' בן שנה שאול במלכו ושתי שנים מלך. ושבע שהיה דוד מלך בחברון הרי עשרים שנה]. (ויהי מיום שבת הארון וגו') בתחלת (אילו) העשרים (שנה) הביאו⁹ אהל מועד לנוב ואע"פ שהיה ארון ה' בקרית יערים בנוב היו מקריבין [הצבור] כל י"ז שנה (ח' שנים בנבעון) [שנ' ויהי מיום שבת הארון בקרית יערים ויירבו הימים ויהיו עשרים שנה]. בסוף עשרים [שנה] העלה דוד [המלך] את ארון ה' מקרית יערים אל בית עובד אדום (הגתי) וישב ארון ה' בית עובד אדום הגתי שלשה חדשים וגו'. (הא) למדנו שלא נתברך (עובד אדום) אלא בעבור ארון האלהים: בן שנה שאול במלכו וגו' שמואל אמר לשאול בשעה שמשחו וירדת לפני הנגל וגו' ירד שנה ראשונה והכה לנחש העמוני ומשחוהו ישראל. [ב]שניה ירד ולא שמר הבטחתו [שנ'] ויאמר שמואל אל שאול נסכלת לא שמרת וגו' [ואז אל כל אשר יפנה ירשע. ואז כי חטאת קסם מרי. באותה שעה ויסב שמואל ללכת ויחזק בכנף מעילו ויקרע ויאמר שמואל אליו קרע ה' את ממלכות ישראל מעליך גו'] (ואותו הפרק נמשח דוד שנ' ויאמר ה' אל שמואל עד מתי וגו') ואחר כך וקח שמואל את קרן השמן וגו'. והוא (היה) בן כ"ט¹⁰ שנים¹¹. ויהי שאול עוין את דוד. (ואומר) ורוח ה' סרה מעם שאול. בו בפרק חרבה נוב¹² *ובא להן¹³ לנבעון. כל ימיו של שמואל הרואה אינן אלא כ"ז [שנה]¹⁴. (ועוד) שנ' ועלי הכהן ישב על הכסא וגו' והיא¹⁵ מרת נפש וגו' *אותו הפרק נתמנה¹⁶ להיות שופט [על ישראל]. ואומר¹⁷ והוא

¹ O. של; e. עשה. ² h. like O. ³ e. omits. ⁴ Without figures in H.

⁵ The words in [] in h. only ⁶ H. O. P. מלך. ⁷ e. H. א'. ⁸ h. H. O. לשאול. ⁹ O. הביא שמואל הרואה. ¹⁰ O. עשרים ושמונה. ¹¹ O.

ובאו להם. ¹² P. adds הכהנים. ¹³ O. ועיר הכהנים. ¹⁴ e. like O. ¹⁵ e. like O. ¹⁶ H. באותה שעה נתמנה עלי. ¹⁷ שנאמר O.

שפט את ישראל מ' שנה. נשתיירו ז' שנה צא מהן שנה אחת לעיבורי (ולא שנה לשמואל ושנה אחת לשאול) הרי' נב' שנה. שמואל מת לפני מיתתו של שאול (ב) ארבעה חדש² שנ' ויהי מספר הימים אשר ישב דוד בשדה פלשתים ימים ארבעה חדשים. ויהי אחרי כן וישאל דוד בה' לאמר וגו'. [בחברון מלך שבע שנים]. בן ארבעים שנה איש בשת [בן שאול] במלכו וגו' ושתיים שנים מלך וגו' נמצאת מלכות ישראל במלה חמש שנים. ויבאו זקני ישראל אל המלך חברונה. * אותו הפרק³ נמשח עוד דוד⁴. [אותו היום היה בן שלשים⁵ שנה (דוד במלכו) וארבעים שנה מלך:

פרק יד⁶. ויהי דוד וזקני ישראל ושרי האלפים וגו' ויבאו את ארון ה' וגו' ויכל דוד מהעלות העולה וגו' ויחלק לכל העם וגו' ויתן לפני ארון ה' מן הלויים משרתים וגו' ביום ההוא אז נתן דוד בראש וגו' בשחר היו אומרים הודו לה' קראו בשמו וגו' עד אל חנעו במשיחי וגו' ובין הערבים היו אומרים שירו לה' כל הארץ וגו' עד ויאמרו כל העם אמן והלל לה'. [והניחם להיות משרתים שם להודות ולהלל לה' וגו' אסף הראש ומשנהו זכריה וגו' עד ועבד אדום בן ידיתון וחוסה לשערים] וכך היו אומרים⁷ [בצית]⁸ (כל) ארבעים ושלש שנה⁹ (לפני הארון) עד שהביאו שלמה לבית העולמים. * בברוך דוד¹⁰ מפני אבשלום (כנו היה אביתר עומד) [יצא עמן] עד שעלה במעלה הזיתים ושאל¹¹ באורים ותומים ונסתלק אביתר מן הכהונה הגדולה [שנ' ויעל אביתר] ונכנס צדוק [הכהן] תחתיו והחזירו¹² (את) הארון למקומו. אבל אהל מועד שעשה משה במדבר ומזבח הנחשת שעשה בצלאל [בן אורי בן חור] (ומנורה ושולחן) ואש שירדה [מן השמים] בימי משה (היו) [שם] בבמה [אשר] בגבעון [שנ'] ואת צדוק הכהן ואחיו הכהנים לפני משכן ה' בבמה אשר בגבעון ועמהם הימן וגו'. [ועמהם הימן וידותון חצצרות ומצלתיים למשמיעים וכלי שיר האלהים ובני ידותון לשער]. וכך היו עושין כל (חמשים)¹³ שנה¹⁴ [שהיו] בגבעון עד שבאו לבית העולמים. ויהי מקץ ארבעים שנה ויאמר אבשלום וגו' כי נדר נדר עבדך וגו' היא שנת ל' ¹⁵ למלכות דוד. רבי נהוראי אומר משום ר' יהושע [הלא אינן אלא שלשים וחמש ומה הל' ל' מקץ מ' שנה לקץ ששאלו (ישראל את) המלוכה¹⁶ היא שנה¹⁷ לשמואל (הרואה)¹⁸ מכאן אתה מחשב שבן יב' שנה היה שלמה במלכו [שנ'] וישלח ביד נתן הנביא וגו'. באותו הפרק ויהי אחרי כן ולאבשלום בן דוד וגו' ויהי לשנתים ימים וגו' ואבשלום ברח וגו' ויהי שם שלש שנים וגו' הרי חמש [שנים]¹⁸. וישב אבשלום בירושלים שנתים ימים ופני המלך לא ראה. הרי

וימשחו את דוד H. O. ⁴ ובו בפרק e. ³ חדשים e. O. ² נמצא O. ¹
 למלך על ישראל כדבר ה' ביד שמואל ⁵ P. like O.; O. P. add ושבע ⁶ So H.
 ובברחו H. O. ¹⁰ שנים O.; בציון H. here ⁹ h. like O. ⁸ עושין O. ⁷
 h. O. ¹⁵ שנים O. ¹⁴ p. like edition. ¹³ ויחזירו Some ¹² ונשאל H. O. ¹¹
 ששאלו להם מלך H. ¹⁶ שלשים ושש ¹⁷ הוצא H. ¹⁸ e. like O.

שבע [שנים]¹ יהי רעב בימי דוד שלש שנים [שנה אחר שנה] הרי עשר [שנים]. וישמו
בכל הארץ ויבאו² מקצה תשעה חדשים ועשרים יום ירושלם הרי ז' שנה. ובשנה האחרונה³
[לסופן] התקין⁴ דוד המלך משמרות כהונה ולויה (והסדיר את כל הבית) וכתוב⁵ * בשנת
הארבעים⁶ למלכות דויד נדרשו וגו' :

פרק טו. והימים אשר מלך דוד על ישראל ארבעים שנה וגו'. [וישב שלמה על כסא
ה' למלך תחת דויד אביו ויצלח וגו' ויחל שלמה לבנות את בית ה' בירושלים בהר
המוריה אשר נראה לדויד אביו אשר הכין במקום דויד בגורן ארנן היבوسی. ויחל לבנות
בחדש השני בשני בשנת ארבע למלכותו. צא שנה אחת שעלתה לזה ולזה]. (ואומר) ויהי
בשמינים שנה וארבע מאות שנה לצאת בני ישראל מארץ מצרים בשנה הרביעית וגו'. * ובשנה
השנית לפתח אמר למלך בני עמון שבבת ישראל בחשבון ובבנותיה וגו'⁷ שלש מאות שנה
(וגו') * ומן השנה⁸ הב לפתח ועד שנבנה⁹ הבית קמ' שנה וט' שנה שהיו ישראל במדבר
הרי ח' שנה. ובחצי היובל נבנה הבית בשנה הרביעית לשבע (וכן לשלמה)¹⁰ שז' בשנה
הרביעית יסד בית ה' בירח זיו ובשנה האחת עשרה בירח בול הוא החדש השמיני וגו' ואת
ביתו בנה שלמה שנה אז יקהל שלמה שלש עשרה וגו' ויקהלו אל המלך שלמה כל איש
ישראל מלמד שאין השכינה שורה אלה בהקהל¹¹ וכן הוא אומר וירא כל העם וירדו וגו'
ואומר ויקרבו כל העדה ויעמדו לפני ה' ובמתן תורה הוא אומר כי ביום השלישי ירד ה'
לעיני כל העם על הר סיני. ובבית העולמים הוא אומר וככלות שלמה להתפלל והאש ירדה
וגו' וכל בני ישראל רואים ברדת וגו' [ויכרעו אפים ארצה על הרצפה וישתחוו והודות לה'
כי טוב כי לעולם חסדו. והמלך וכל העם זב' זבח לפני ה'. ואז יזבח המלך שלמה גז.
המלך וכל העם. והכהנים על משמרותם עומדים והלויים בכלי שיר ה' אשר עשה דויד המלך
להודות לה' כי לעולם חסדו בהלל דויד בידם והכהנים מחצצרים נגדם וכל ישראל עומדים.
הא למדת שאין השכינה שורה אלא בקהל וכן הוא אומר במקלות ברכו אלהים ואז
ותקהל העדה] ועל אותה שעה הוא אומר צאינה וראינה וגו' ביום חתונתו * ביום ה'
שלאחר ז' ימי המילואים¹². וביום שמחת לבו * ביום גמר¹³ [בינין] בית העולמים. [משירדה
האש בימי שלמה לא פסקה עד מות מנשה]. ויאהב שלמה את ה' ללכת בחקות דוד וגו' ז'
שנים עד שלא התחיל לבנות את הבית אבל משהתחיל לבנות (את) הבית ויקח [את] כת
פרעה ויביאה אל עיר דוד (באותו) פרק והרד שמע במצרים וגו') ויהי שוטן וגו' ויתן המלך

¹ e. like O. ² P. after ויבאו. ³ O. האחרת. ⁴ O. הכין. ⁵ O. שנאמר.

⁶ Most בארבעים שנה. ⁷ O. בשנה השנית לפתח. ⁸ O. ומשנה.

⁹ H. O. שבנה שלמה את. ¹⁰ h. like O. ¹¹ H. O. בקהל. ¹² h. H. O. אל.

¹³ O. בנמור. זה יום שחוקם המשכן ואהל מועד במדבר. O. ; ימי המילואים

הכסף בירושלם וזו ומוצא הסוסים וזו ותעלה ותצא וזו [ויהי לשלמה ארבעים אלף אורות סוסים וזו] והמלך שלמה אהב וזו שתמצא לומר כי על אפי ועל חמתי וזו. אבל לעת זקנת שלמה סמוך¹ למיתתו שרתה עליו רוח הקדש ואמר שלשה ספרים הללו משלי [ו]שיר השירים [ו]קהלת. אחיה [השילני] אמר לירבעם והיה אם תשמע וזו ובניתי לך בית נאמן כאשר בניתי וזו ומה בנה² לדוד [נתן לו מלכות] לז' שנה [שהיה מלך] על [כל] ישראל לו לז'³ ולבנו ז'. ואילו זכה ירבעם בן נבט היחה מלכות ישראל מסתיימת⁴ בידו לו לז' ולבנו ז'. וכן הוא אומר ואענה את זרע דוד [למען זאת וזו] מִחֵל [למען] זאת [אלא] כנגד לז' שנה שנחתן שלמה לפרעה⁵ (מלך מצרים) ומה חל אך לא כל הימים [אמרו רבותינו עתידה היתה המלכות לחזור⁶ בימי אסא אם לא היה מקלקל]⁷ (כבר נלוי לפניו שאסא⁸ עומד) לקלקל. [ואף ירבעם אם לא זכה קיבל מלכות על כל ישראל לו שלשים ושלש ולבנו שלשה]:

פרק י"ז. והימים אשר מלך שלמה וזו ארבעים שנה. רחבעם בנו ז' (שנה). אביה בנו ז' שנים. * ובשנת ז'⁹ לירבעם מלך אסא [וארבעים ואחת שנה מלך בירושלם] כי בן ארבעים ואחת שנה רחבעם במלכו ושבע עשרה שנה מלך בירושלם היו¹⁰ כמה ראהו דוד * שנה אחת ועשה את התורה¹¹ הוא ובניו¹² [עמו] שנים שלוש וברביעית¹³ מרדו¹⁴ שז' כי הלכו בדרך דוד ושלמה שנים שלוש (וברביעי מרדו במקום שז' ויהי כהכין מלכות רחבעם וכחוקתו עוב את תורת¹⁵ ה' וזו) [ואז] וגם קדש היה בארץ וזו. ויהי בשנה החמישית למלך רחבעם עלה שישק וזו (כי מעלו בה וזו) ויקח את אצרות בית ה' וזו ויירדוף אביה אחרי ירבעם¹⁶ וזו (ולא עצר כח ירבעם וזו) [וינפהו ה' וימת] ואז אתה יודע מי הוא שנפז¹⁷ (אמור)¹⁸ הרי ירבעם קבר את אביה [ומלך עוד אחריו שתי שנים הא אינו אומר וינפהו ה' אלא באביה] * ומפני מה (לא) ננפו המלך¹⁹ [מפני] שהיה²⁰ עומד²¹ ומחסר את ישראל ואומר להן ועמכם ענלי זהב (אשר עשה לכם וזו) * והוא אז לכד²² את בית אל וראה את * ענל²³ [הזהב והניחו] לפיכך ננפו הקבה²⁴. אסא²⁵ מלך מא שנה.

¹ H. O. וסמוך. ² O. בניתי. ³ P. לז'. ⁴ P. מתקיימת. ⁵ P. לז'.
⁶ e. h. like O. ⁷ שעתידה מלכות ישראל להחזירה. ⁸ B. בבת פרעה. ⁹ O. שאתה.
¹⁰ Others יד. ¹¹ P. ובשנתים. ¹² O. H. ; הא. ¹³ H. O. ¹⁴ h. O. זקנו שנה והלך... הוא ויהודה עמו ז' שנים. H. ; הלך בתורת משה. ¹⁵ h. O. ¹⁶ e. ¹⁷ Most omit. ¹⁸ O. ¹⁹ H. O. ; שנינה. ²⁰ P. ; שנינה. ²¹ H. O. ²² e. ²³ H. ²⁴ e. adds יהודה.
²⁵ H. O. ; הממון. ²⁶ H. O. ; הממון. ²⁷ H. O. ; הממון. ²⁸ H. O. ; הממון. ²⁹ H. O. ; הממון. ³⁰ H. O. ; הממון. ³¹ H. O. ; הממון. ³² H. O. ; הממון. ³³ H. O. ; הממון. ³⁴ H. O. ; הממון. ³⁵ H. O. ; הממון. ³⁶ H. O. ; הממון. ³⁷ H. O. ; הממון. ³⁸ H. O. ; הממון. ³⁹ H. O. ; הממון. ⁴⁰ H. O. ; הממון. ⁴¹ H. O. ; הממון. ⁴² H. O. ; הממון. ⁴³ H. O. ; הממון. ⁴⁴ H. O. ; הממון. ⁴⁵ H. O. ; הממון. ⁴⁶ H. O. ; הממון. ⁴⁷ H. O. ; הממון. ⁴⁸ H. O. ; הממון. ⁴⁹ H. O. ; הממון. ⁵⁰ H. O. ; הממון. ⁵¹ H. O. ; הממון. ⁵² H. O. ; הממון. ⁵³ H. O. ; הממון. ⁵⁴ H. O. ; הממון. ⁵⁵ H. O. ; הממון. ⁵⁶ H. O. ; הממון. ⁵⁷ H. O. ; הממון. ⁵⁸ H. O. ; הממון. ⁵⁹ H. O. ; הממון. ⁶⁰ H. O. ; הממון. ⁶¹ H. O. ; הממון. ⁶² H. O. ; הממון. ⁶³ H. O. ; הממון. ⁶⁴ H. O. ; הממון. ⁶⁵ H. O. ; הממון. ⁶⁶ H. O. ; הממון. ⁶⁷ H. O. ; הממון. ⁶⁸ H. O. ; הממון. ⁶⁹ H. O. ; הממון. ⁷⁰ H. O. ; הממון. ⁷¹ H. O. ; הממון. ⁷² H. O. ; הממון. ⁷³ H. O. ; הממון. ⁷⁴ H. O. ; הממון. ⁷⁵ H. O. ; הממון. ⁷⁶ H. O. ; הממון. ⁷⁷ H. O. ; הממון. ⁷⁸ H. O. ; הממון. ⁷⁹ H. O. ; הממון. ⁸⁰ H. O. ; הממון. ⁸¹ H. O. ; הממון. ⁸² H. O. ; הממון. ⁸³ H. O. ; הממון. ⁸⁴ H. O. ; הממון. ⁸⁵ H. O. ; הממון. ⁸⁶ H. O. ; הממון. ⁸⁷ H. O. ; הממון. ⁸⁸ H. O. ; הממון. ⁸⁹ H. O. ; הממון. ⁹⁰ H. O. ; הממון. ⁹¹ H. O. ; הממון. ⁹² H. O. ; הממון. ⁹³ H. O. ; הממון. ⁹⁴ H. O. ; הממון. ⁹⁵ H. O. ; הממון. ⁹⁶ H. O. ; הממון. ⁹⁷ H. O. ; הממון. ⁹⁸ H. O. ; הממון. ⁹⁹ H. O. ; הממון. ¹⁰⁰ H. O. ; הממון.

בימיו שקטה הארץ : שנים. בשנת טו לאסא [מלך יהודה] בא זרח הכושי¹ [ונלחם עם מלך מצרים ונטל ממנו כל השלל והבזה אשר לקח מירושלים ונלחם זרח הכושי עם אסא מלך יהודה ונפל בידו]² והחזיר לאסא³ את⁴ (כל) הבזה * אשר בוז⁵ שישק מלך מצרים בירושלים⁶ (ונטלו⁷ אסא) היא שנת לו לשלמה משמח [והדר שמע במצרים כי שכב דוד עם אבותיו ונז ויהי שטן לישראל כל ימי שלמה]⁸ (ויקם ה שטן לישראל את חזון בן אלידע). ירבעם מלך כב שנה. נדב בנו שתי שנים. בשנת שלש לאסא מלך יהודה מלך בעשא בן אחיה על ישראל כב⁹ שנה. בשנת שלשים ושש למלכות אסא עלה בעשא מלך ישראל על יהודה¹⁰ ונז אפשר לומר כן והלא אסא קבר את בעשא בשנת כז למלכותו ומה¹¹ חל [בשנת שלשים ושש למלכותו] אלא כנגד לו שנה שנחתן שלמה * בבית פרעה¹² (מלך מצרים) וכנגד לו שנה שנגזרה [גזרה] על מלכות בית דוד שתחלק¹³ ובאחרונה עתידה שתחזור להם¹⁴ וכנגד לו שנה שנגזרו¹⁵ למלכי¹⁶ ארם להיות שטן לישראל ובאחרונה יפלו ביד בית דוד לכך נאמר בשנת שלשים ושש למלכות¹⁷ אסא. בשנת שש¹⁸ עשרה לאסא¹⁹ מאחר שנפל בידו זרח הכושי היא שנת לו (שנה) לשלמה משמח. * באותה שעה²⁰ ברתו ברית מלך²¹ ישראל ומלך ארם לעלות ולהתגרות באסא וקלקל אסא [שנ] ויצא אסא כסף וזהב ונז ברית ביני וביניך ונז וישמע בן הדר ונז. ויהי בשמע בעשא ויחדל ונז ובעת ההיא בא חנני ונז הלא הכושים והלובים ונז כי ה ונז ולא וזו מלכי ארם להיות שטן²² לישראל עד מות אחז * ובימי אחז²³ ברתו ברית מלך ישראל ומלך ארם לעלות ולהתגרות * עם אחז²⁴. ולא היתה זכות ביד אחז שיפלו בידו ונפלו שניהם ביד חננל פלאסר מלך אשור. [וימלך יהושפט בנו תחתיו ויתחזק על ישראל. כי הלך בדרכי דוד אביו נז. כי לאלהי אביו דרש ובמצותיו הלך נז. ויעמד שפטים נז. ועמכם בדבר משפט. ותתה יהי פחד ה עליכם שמרו ועשו כי אין עם ה אלהינו עולה ומשוא פנים ומקח שחד ונז חזקו ועשו ויהי ה עם הטוב]:

פרק יז. בעשא מלך כז שנה. אילה בנו שתי שנים. נמצא אסא קבר את אילה בשנת כז למלכותו. זמרי²⁵ הרג את אילה ומלך אחריו : ימים בתרצה. וישמע העם

כושי וכושי e. adds. ¹ O. לו. ² The words in [] in H. ³ O. נטל. ⁴ O. מירושלים. ⁵ O. בפתרה. ⁶ e. adds. ⁷ O. אלא מה H. O. ⁸ O.; others ירושלים. ⁹ O. בתרצה כז. ¹⁰ H. עשרים וארבע. ¹¹ e. על מלכי. ¹² O. שנה. ¹³ e. שנגזרה גזרה. ¹⁴ O. H. omits. ¹⁵ e. שתחלק. ¹⁶ O. למלכותו. ¹⁷ O. שבע. ¹⁸ H. לאסא. ¹⁹ e. למלך. ²⁰ H. על מלכות אדום. ²¹ O. שש עשרה לאסא. ²² H. O. מלכי. ²³ e. בשנת שש עשרה לאסא. ²⁴ O. לאחז. ²⁵ e. עמרי. ²⁶ O. בשנת שלש לאחז.

החונים לאמר ונו אז יחלק העם ישראל ונו כמה היתה מחלוקת זו ט' שנה. בשנת
לא [שנה] לאסא [מלך יהודה] מלך עמרי מלכות שלמה ויחזק העם ונו. [וימת תבני וימלך
עמרי] (ומפני מה הרגו את תבני) כיון שנשא [אסא את] *בתו של עמרי* ליהושפט
בנו (לאשה) הרגו את תבני. עמרי מלך יב' שנה. בשנת ונו² שנה לאסא שלשים ושמנה
וימלך³ אחאב בן עמרי על ישראל [בשמרון] עשרים ושתים שנה. בשנת ארבע לאחאב מלך
יהושפט [ויהושפט] בן לה שנה (היה) במלכו וכה שנה מלך בירושלים. [נקרא וימלך יהושפט
ויהי ה עם המוב]. בשנת יז' (שנה) לאחאב היה רעב (גדול) בשמרון ז שנים [ומחצת]
ומלחמת בן הדר שתי שנים ומחצה. וישבו⁴ ז שנים אין מלחמה בין ארם ובין ישראל.
אחזיה בן אחאב מלך [על ישראל] בשמרון בשנת שבע עשרה ליהושפט מלך יהודה וימלך
על [ישראל] שנתים. ובשנת השנית לאחזיה נגנו אליהו [זכור לטוב] ולא⁵ נראה⁶ (עד שיבא
*מלך המשיח ונראה⁷ ונגנו שנית) *עד שיבא⁸ נוג ומנוג. ועכשיו הוא כותב מעשה (כל)
הדורות כולם. [ויהורם בן אחאב מלך על ישראל בשמרון בשנת שמונה עשרה ליהושפט
מלך יהודה וימלך שתיים עשרה שנה. ויעשה הרע בעיני ה רק לא כאביו וכאמו ויסר את
מצבת הבעל אשר עשה אביו שכן הוא אומר באחזיה אחיו] וימת כדבר ה אשר דבר ה
אליהו ונו. ובשנת שתיים *ליהורם בן יהושפט⁹ מלך יהודה כי לא היה לו בן. אפשר לומר
כן והלא הוא מלך בשנת ט'¹⁰ ליהושפט אלא לענין ש(הוא) נאמר ויעק יהושפט ונו ראוי
היה יהושפט ליהרג [ב]אותה שעה *אלא בשכר¹¹ (ועקק) שזעק תלה לו הכתוב ז שנים
ועלתה מלכות לבנו. ובשנת חמש ליהורם בן אחאב מלך ישראל ויהושפט מלך יהודה [מלך
יהורם בן יהושפט מלך יהודה] בחזרתם¹² מן המלחמה (מאחר) שדרגו עמון ומואב ודר
שעיר באו והמליכו את יהורם [בן יהושפט] על יהודה ולו אחים בני יהושפט ונו ויתן להם
אביהם ונו וכיון שמת יהושפט עמד יהורם וחרג את אחיו בחרב שז ויקם יהורם על
ממלכת אביו וז יבא אליו מכתב מאליהו ונו כבר היה לאליהו [זכור לטוב] ז שנים שנגנו.
בן שלשים ושתים שנה יהורם במלכו ושמונה שנים מלך בירושלים ובאחזיהו בנו אומר בן
עשרים ושתים שנה אחזיהו במלכו ושנה אחת מלך. ובמקום אחר הוא אומר בן ארבעים ושתים
שנה אחזיהו במלכו ושנה אחת מלך אמר רבי יוסי וכי אפשר [לן] לבן שיהא גדול מאביו שתי
שנים אלא כיון *שהשיא אסא בנו לבתו של עמרי¹³ נמרה¹⁴ (נמרה) על מלכות בית דוד

¹ h. H. O. ארבעה. ² O. בת עמרי. ³ H. חמשה ושלשים. ⁴ Ed. לא. p. ⁵ e. adds לשום. ⁶ H. O. ואינו. ⁷ H. O. ויעמדו. ⁸ H. חמש עשרה. ⁹ O. מלך. ¹⁰ ואינו נראה עד שתגיע מלחמת. ¹¹ e. ¹² P. ושתיים; e. H. שמונה עשרה. ¹³ O. למלך יהושפט. ¹⁴ Others. ¹⁵ שהשיא אסא בתו של עמרי. ¹⁶ H. P. בשובם. ¹⁷ P. בחזירתם. ¹⁸ O. ובשכר. ¹⁹ O. נמרה. ²⁰ O. שהשיא אסא לבנו בתו של עמרי. ²¹ O. ליהושפט בנו [P. לאשה].

שתכלה עם בית אחאב * וכן הוא אומר¹ ומאלהים היתה תבוסת אחזיהו וגו' ונפלו שניהם (בו ביום) זה עם זה [ביר יהוא]:

פרק י"ח. בימי יהורם בן אחאב היה רעב (גדול) בשמרן ז' שנים ובהן (היה) בן הדר נלחם * עם ישראל². בשנה האחרונה קלל אלישע את ניחזי. וילך³ אלישע דמשק וימשח את חזאל למלך על ארם ושלח את יונה בן אמתי וימשח את יהוא ברמות גלעד. ויהי בהשפט יהוא וגו' (ויהי כבואם אל תוך העיר וגו') ויבקש את אחזיה וילכדהו וגו' ועתליה אם אחזיהו וגו' ותקח יהושבע וז' ויהי אתה בית ה' וגו' ועליו הכתוב אומר כי יצפני וגו' בצור ירוממני (מהו בצור ירוממני זה יהודע הכהן בן⁴ ארם שהוא דומה לצור) [ובשנה השביעית שלח יהודע ויקח את שרי המאות וגו'] וימשחהו⁵ ויאמרו יחי המלך וישמח כל עם הארץ וגו'. בן שבע שנים יהואש במלכו (בשנת שבע ליהוא מלך יהואש) וארבעים שנה מלך בירושלים. בשנת כ"ז⁶ ליהואש חזק⁷ את בדק הבית הרי קנ"ה שנה משבנאו שלמה ועד שבדקו⁸ יואש. ויעש יהואש הישר בעיני ה' כל ימי יהודע הכהן. ויזקן יהודע וגו' משנולדה קלקלה⁹ בימי שלמה נולד יהודע המתקן¹⁰. ואחרי מות יהודע הכהן וגו' שעשה¹¹ (יואש) עצמו עז (שנא וישתחו ללמלך) אז שמע המלך אליהם:

פרק י"ט. יהוא מלך על ישראל כ"ח שנה. ויאמר ה' אל יהוא וגו' מי אמר לו כך¹² יונה בן אמתי. בימים ההם החל ה' וגו' מן הירדן מזרח השמש וגו'. בשנת עשרים ושלש שנה ליואש מלך יהואחו וז' שבע עשרה¹³ שנה. בשנת שלשים ושבע¹⁴ שנה ליואש מלך יהודה מלך יהואש וז' שש עשרה שנה¹⁵. ואלישע חלה את חליו וגו' היא השנה העשירית ליואש (מלך ישראל) מיכן אתה מחשב כמה שנים * פירנס אלישע את¹⁶ ישראל מי"ט (שנה) ליהושפט ועד עכשיו היו¹⁷ יותר מששים שנה. בשנת שתים ליואש מלך ישראל מלך אמציה. בן עשרים וחמש¹⁸ שנה היה במלכו ועשרים וחמש שנה מלך. בשנת י"ב¹⁹ לאמציה הוא הכה את אדום בניא מלח וגו' ויהי אחרי בא וגו' ויחר אף ה' וגו'. ויהי ברברו אליו וגו' מה היא העצה * אשר יעץ²⁰ המקום עליו. ויועץ אמציה מלך יהודה וגו' וישלח יואש מלך ישראל וגו' אסרת הנה הכית וגו' ולא שמע אמציה וגו' וינגף יהודה לפני ישראל וגו' ואת אמציה וגו' וכל²¹ הזהב והכסף וגו'. בו בפרק מת יהואש ובא לו אמציה [ל]ירושלים ויהי אמציהו בן יואש וגו' ומעת אשר סר אמציהו מאחרי ה' וגו' (שלא שמע מה שאמר לו

¹ שנאמר. O. ² בישראל. e. O. ³ ויבוא. e. ⁴ e. omits. ⁵ Some add ⁶ O. ⁷ קללה. O. ⁸ שחזק בדקו. e. ⁹ בדק. O. ¹⁰ כ"ז. Some ¹¹ יהודע ובניו. ¹² H. ¹³ ל"ח. H. ¹⁴ שש עשרה. H. ¹⁵ נבואה זו. O. ¹⁶ כי עשה. O. ¹⁷ המתקן. p. ¹⁸ e. ¹⁹ ל"א. ²⁰ H. ²¹ נתבא אלישע על. H. ²² H. ²³ ונמל. O. ²⁴ שיעץ. O. ²⁵ H. ²⁶ י"א.

הנביא) ויקשרו עליו קשר בירושלים וגו'. בן וחמשים ושנים שנה עתהו במלכו ושש עשרה שנה וגו' ויהי לררש אלהים בימי זכריהו המבין וגו' * וכמה הצלחתי¹ (אלהים) הוא בנה את אילת וישיבה ליהודה. [אחרי שכב המלך וגו'] ומה תל אחרי שכב המלך עם אבותיו אלא שמלך בימי אבותיו. דבר אחר מה יהורם ואחיהו ויואש מתו מיתת תחלואים על ידי אחרים כן² אמציהו מת מיתת תחלואים על ידי אחרים. עתהו וירבעם מלכו כאחת אלא שירבעם מלך בימי אביו שנה (אחת) שנ וירבעם ישב על כסאו. בשנת עשרים ושבע (שנה לירבעם מלך ישראל) מלך עזריה בן אמציה וגו' אפשר לומר כן והלא שניהם מלכו כאחת אלא³ שמלך מלכות מנוגעת וכן הוא אומר ויהי עזריה המלך וגו' ואומר כלם נתיחסו בימי יותם מלך יהודה ובימי ירבעם מלך ישראל. אפשר לומר כן (והלא עתהו קבר את ירבעם וגו' מלכים אחריו) אלא כל כה שנה שהיה עתהו [המלך] מצורע יותם בנו (היה על בית המלך) שופט את עם הארץ. (ירבעם בן יואש מלך סא שנה). בשנת שלשים ושמונה שנה לעזריהו מלך יהודה מלך זכריה ובן ירבעם וגו' ששה חדשים. הוא דבר ה' אשר דבר אל יהוא וגו' בני רבעים וגו'.

פרק כ'. הרי הוא אומר ונסתם גיא הרי כי יגיע גי הרים אל אצל וגו'. חזון ישעיהו בן אמן וגו' דבר ה' אשר היה אל הושע וגו' דברי עמוס אשר היה וגו' דבר ה' אשר היה אל מיכה המורשתי וגו' מלמד שכולן נתנבאו בפרק אחד אבל⁴ אי אתה יודע מי [הוא] קדם⁵ (את מי) [תחלת] * כיון שאמר⁶ תחלת דבר ה' בהושע וגו'. ובעמוס הוא אומר שנים לפני הרעש (ובישעיהו הוא אומר בשנת מות המלך עתהו וגו' והוא היה)⁷ ביום הרעש דכתיב⁸ ויגעו אמות הספים וגו'. דבר ה' אשר היה אל מיכה המורשתי בימי יותם וגו' מלמד שכולן קדמו את מיכה. חזון עובדיה וגו' אימתי היתה מלחמה זו בימי אמציה⁹ [מלך יהודה] ומלך אין באדום וגו' ומשנפלו אדומים בימי אמציהו¹⁰ לא העמידו מלך [עד היום]. ומשנפלו בימי אמציהו [ולא¹¹ זקפו ראש עד היום]. ומשנפלו ארמים¹² כדבר¹³ אלישע לא עמדו אלא¹⁴ שנתעוררו בימי אחז ונפלו¹⁵. ומשנפלו פלשתים בימי חזקיהו לא¹⁶ העמידו מלך [עד היום] (על הארץ) (עד היום)¹⁷ ומשנפלו מלכי¹⁸ אשור בימי חזקיהו לא עור¹⁹ על הגוים (עד היום) שנ מן הממלכות וגו'²⁰ ובני זרח וגו'. אלו (נביאים) [ש] נתנבאו

1. O. ומה היא הצלחה שהצלחתי. 2. O. אף. 3. e. adds. 4. h. O. אם. 5. O. וכן הוא. 6. ישעיהו נתנבא. 7. O. הרי הוא אומר. 8. O. שערם. 9. H. O. אומר. 10. Some במקומו ולא Ed. 11. יהושפט. 12. O. יהושפט. 13. h. O. אומר. 14. H. O. בימי. 15. O. אדומים. 16. H. O. בימי סנחריב. 17. H. adds. 18. O. עד. 19. Some מלך. 20. e. omits from. 21. Some זקפו ראש. 22. H. O. ומשנפלה. 23. O. מן הממלכה תהיה שפלה. 24. e. omits. 25. H. O. בימי.

במצרים¹. ובני קרח וגו' אלו נתנבאו במדבר. וישלח ה' איש נביא וגו' זה היה פנחס. ויבא איש אלהים אל עלי וגו' זה היה אלקנה. המה יסד דוד ושמואל הרואה באמונתם. אלו כד משמרות² כהונה ולויה. נד החוזה ונתן הנביא התקינו מעשה הבית עם דוד. אסף והימן וירדותן נתנבאו בימי דוד³. אחיה [חשילוני] אמר לשלמה הבית הזה וגו' ושכנתי בתוך בני ישראל וגו' ובאחרונה אמר לו יען אשר היתה זאת עמך וגו'. שמעיה אמר לרחבעם אל תעלו וגו'. ובאחרונה (כשבחרו לפני⁴ שישק) היה דבר ה' אל שמעיה וגו' נכנעו לא וגו' (וכי שישק שמו והלא זבוב שמו שנ' ישרוק ה' לזבוב ולמה נקרא שמו שישק שהיה יושב ומשמר אימתי ימות שלמה שאין לנו כיתוצא בו וכיון שמת שלמה בא ולקח אוצרות בית ה'). עדו (הנביא) נתנבא על המזבח (בבית אל) ויאמר מזבח וגו'. ועזריה בן עוזר היתה עליו רוח אלהים ויצא לפני אסא וגו'. ובעת ההיא בא חנני הרואה וגו'. וגם ביד יהוא⁵ בן חנני וגו'. מיכיהו אמר לאחאב כה אמר ה' הראית את כל ההמון הנדול וגו' ובשנייה אמר לו לך והתחזק ודע וראה וגו' ובשלישי⁶ אמר לו יען אשר אמרו ארם אלהי הרים ה' וגו' ואיש אחד מבני הנביאים אמר אל רעהו וגו' (אמרו) זה היה מיכיהו. ובאחרונה אמר לו מי יפתה וגו'. ובימי יהושפט ויצא אל פניו יהוא בן חנני וגו' ויחזיאל⁷ בן זכריה בן בניה וגו' ויתנבא אליעזר בן דודוהו ממרישה וגו'. ובימי יהורם ויבא אליו מכתב וגו'. ובימי יהואש וישלח בהם נביאים להשיבם וגו'. ורוח אלהים לבשה את זכריה וגו' ובימי אמציה ואיש אלהים בא אליו לאמר המלך אל יבא וגו' ובאחרונה אמר לו ידעתי כי יעץ אלהים וגו' אמרו [זה] היה אמוץ [שנתנבא בימי אמציה] (אחיו)⁸. ובימי אחז ושם היה נביא לה' עוזר שמו וגו'. (ויאל ו)נחום וחבקוק נתנבאו בימי מנשה ומפני שלא היה מנשה כשר לא נקראו על שמו *וכן הוא אומר⁹ וידבר ה' אל מנשה ואל עמו ולא הקשיבו ויבא ה' עליהם את שרי הצבא וגו'. דבר ה' אל צפניה בן כושי וגו'. דברי ירמיה בן חלקיהו [וגם איש היה מתנבא בשם ה' אוריה בן שמעיהו]. אשר היה דבר ה' אל יחזקאל בן בחי וגו'. (כולם נתנבאו סמוך לחרבן). ברוך בן נריה ושריה בן נריה בן מחסיה ודניאל איש חמודות (כולם בימי נבוכדנצר). מרדכי (היהודי) [בלשן] וחגי זכריה ומלאכי כולם נתנבאו בשנת שתיים לדריוש. (אחה) מוצא¹⁰ בהן עשרה¹¹ שנ' בהם איש האלהים *ואלו הן¹² משה ואלקנה ושמואל [הרמתי] דוד [המלך] שמעיה ועידו ואליהו [זכור לטוב] ואלישע מיכה ואמוץ¹³. שמואל וחגני נקראו רואים (שנ' בהם הרואה)¹⁴. יחזקאל ודניאל נאמר בהם¹⁵ בן אדם:

❖ סליק פרקא (ובבא מציעאה) ❖

¹ במדבר. H. ² משפחות. Some ³ H. has here עובדיה, and omits from אחיה to עדו, l. 8. ⁴ e. מפני. ⁵ H. adds. בנו. ⁶ O. ובשלישית. ⁷ e. O. ויחזיאל. ⁸ Also in H. ⁹ O. שנאמר. ¹⁰ H. ונמצא; O. תמצא. ¹¹ e. omits. ¹² e. והן. ¹³ e. adds עשרה והם. ¹⁴ e. הרואה הרואה. ¹⁵ O. להן.

פרק כ"א.¹ באבינו אברהם נאמר² ועתה השב איש כי נביא הוא וגו'. וכשרה³
נאמר בת הרן אבי מלכה ואבי יסכה ומנין ש(כל ה)אבות והאמהות נקרא נביאים של
ויתהלכו מגוי אל גוי ומממלכה אל עם אחר. אל תנעו במשיחי ובנביאי אל תרעו. ובמרים
נ⁴ ותקח מרים הנביאה. *ברבורה נ⁵ ודבורה אשה נביאה. ובחנה נ ותתפלל חנה ותאמר
עלץ לבי בה. ואביגיל נתנבא⁶ לדוד. וכן דוד אמר לה ובדרך מעמך. ובחולדה *תא
אומר⁷ אל חולדה הנביאה. ובאסתר נ ותכתב אסתר המלכה בת אביחיל וגו'. אלו (מח)⁸
[ה]נביאים (ח) [ה]נביאות שנתנבאו להן לישראל⁹. *ונכתבו בכתובים¹⁰ ויש נביאים¹¹
כיצאי מצרים ולא נכתבו (יכול מפני שהן מעומין¹² הל וחמשים איש מבני הנביאים הלכו
וגו יכול מפני שהן הדיוטות הל ויאמרו אליו הירעת כי היום ה לוקח את אדוניך מעל ראשך
וגו אדונינו אין כתוב כאן אלא אדוניך מלמד שכול גדולים כאלהיו ושקולים כאלישע) וכן
משה אמר (מי יתן והיה לבבם זה להם ואומר) ומי יתן כל עם ה נביאים כי יתן ה את רצו
עליהם. ועובדיה אמר לאלהיו הלא הוגד לאדני את אשר עשיתי בהרג איזבל את נביאי
ה ואחביא מנביאי ה מאה איש וגו חוץ *מה שהיו¹³ ביהודה ובנימין. ואלה אמר לאלישע
שב נא פה כי ה שלחני עד בית אל ויצאו בני הנביאים אשר בית אל וגו [אין נביאים פחות
משנים] (שוב) אמר לאלישע¹⁴ [שב נא פה כי ה שלחני יריחו וגו ויגשו בני הנביאים
אשר ביריחו אין נביאים פחות משנים. אלישע]¹⁵ שב נא פה כי ה שלחני הירדנה וגו
וחמשים איש מבני הנביאים הלכו וגו * [ללמדך] שאין לך (כל) עיר (ועיר)¹⁶ בארץ ישראל
שלא היו בו¹⁷ נביאים [ומפני מה לא נתפרסמה נבואתן] אלא [ללמדך] (כל) נבואה
* שהיתה לצורך¹⁸ הדורות¹⁹ נכתבה [ושלא נצרכה לדורות]²⁰ לא נכתבה. [יכול מפני שהן
מועטין תל לו וחמשים איש מבני הנביאים הלכו ויעמדו מנגד מרחוק. יכול מפני שהן
הדיוטות תל לו הירעת כי היום ה לוקח את אדוניך מעל ראשך לא אמרו אדונינו אלא
אדונך מלמד שחברים של אלהיו היו ושקולין כנגד אלהיו]²¹ ועליהם²² מפורש בשהש מה
יפו דודיק אחותי כלה (מה טבו דודיק מין וריח שמניך מכל בשמים) נפת חמופה
שפתותיך כלה (דבש וחלב תחת לשונך וגו): באדם הוא אומר ויפא ה אלהים תרדמה על
האדם וגו. בנח הוא אומר (נח איש צדיק תמים היה בדרותיו את האלהים התהלך נח.
ביפת הוא אומר) יפת אלהים ליפת. בשם הוא אומר (ברוך ה אלהי שם) על דברתי מלכי

¹ For H. see p. 33, chap. 5. ² O. everywhere הוא אומר for j. ³ p. adds הוא.

⁴ O. ואמהות. ⁵ e. omits. ⁶ O. p. נתנבאה; e. נתנבאה. ⁷ e. נאמר. ⁸ h. p. שנתנבאו להן לכתוב. ⁹ O. p. וכולן נתנבאו להן לכתוב. ¹⁰ O. p. וכולן נתנבאו להן לכתוב. ¹¹ P. adds שנתנבאו להן לכתוב. ¹² e. מועטין. ¹³ p. משהיו. ¹⁴ O. אלישע. ¹⁵ e. ויגשו בני הנביאים אשר. ¹⁶ e. ויגשו בני הנביאים אשר. ¹⁷ O. בנה. ¹⁸ O. שנתנבאה. ¹⁹ O. שנתנבאה. ²⁰ e. ויגשו בני הנביאים אשר. ²¹ e. ויגשו בני הנביאים אשר. ²² O. ויגשו בני הנביאים אשר.

¹² e. מועטין. ¹³ p. משהיו. ¹⁴ O. אלישע. ¹⁵ e. ויגשו בני הנביאים אשר. ¹⁶ e. ויגשו בני הנביאים אשר. ¹⁷ O. בנה. ¹⁸ O. שנתנבאה. ¹⁹ O. שנתנבאה. ²⁰ e. ויגשו בני הנביאים אשר. ²¹ e. ויגשו בני הנביאים אשר. ²² O. ויגשו בני הנביאים אשר.

צדק. בעבר הוא אומר (ושם האחד פלג) כי בימיו נפלגה הארץ: אלו נביאים שעמדו¹ לעולם² עד שלא בא³ אבינו אברהם לעולם. ומשבא⁴ אבינו אברהם (לעולם) בלעם ואביו ואיוב מארץ עין ואלים התיסני ובלדרד השוטי וצופר הנעמתי ואליהוא בן ברכאל הכוזי. אלו נביאים שנתנבאו לאומות העולם עד שלא ניתנה (ה) תורה לישראל. אבל משנתנה תורה לישראל פסקה רוח הקדש⁵ מן האומות וכן במשה הוא אומר ובמה יודע אפוא כי מצאתי חן בעיניך וגו' (מנין שעשה הקב"ה רצונו שז') הנה אנכי כורת ברית וגו' [מלמד] (באותה שעה) פסקה⁶ רוח הקדש⁷ מן האומות [ונתנה לישראל]:

פרק כ"ב.⁸ שלום (בן יבש) הרג את זכריה ומלך אחריו ירח ימים בתרצה (ויעל מנחם בן גדי מתרצה וגו') בשנת שלשים ותשע שנה לעזריה⁹ מלך יהודה מלך מנחם בן גדי על ישראל עשר שנים [בשמרון]¹⁰. בשנת חמשים שנה לעזריה מלך יהודה מלך פקחיה בן מנחם וגו' שנתיים. בשנת חמשים ושתים שנה לעזריה וגו' מלך פקח בן רמליהו וגו' עשרים שנה. בשנת שתיים לפקח וגו' מלך יותם בן עזיהו. בן זה יותם במלכו ושש עשרה שנה מלך בירושלים. בשנת שבע עשרה שנה לפקח מלך אחז. בן עשרים שנה אחז במלכו ושש עשרה שנה מלך בירושלים¹¹. בשנת י"ז לפקח ויהרג פקח בן רמליהו ביהודה מאה ועשרים אלף ביום אחד וגו'. כי הכניע ה' את יהודה בעבור אחז מלך וגו' ויהרג זכרי גבור אפרים וגו' וישבו ישראל מאחיהם מאתים אלף וגו'. בשנת עשרים¹² לפקח [שהיא שנת שלש לאחז] היה ויהי בימי אחז וגו' ויגד לבית דוד לאמר וגו' ויאמר ה' אל ישעיהו וגו' ואמרת אליו וגו' עין כי יעץ וגו' נעלה ביהודה ונקצנה וגו' כה אמר ה' אלהים וגו'. באותה שעה ויקח אחז את הכסף וגו' וישמע אליו מלך אשור וגו'. בשנת עשרים לפקח בא תגלת וגו'. נטל ענל הזהב שבדן וחלך לו. * וכן הוא אומר¹³ ויבא אליו¹⁴ תגלת פלנאסר מלך אשור ויצר לו [ולא חזקו ולא לעזרה לו] * שכבר מה¹⁵ שאמר לו הנביא אל תירא משני זנבות נז' [כי חלק אחז את בית ה' וגו' כי שמע מה שאמר לו הנביא] לא תקום ולא תהיה. באותה שעה¹⁶ ויקשר קשר הושע בן אלה וגו'. בשנת עשרים ליוותם בן עזיהו [ש] היא שנת ארבע לאחז (היתה). [וכי] איפשר לומר בן אלה שהיתה גזירה גזירה מימי יותם. דא' שרצה הכתוב למנות ליוותם בקבר ולא לאחז בחיים. עליו עלה שלמנאסר מלך אשור ויהי לו הושע עבד וגו' נמצא אחז מלך יהודה והושע [בן אלה] מלך ישראל משועבדים¹⁷ למלך אשור ה' שנים. בשנת

הקב"ה. h. ⁸ אבל משעמר O. ⁹ עמר. O. ¹⁰ בעולם. e. ¹¹ שנתנבאו. O. ¹² שפסקה. O. ¹³ לעזריה. H. ¹⁴ זא. H. ¹⁵ הקב"ה. h. ¹⁶ ששפסקה. O. ¹⁷ In H. ¹⁸ עשרה. p. ¹⁹ בשנת א' (l. 12) to בשנת א' (l. 13). H. has here the words (so) ²⁰ שמונה. O. ²¹ שמונה. O. ²² שמונה. O. ²³ שמונה. O. ²⁴ שמונה. O. ²⁵ שמונה. O. ²⁶ שמונה. O. ²⁷ שמונה. O. ²⁸ שמונה. O. ²⁹ שמונה. O. ³⁰ שמונה. O. ³¹ שמונה. O. ³² שמונה. O. ³³ שמונה. O. ³⁴ שמונה. O. ³⁵ שמונה. O. ³⁶ שמונה. O. ³⁷ שמונה. O. ³⁸ שמונה. O. ³⁹ שמונה. O. ⁴⁰ שמונה. O. ⁴¹ שמונה. O. ⁴² שמונה. O. ⁴³ שמונה. O. ⁴⁴ שמונה. O. ⁴⁵ שמונה. O. ⁴⁶ שמונה. O. ⁴⁷ שמונה. O. ⁴⁸ שמונה. O. ⁴⁹ שמונה. O. ⁵⁰ שמונה. O. ⁵¹ שמונה. O. ⁵² שמונה. O. ⁵³ שמונה. O. ⁵⁴ שמונה. O. ⁵⁵ שמונה. O. ⁵⁶ שמונה. O. ⁵⁷ שמונה. O. ⁵⁸ שמונה. O. ⁵⁹ שמונה. O. ⁶⁰ שמונה. O. ⁶¹ שמונה. O. ⁶² שמונה. O. ⁶³ שמונה. O. ⁶⁴ שמונה. O. ⁶⁵ שמונה. O. ⁶⁶ שמונה. O. ⁶⁷ שמונה. O. ⁶⁸ שמונה. O. ⁶⁹ שמונה. O. ⁷⁰ שמונה. O. ⁷¹ שמונה. O. ⁷² שמונה. O. ⁷³ שמונה. O. ⁷⁴ שמונה. O. ⁷⁵ שמונה. O. ⁷⁶ שמונה. O. ⁷⁷ שמונה. O. ⁷⁸ שמונה. O. ⁷⁹ שמונה. O. ⁸⁰ שמונה. O. ⁸¹ שמונה. O. ⁸² שמונה. O. ⁸³ שמונה. O. ⁸⁴ שמונה. O. ⁸⁵ שמונה. O. ⁸⁶ שמונה. O. ⁸⁷ שמונה. O. ⁸⁸ שמונה. O. ⁸⁹ שמונה. O. ⁹⁰ שמונה. O. ⁹¹ שמונה. O. ⁹² שמונה. O. ⁹³ שמונה. O. ⁹⁴ שמונה. O. ⁹⁵ שמונה. O. ⁹⁶ שמונה. O. ⁹⁷ שמונה. O. ⁹⁸ שמונה. O. ⁹⁹ שמונה. O. ¹⁰⁰ שמונה. O. ¹⁰¹ שמונה. O. ¹⁰² שמונה. O. ¹⁰³ שמונה. O. ¹⁰⁴ שמונה. O. ¹⁰⁵ שמונה. O. ¹⁰⁶ שמונה. O. ¹⁰⁷ שמונה. O. ¹⁰⁸ שמונה. O. ¹⁰⁹ שמונה. O. ¹¹⁰ שמונה. O. ¹¹¹ שמונה. O. ¹¹² שמונה. O. ¹¹³ שמונה. O. ¹¹⁴ שמונה. O. ¹¹⁵ שמונה. O. ¹¹⁶ שמונה. O. ¹¹⁷ שמונה. O. ¹¹⁸ שמונה. O. ¹¹⁹ שמונה. O. ¹²⁰ שמונה. O. ¹²¹ שמונה. O. ¹²² שמונה. O. ¹²³ שמונה. O. ¹²⁴ שמונה. O. ¹²⁵ שמונה. O. ¹²⁶ שמונה. O. ¹²⁷ שמונה. O. ¹²⁸ שמונה. O. ¹²⁹ שמונה. O. ¹³⁰ שמונה. O. ¹³¹ שמונה. O. ¹³² שמונה. O. ¹³³ שמונה. O. ¹³⁴ שמונה. O. ¹³⁵ שמונה. O. ¹³⁶ שמונה. O. ¹³⁷ שמונה. O. ¹³⁸ שמונה. O. ¹³⁹ שמונה. O. ¹⁴⁰ שמונה. O. ¹⁴¹ שמונה. O. ¹⁴² שמונה. O. ¹⁴³ שמונה. O. ¹⁴⁴ שמונה. O. ¹⁴⁵ שמונה. O. ¹⁴⁶ שמונה. O. ¹⁴⁷ שמונה. O. ¹⁴⁸ שמונה. O. ¹⁴⁹ שמונה. O. ¹⁵⁰ שמונה. O. ¹⁵¹ שמונה. O. ¹⁵² שמונה. O. ¹⁵³ שמונה. O. ¹⁵⁴ שמונה. O. ¹⁵⁵ שמונה. O. ¹⁵⁶ שמונה. O. ¹⁵⁷ שמונה. O. ¹⁵⁸ שמונה. O. ¹⁵⁹ שמונה. O. ¹⁶⁰ שמונה. O. ¹⁶¹ שמונה. O. ¹⁶² שמונה. O. ¹⁶³ שמונה. O. ¹⁶⁴ שמונה. O. ¹⁶⁵ שמונה. O. ¹⁶⁶ שמונה. O. ¹⁶⁷ שמונה. O. ¹⁶⁸ שמונה. O. ¹⁶⁹ שמונה. O. ¹⁷⁰ שמונה. O. ¹⁷¹ שמונה. O. ¹⁷² שמונה. O. ¹⁷³ שמונה. O. ¹⁷⁴ שמונה. O. ¹⁷⁵ שמונה. O. ¹⁷⁶ שמונה. O. ¹⁷⁷ שמונה. O. ¹⁷⁸ שמונה. O. ¹⁷⁹ שמונה. O. ¹⁸⁰ שמונה. O. ¹⁸¹ שמונה. O. ¹⁸² שמונה. O. ¹⁸³ שמונה. O. ¹⁸⁴ שמונה. O. ¹⁸⁵ שמונה. O. ¹⁸⁶ שמונה. O. ¹⁸⁷ שמונה. O. ¹⁸⁸ שמונה. O. ¹⁸⁹ שמונה. O. ¹⁹⁰ שמונה. O. ¹⁹¹ שמונה. O. ¹⁹² שמונה. O. ¹⁹³ שמונה. O. ¹⁹⁴ שמונה. O. ¹⁹⁵ שמונה. O. ¹⁹⁶ שמונה. O. ¹⁹⁷ שמונה. O. ¹⁹⁸ שמונה. O. ¹⁹⁹ שמונה. O. ²⁰⁰ שמונה. O. ²⁰¹ שמונה. O. ²⁰² שמונה. O. ²⁰³ שמונה. O. ²⁰⁴ שמונה. O. ²⁰⁵ שמונה. O. ²⁰⁶ שמונה. O. ²⁰⁷ שמונה. O. ²⁰⁸ שמונה. O. ²⁰⁹ שמונה. O. ²¹⁰ שמונה. O. ²¹¹ שמונה. O. ²¹² שמונה. O. ²¹³ שמונה. O. ²¹⁴ שמונה. O. ²¹⁵ שמונה. O. ²¹⁶ שמונה. O. ²¹⁷ שמונה. O. ²¹⁸ שמונה. O. ²¹⁹ שמונה. O. ²²⁰ שמונה. O. ²²¹ שמונה. O. ²²² שמונה. O. ²²³ שמונה. O. ²²⁴ שמונה. O. ²²⁵ שמונה. O. ²²⁶ שמונה. O. ²²⁷ שמונה. O. ²²⁸ שמונה. O. ²²⁹ שמונה. O. ²³⁰ שמונה. O. ²³¹ שמונה. O. ²³² שמונה. O. ²³³ שמונה. O. ²³⁴ שמונה. O. ²³⁵ שמונה. O. ²³⁶ שמונה. O. ²³⁷ שמונה. O. ²³⁸ שמונה. O. ²³⁹ שמונה. O. ²⁴⁰ שמונה. O. ²⁴¹ שמונה. O. ²⁴² שמונה. O. ²⁴³ שמונה. O. ²⁴⁴ שמונה. O. ²⁴⁵ שמונה. O. ²⁴⁶ שמונה. O. ²⁴⁷ שמונה. O. ²⁴⁸ שמונה. O. ²⁴⁹ שמונה. O. ²⁵⁰ שמונה. O. ²⁵¹ שמונה. O. ²⁵² שמונה. O. ²⁵³ שמונה. O. ²⁵⁴ שמונה. O. ²⁵⁵ שמונה. O. ²⁵⁶ שמונה. O. ²⁵⁷ שמונה. O. ²⁵⁸ שמונה. O. ²⁵⁹ שמונה. O. ²⁶⁰ שמונה. O. ²⁶¹ שמונה. O. ²⁶² שמונה. O. ²⁶³ שמונה. O. ²⁶⁴ שמונה. O. ²⁶⁵ שמונה. O. ²⁶⁶ שמונה. O. ²⁶⁷ שמונה. O. ²⁶⁸ שמונה. O. ²⁶⁹ שמונה. O. ²⁷⁰ שמונה. O. ²⁷¹ שמונה. O. ²⁷² שמונה. O. ²⁷³ שמונה. O. ²⁷⁴ שמונה. O. ²⁷⁵ שמונה. O. ²⁷⁶ שמונה. O. ²⁷⁷ שמונה. O. ²⁷⁸ שמונה. O. ²⁷⁹ שמונה. O. ²⁸⁰ שמונה. O. ²⁸¹ שמונה. O. ²⁸² שמונה. O. ²⁸³ שמונה. O. ²⁸⁴ שמונה. O. ²⁸⁵ שמונה. O. ²⁸⁶ שמונה. O. ²⁸⁷ שמונה. O. ²⁸⁸ שמונה. O. ²⁸⁹ שמונה. O. ²⁹⁰ שמונה. O. ²⁹¹ שמונה. O. ²⁹² שמונה. O. ²⁹³ שמונה. O. ²⁹⁴ שמונה. O. ²⁹⁵ שמונה. O. ²⁹⁶ שמונה. O. ²⁹⁷ שמונה. O. ²⁹⁸ שמונה. O. ²⁹⁹ שמונה. O. ³⁰⁰ שמונה. O. ³⁰¹ שמונה. O. ³⁰² שמונה. O. ³⁰³ שמונה. O. ³⁰⁴ שמונה. O. ³⁰⁵ שמונה. O. ³⁰⁶ שמונה. O. ³⁰⁷ שמונה. O. ³⁰⁸ שמונה. O. ³⁰⁹ שמונה. O. ³¹⁰ שמונה. O. ³¹¹ שמונה. O. ³¹² שמונה. O. ³¹³ שמונה. O. ³¹⁴ שמונה. O. ³¹⁵ שמונה. O. ³¹⁶ שמונה. O. ³¹⁷ שמונה. O. ³¹⁸ שמונה. O. ³¹⁹ שמונה. O. ³²⁰ שמונה. O. ³²¹ שמונה. O. ³²² שמונה. O. ³²³ שמונה. O. ³²⁴ שמונה. O. ³²⁵ שמונה. O. ³²⁶ שמונה. O. ³²⁷ שמונה. O. ³²⁸ שמונה. O. ³²⁹ שמונה. O. ³³⁰ שמונה. O. ³³¹ שמונה. O. ³³² שמונה. O. ³³³ שמונה. O. ³³⁴ שמונה. O. ³³⁵ שמונה. O. ³³⁶ שמונה. O. ³³⁷ שמונה. O. ³³⁸ שמונה. O. ³³⁹ שמונה. O. ³⁴⁰ שמונה. O. ³⁴¹ שמונה. O. ³⁴² שמונה. O. ³⁴³ שמונה. O. ³⁴⁴ שמונה. O. ³⁴⁵ שמונה. O. ³⁴⁶ שמונה. O. ³⁴⁷ שמונה. O. ³⁴⁸ שמונה. O. ³⁴⁹ שמונה. O. ³⁵⁰ שמונה. O. ³⁵¹ שמונה. O. ³⁵² שמונה. O. ³⁵³ שמונה. O. ³⁵⁴ שמונה. O. ³⁵⁵ שמונה. O. ³⁵⁶ שמונה. O. ³⁵⁷ שמונה. O. ³⁵⁸ שמונה. O. ³⁵⁹ שמונה. O. ³⁶⁰ שמונה. O. ³⁶¹ שמונה. O. ³⁶² שמונה. O. ³⁶³ שמונה. O. ³⁶⁴ שמונה. O. ³⁶⁵ שמונה. O. ³⁶⁶ שמונה. O. ³⁶⁷ שמונה. O. ³⁶⁸ שמונה. O. ³⁶⁹ שמונה. O. ³⁷⁰ שמונה. O. ³⁷¹ שמונה. O. ³⁷² שמונה. O. ³⁷³ שמונה. O. ³⁷⁴ שמונה. O. ³⁷⁵ שמונה. O. ³⁷⁶ שמונה. O. ³⁷⁷ שמונה. O. ³⁷⁸ שמונה. O. ³⁷⁹ שמונה. O. ³⁸⁰ שמונה. O. ³⁸¹ שמונה. O. ³⁸² שמונה. O. ³⁸³ שמונה. O. ³⁸⁴ שמונה. O. ³⁸⁵ שמונה. O. ³⁸⁶ שמונה. O. ³⁸⁷ שמונה. O. ³⁸⁸ שמונה. O. ³⁸⁹ שמונה. O. ³⁹⁰ שמונה. O. ³⁹¹ שמונה. O. ³⁹² שמונה. O. ³⁹³ שמונה. O. ³⁹⁴ שמונה. O. ³⁹⁵ שמונה. O. ³⁹⁶ שמונה. O. ³⁹⁷ שמונה. O. ³⁹⁸ שמונה. O. ³⁹⁹ שמונה. O. ⁴⁰⁰ שמונה. O. ⁴⁰¹ שמונה. O. ⁴⁰² שמונה. O. ⁴⁰³ שמונה. O. ⁴⁰⁴ שמונה. O. ⁴⁰⁵ שמונה. O. ⁴⁰⁶ שמונה. O. ⁴⁰⁷ שמונה. O. ⁴⁰⁸ שמונה. O. ⁴⁰⁹ שמונה. O. ⁴¹⁰ שמונה. O. ⁴¹¹ שמונה. O. ⁴¹² שמונה. O. ⁴¹³ שמונה. O. ⁴¹⁴ שמונה. O. ⁴¹⁵ שמונה. O. ⁴¹⁶ שמונה. O. ⁴¹⁷ שמונה. O. ⁴¹⁸ שמונה. O. ⁴¹⁹ שמונה. O. ⁴²⁰ שמונה. O. ⁴²¹ שמונה. O. ⁴²² שמונה. O. ⁴²³ שמונה. O. ⁴²⁴ שמונה. O. ⁴²⁵ שמונה. O. ⁴²⁶ שמונה. O. ⁴²⁷ שמונה. O. ⁴²⁸ שמונה. O. ⁴²⁹ שמונה. O. ⁴³⁰ שמונה. O. ⁴³¹ שמונה. O. ⁴³² שמונה. O. ⁴³³ שמונה. O. ⁴³⁴ שמונה. O. ⁴³⁵ שמונה. O. ⁴³⁶ שמונה. O. ⁴³⁷ שמונה. O. ⁴³⁸ שמונה. O. ⁴³⁹ שמונה. O. ⁴⁴⁰ שמונה. O. ⁴⁴¹ שמונה. O. ⁴⁴² שמונה. O. ⁴⁴³ שמונה. O. ⁴⁴⁴ שמונה. O. ⁴⁴⁵ שמונה. O. ⁴⁴⁶ שמונה. O. ⁴⁴⁷ שמונה. O. ⁴⁴⁸ שמונה. O. ⁴⁴⁹ שמונה. O. ⁴⁵⁰ שמונה. O. ⁴⁵¹ שמונה. O. ⁴⁵² שמונה. O. ⁴⁵³ שמונה. O. ⁴⁵⁴ שמונה. O. ⁴⁵⁵ שמונה. O. ⁴⁵⁶ שמונה. O. ⁴⁵⁷ שמונה. O. ⁴⁵⁸ שמונה. O. ⁴⁵⁹ שמונה. O. ⁴⁶⁰ שמונה. O. ⁴⁶¹ שמונה. O. ⁴⁶² שמונה. O. ⁴⁶³ שמונה. O. ⁴⁶⁴ שמונה. O. ⁴⁶⁵ שמונה. O. ⁴⁶⁶ שמונה. O. ⁴⁶⁷ שמונה. O. ⁴⁶⁸ שמונה. O. ⁴⁶⁹ שמונה. O. ⁴⁷⁰ שמונה. O. ⁴⁷¹ שמונה. O. ⁴⁷² שמונה. O. ⁴⁷³ שמונה. O. ⁴⁷⁴ שמונה. O. ⁴⁷⁵ שמונה. O. ⁴⁷⁶ שמונה. O. ⁴⁷⁷ שמונה. O. ⁴⁷⁸ שמונה. O. ⁴⁷⁹ שמונה. O. ⁴⁸⁰ שמונה. O. ⁴⁸¹ שמונה. O. ⁴⁸² שמונה. O. ⁴⁸³ שמונה. O. ⁴⁸⁴ שמונה. O. ⁴⁸⁵ שמונה. O. ⁴⁸⁶ שמונה. O. ⁴⁸⁷ שמונה. O. ⁴⁸⁸ שמונה. O. ⁴⁸⁹ שמונה. O. ⁴⁹⁰ שמונה. O. ⁴⁹¹ שמונה. O. ⁴⁹² שמונה. O. ⁴⁹³ שמונה. O. ⁴⁹⁴ שמונה. O. ⁴⁹⁵ שמונה. O. ⁴⁹⁶ שמונה. O. ⁴⁹⁷ שמונה. O. ⁴⁹⁸ שמונה. O. ⁴⁹⁹ שמונה. O. ⁵⁰⁰ שמונה. O. ⁵⁰¹ שמונה. O. ⁵⁰² שמונה. O. ⁵⁰³ שמונה. O. ⁵⁰⁴ שמונה. O. ⁵⁰⁵ שמונה. O. ⁵⁰⁶ שמונה. O. ⁵⁰⁷ שמונה. O. ⁵⁰⁸ שמונה. O. ⁵⁰⁹ שמונה. O. ⁵¹⁰ שמונה. O. ⁵¹¹ שמונה. O. ⁵¹² שמונה. O. ⁵¹³ שמונה. O. ⁵¹⁴ שמונה. O. ⁵¹⁵ שמונה. O. ⁵¹⁶ שמונה. O. ⁵¹⁷ שמונה. O. ⁵¹⁸ שמונה. O. ⁵¹⁹ שמונה. O. ⁵²⁰ שמונה. O. ⁵²¹ שמונה. O. ⁵²² שמונה. O. ⁵²³ שמונה. O. ⁵²⁴ שמונה. O. ⁵²⁵ שמונה. O. ⁵²⁶ שמונה. O. ⁵²⁷ שמונה. O. ⁵²⁸ שמונה. O. ⁵²⁹ שמונה. O. ⁵³⁰ שמונה. O. ⁵³¹ שמונה. O. ⁵³² שמונה. O. ⁵³³ שמונה. O. ⁵³⁴ שמונה. O. ⁵³⁵ שמונה. O. ⁵³⁶ שמונה. O. ⁵³⁷ שמונה. O. ⁵³⁸ שמונה. O. ⁵³⁹ שמונה. O. ⁵⁴⁰ שמונה. O. ⁵⁴¹ שמונה. O. ⁵⁴² שמונה. O. ⁵⁴³ שמונה. O. ⁵⁴⁴ שמונה. O. ⁵⁴⁵ שמונה. O. ⁵⁴⁶ שמונה. O. ⁵⁴⁷ שמונה. O. ⁵⁴⁸ שמונה. O. ⁵⁴⁹ שמונה. O. ⁵⁵⁰ שמונה. O. ⁵⁵¹ שמונה. O. ⁵⁵² שמונה. O. ⁵⁵³ שמונה. O. ⁵⁵⁴ שמונה. O. ⁵⁵⁵ שמונה. O. ⁵⁵⁶ שמונה. O. ⁵⁵⁷ שמונה. O. ⁵⁵⁸ שמונה. O. ⁵⁵⁹ שמונה. O. ⁵⁶⁰ שמונה. O. ⁵⁶¹ שמונה. O. ⁵⁶² שמונה. O. ⁵⁶³ שמונה. O. ⁵⁶⁴ שמונה. O. ⁵⁶⁵ שמונה. O. ⁵⁶⁶ שמונה. O. ⁵⁶⁷ שמונה. O. ⁵⁶⁸ שמונה. O. ⁵⁶⁹ שמונה. O. ⁵⁷⁰ שמונה. O. ⁵⁷¹ שמונה. O. ⁵⁷² שמונה. O. ⁵⁷³ שמונה. O. ⁵⁷⁴ שמונה. O. ⁵⁷⁵ שמונה. O. ⁵⁷⁶ שמונה. O. ⁵⁷⁷ שמונה. O. ⁵⁷⁸ שמונה. O. ⁵⁷⁹ שמונה. O. ⁵⁸⁰ שמונה. O. ⁵⁸¹ שמונה. O. ⁵⁸² שמונה. O. ⁵⁸³ שמונה. O. ⁵⁸⁴ שמונה. O. ⁵⁸⁵ שמונה. O. ⁵⁸⁶ שמונה. O. ⁵⁸⁷ שמונה. O. ⁵⁸⁸ שמונה. O. ⁵⁸⁹ שמונה. O. ⁵⁹⁰ שמונה. O. ⁵⁹¹ שמונה. O. ⁵⁹² שמונה. O. ⁵⁹³ שמונה. O. ⁵⁹⁴ שמונה. O. ⁵⁹⁵ שמונה. O. ⁵⁹⁶ שמונה. O. ⁵⁹⁷ שמונה. O. ⁵⁹⁸ שמונה. O. ⁵⁹⁹ שמונה. O. ⁶⁰⁰ שמונה. O. ⁶⁰¹ שמונה. O. ⁶⁰² שמונה. O. ⁶⁰³ שמונה. O. ⁶⁰⁴ שמונה. O. ⁶⁰⁵ שמונה. O. ⁶⁰⁶ שמונה. O. ⁶⁰⁷ שמונה. O. ⁶⁰⁸ שמונה. O. ⁶⁰⁹ שמונה. O. ⁶¹⁰ שמונה. O. ⁶¹¹ שמונה. O. ⁶¹² שמונה. O. ⁶¹³ שמונה. O. ⁶¹⁴ שמונה. O. ⁶¹⁵ שמונה. O. ⁶¹⁶ שמונה. O. ⁶¹⁷ שמונה. O. ⁶¹⁸ שמונה. O. ⁶¹⁹ שמונה. O. ⁶²⁰ שמונה. O. ⁶²¹ שמונה. O. ⁶²² שמונה. O. ⁶²³ שמונה. O. ⁶²⁴ שמונה. O. ⁶²⁵ שמונה. O. ⁶²⁶ שמונה. O. ⁶²⁷ שמונה. O. ⁶²⁸ שמונה. O. ⁶²⁹ שמונה. O. ⁶³⁰ שמונה. O. ⁶³¹ שמונה. O. ⁶³² שמונה. O. ⁶³³ שמונה. O. ⁶³⁴ שמונה. O. ⁶³⁵ שמונה. O. ⁶³⁶ שמונה. O. ⁶³⁷ שמונה. O. ⁶³⁸ שמונה. O. ⁶³⁹ שמונה. O. ⁶⁴⁰ שמונה. O. ⁶⁴¹ שמונה. O. ⁶⁴² שמונה. O. ⁶⁴³ שמונה. O. ⁶⁴⁴ שמונה. O. ⁶⁴⁵ שמונה. O. ⁶⁴⁶ שמונה. O. ⁶⁴⁷ שמונה. O. ⁶⁴⁸ שמונה. O. ⁶⁴⁹ שמונה. O. ⁶⁵⁰ שמונה. O. ⁶⁵¹ שמונה. O. ⁶⁵² שמונה. O. ⁶⁵³ שמונה. O. ⁶⁵⁴ שמונה. O. ⁶⁵⁵ שמונה. O. ⁶⁵⁶ שמונה. O. ⁶⁵⁷ שמונה. O. ⁶⁵⁸ שמונה. O. ⁶⁵⁹ שמונה. O. ⁶⁶⁰ שמונה. O. ⁶⁶¹ שמונה. O. ⁶⁶² שמונה. O. ⁶⁶³ שמונה. O. ⁶⁶⁴ שמונה. O. ⁶⁶⁵ שמונה. O. ⁶⁶⁶ שמונה. O. ⁶⁶⁷ שמונה. O. ⁶⁶⁸ שמונה. O. ⁶⁶⁹ שמונה. O. ⁶⁷⁰ שמונה. O. ⁶⁷¹ שמונה. O. ⁶⁷² שמונה. O. ⁶⁷³ שמונה. O. ⁶⁷⁴ שמונה. O. ⁶⁷⁵ שמונה. O. ⁶⁷⁶ שמונה. O. ⁶⁷⁷ שמונה. O. ⁶⁷⁸ שמונה. O. ⁶⁷⁹ שמונה. O. ⁶⁸⁰ שמונה. O. ⁶⁸¹ שמונה. O. ⁶⁸² שמונה. O. ⁶⁸³ שמונה. O. ⁶⁸⁴ שמונה. O. ⁶⁸⁵ שמונה. O. ⁶⁸⁶ שמונה. O. ⁶⁸⁷ שמונה. O. ⁶⁸⁸ שמונה. O. ⁶⁸⁹ שמונה. O. ⁶⁹⁰ שמונה. O. ⁶⁹¹ שמונה. O. ⁶⁹² שמונה. O. ⁶⁹³ שמונה. O. ⁶⁹⁴ שמונה. O. ⁶⁹⁵ שמונה. O. ⁶⁹⁶ שמונה. O. ⁶⁹⁷ שמונה. O. ⁶⁹⁸ שמונה. O. ⁶⁹⁹ שמונה. O. ⁷⁰⁰ שמונה. O. ⁷⁰¹ שמונה. O. ⁷⁰² שמונה. O. ⁷⁰³ שמונה. O. ⁷⁰⁴ שמונה. O. ⁷⁰⁵ שמונה. O. ⁷⁰⁶ שמונה. O. ⁷⁰⁷ שמונה. O. ⁷⁰⁸ שמונה. O. ⁷⁰⁹ שמונה. O. ⁷¹⁰ שמונה. O. ⁷¹¹ שמונה. O. ⁷¹² שמונה. O. ⁷¹³ שמונה. O. ⁷¹⁴ שמונה. O. ⁷¹⁵ שמונה. O. ⁷¹⁶ שמונה. O. ⁷¹⁷ שמונה. O. ⁷¹⁸ שמונה. O. ⁷¹⁹ שמונה. O. ⁷²⁰ שמונה. O. ⁷²¹ שמונה. O. ⁷²² שמונה. O. ⁷²³ שמונה. O. ⁷²⁴ שמונה. O. ⁷²⁵ שמונה. O. ⁷²⁶ שמונה. O. ⁷²⁷ שמונה. O. ⁷²⁸ שמונה. O. ⁷²⁹ שמונה. O. ⁷³⁰ שמונה. O. ⁷³¹ שמונה. O. ⁷³² שמונה. O. ⁷³³ שמונה. O. ⁷³⁴ שמונה. O. ⁷³⁵ שמונה. O. ⁷³⁶ שמונה. O. ⁷³⁷ שמונה. O. ⁷³⁸ שמונה. O. ⁷³⁹ שמונה. O. ⁷⁴⁰ שמונה. O. ⁷⁴¹ שמונה. O. ⁷⁴² שמונה. O. ⁷⁴³ שמונה. O. ⁷⁴⁴ שמונה. O. ⁷⁴⁵ שמונה. O. ⁷⁴⁶ שמונה. O. ⁷⁴⁷ שמונה. O. ⁷⁴⁸

שנים עשרה לאחז ויער ה' אלהי ישראל את רוח מלך אשור ונל נטל ענל הזהב שבבית אל והלך לו לקיים מה שנ' גם אותו לאשור יובל. ¹ ונהוראי אומר משום ד' יהושע הרי הוא אומר כה אמר ה' כאשר יציל הרעה מפי הארי שתי כרעים או בדל און ונל אלו [עשרת] השבטים שנשמכו ² על חזקיהו מלך יהודה ועל יהודה ועל בנימין ופלמו עמהם [מכל ישראל] בפאת מטה מלמד שלא *נשתיירו בהן* ³ *אלא אחד משמנה שבהן ושאר העם* ⁴ היכן היה ⁵ בדמשק לקיים מה שנ' והגלית אתכם מהלאה לדמשק ונל. אותה שעה *כיון שראה* ⁶ הושע בן אלה שנלו ענלי הזהב עמד והעביר [*את] פורסאות ⁷ שהושיב ירבעם בן נבט על התחומין ⁸ שלא לעלות ⁹ [ישראל] לירושלים ¹⁰. שבכל מלכי ישראל הוא אומר וילך בדרכי ¹¹ ירבעם בן נבט ובחטאותיו ובהושע ¹² הוא אומר ¹³ רקלא כמלכי ישראל אשר היו לפניו. [עליו עלה שלמנאסר] ¹⁴ אלא מפני מה נתחתם ¹⁵ גור דינם ¹⁶ [של ישראל] לגלות [בימיו] מפני שהיו תולין את הקללה ¹⁷ במלכיהם ¹⁸ [לקיים מה] שנ' אני ידעתי אפרים וישראל לא נכחד ממני ונל. [אותה שעה] כיון שראה הושע [ש]פניו של מלך אשור לעלות ולהגלות ¹⁹ את ישראל פעם ג' הלך ונסמך על מלכי מצרים [שכן הוא אומר] בשנת *שנים עשרה* ²⁰ לאחז מלך יהודה מלך הושע בן אלה על ישראל. בשנת חשע [ד' יוסי אומר] איפשר לומר כן והלא [היו לו] ה' שנים משהרג את פקח מלך תחתיו ²¹ *אלא מה* ²² ה' חשע [שנים ט' שנים] למרדו. וכן הוא אומר וימצא מלך אשור בהושע קשר ונל ויהי בשנה הרביעית למלך חזקיהו היא *השנה השביעית* ²³ להושע בן אלה מלך ישראל עלה שלמנאסר ונ' על שמרון ויצר עליה וילכדה מקצה ג' שנים. בשנת שש [לחזקיה] היא שנת חשע למרדו של הושע בן אלה נלכדה שמרון. וינל מלך אשור את ישראל ונל ויתשם מעל אדמתם. ויבא מלך אשור מבבל ונל *דיניא ואפרסתכיא וטרפליא אפרסא ארכי בבליא שושנכיא דהיא עלמא* ²⁴ ושאר אומיא ונל [וירשו את שמרון וישבו בעריה]:

פרק כג. ויהי בארבע עשרה שנה למלך חזקיהו עלה סנחריב ונל שמנה שנים שהה ²⁵ בין גלות ראשונה לשנייה ושמנה ²⁶ שנים שהה ²⁷ בין גלות שנייה לשלישית. *ועוד שהה* ²⁸ שמנה שנים ועלה ²⁹ [על יהודה] [אל המלך צדקיהו] לקיים מה שנ' כעת הראשון הקל ארצו

¹ O. נשתייר מישראל. H. O. מהם. ² שנודמו. H. ³ קצת עשרת. H. ⁴ כשראה. O. ⁵ הוא. O. ⁶ פלמים אחד משמוניה שלחם. H. ⁷ וישראל ערש בדרך. O. ⁸ לרגל. O. ⁹ יעלו. O. ¹⁰ הדרבין. O. ¹¹ הפורסאות. O. ¹² הדרכים בחטא שהחטיא את ישראל עמד הושע בן אלה. H. ¹³ אבל בהושע. O. ¹⁴ במלכותם. e. ¹⁵ הקלקלה. e. ¹⁶ דינו. e. ¹⁷ נחתם. H. O. ¹⁸ ובמלו הה' ומה. O. ¹⁹ הוא מלך משנת ארבע לאחז. Ed. ²⁰ חשע. e. ²¹ ולהעלות. p. ²² שנה. O. ²³ So O.; others שבע. ²⁴ ושאר אומיא. O. ²⁵ ששהו. H. ²⁶ ועוד שמונה. O. ²⁷ ששעלה. P. ²⁸ ושאר אומיא. O. ²⁹ ועוד שמונה. O.

זבולן וארצה נפתלי והאחרון הכבד וגו'. אמר ה' *יהושע בן קרח¹ טעות גדול² טעה סנחריב. אחרי הדברים והאמת האלה וגו'. באותה שעה שלח תרתן לאשדוד [שנ] בשנת בא תרתן אשדודה וגו' שטף עמונים ומואבים [וערביים] שהיו מסייעין אותו כשצר על שמרן ז' שנים [לקיים מה שנ' ותתה דבר ה' לאמר בשלש שנים] בשני שכיר וגו' באותה שעה וישלח³ מלך אשור את רבשקה וגו' ויצא אליו אליקים בן חלקיהו אשר על הבית וגו' ויבאו עבדי המלך חזקיהו אל ישעיהו ויאמר אליהם ישעיהו וגו' הנני נתן בו רוח ושמע שמועה וגו' מה שמועה שמע וישמע אל תרהקה מלך כוש וגו'. שטף שבנא הסוכן⁴ וסיעתו⁵ [והוליכן וקוקים] והלך [לן] לכוש *ונטל חמדת⁶ כל הארצות⁷ ובא לו לירושלים⁸ לקיים מה שנ' יגיע מצרים וסחר כוש וגו' יגיע מצרים זה [חיל] פרעה מלך מצרים. וסחר כוש זה תרהקה מלך כוש. וסבאים אנשי מידה אלו חיילות שלהן. עליך יעבורו זו ירושלים. ולך⁹ יהיו [כבר] מושלמין לך. אחריו ילכו זה חזקיהו. בזיקים יעבורו זו בכירומנקיא¹⁰. אליך ישתחוו אליך יתפללו שהן¹¹ נותנים¹² שבחו של הקב"ה [*בתוכך] ואומרים¹³ אך¹⁴ כך אל וגו' באותה שעה וישלח מלך אשור את תרתן ואת רבשקה וגו' ויקראו אל המלך וגו' וישלח ישעיהו בן אמוץ וגו' זה הדבר וגו' את מי חרפת ונדפת וגו' ביד מלאכך וגו' אני קרתי וגו' [אותה שעה] יהי בלילה ההוא וגו' וזבולן¹⁵ (מלכים) קשורי¹⁶ כתרים¹⁷ בראשיהן [וזבולן ראשי לגיונות הו']. לפני מפלתו של סנחריב (חלה חזקיהו) שלשה ימים¹⁸ רבי יוסי אומר יום שלישי לחלו של חזקיהו היתה¹⁹ [יום] מפלתו של סנחריב ועמדה לו חמה כמו²⁰ שעמדה (לו)²¹ לאחו [אביו] שנ' הנני משיב את צל המעלות וגו' [אותו היום עלה בית ה'] בו ביום נסע סנחריב עשר מסעות [שכן הוא אומר] בא על עיית וגו' עברו מעברת וגו' צהלי קלך וגו' נדרה מדמנה וגו' עוד היום בנוב לעמוד. (ש)תמצא (אומר בו ביום נסע בו) [אותן עשר מסעות]. *באחת עשרה ביוכל בשנה הרביעית בשבוע עלה סנחריב²² וכן²³ הוא אומר חה לך האות אכול השנה ספיה וגו' שעלה²⁴ בפרס²⁵ הפסח ולא יכלו²⁶ לזרוע ואכלו ספיחים²⁷ ובשנה השנית שחים שנדעו הלגיונות האילנות ובשנה השלישית²⁸ זרעו וקצרו וגו' מלמד שלא נשתייר בשבוע *אלא [אותה] שנה²⁹ לאחר מפלתו של סנחריב עמד חזקיה

וכל סיעתו. O. ⁵ H. הסופר. ⁴ Some שלח. ³ גדולה. e. ² יוסי. O. ¹ כירבא. O. ¹⁰ אלך. H. ⁹ לכוש. H. ⁸ האצרות. O. ⁷ בטל חרדת. H. ⁶ במצרים והן. H. ¹⁵ מתנין. O. ¹² הן. Some ¹¹ כבירה מאנקיה. H. ומנקיא. בתנים. e. ¹⁷ קשורי. O.; קשורים. e. ¹⁶ הללו כולן. O. ¹⁵ אין. H. ¹⁴ אומרים. שיררה לו. h. ²¹ בדרך. O.; כשם. e. ²⁰ היה. O. ¹⁹ חלה. O. ¹⁸ שכן. O. ²³ בארבעה לשבוע שהוא אחת עשרה ליוכל היתה מפלתו של סנחריב. O. ²² Some ²⁸ ספיחין. O. ²⁷ הפסח. O. ²⁶ בפרס. h.; בערב. O. ²⁵ שעלו. O. ²⁴ אלא שנה אחת. Ed. ²⁹ הרביעית.

ופטר את האוכלוסין שבאו עמו בקילורין¹ וקבלו עליהם מלכות שמים לקיים מה שז' ביום
ההוא יהיו חמש ערים וגו' מדברות שפת כנען וגו'. הלכו ובנו מזבח² והיו מקריבין עליו³ עולות⁴
[ומקטירין עליה] * לשם שמים⁵ שז' ביום ההוא יהיה מזבח לה' וגו' והיו מתפללין ומשתחוין
אל ירושלים שז' ואלו ישתחוו אליך ותפללו. קודם⁶ ביאתו של סנחריב (סתם חזקיהו את
מימי גיחון שז') ויועץ עם וגו' והוא יחזקיהו סתם את מוצא וגו'. יחזקיהו מלך בן עשרים
וחמש שנה וגו'.

פרק כ"ז.⁷ בן שתיים עשרה שנה מנשה במלכו וגו'. בשנת כ"ב למנשה גלה * מנשה
לבלל [הוא]⁸ ופסלו של מיכה עמו (שז')⁹ ויקימו להם בני דן את הפסל וגו' עד יום גלות
הארץ. * וכהצר לו חלה את פני ה' וגו'¹⁰ * נמצא מנשה עשה תשובה [בן] לז' שנה לפני
מיתו¹¹. בן עשרים ושתיים¹² שנה אמון במלכו ושתי שנים וגו' ויעש הרע וגו' כי הוא אמון
הרבה אשמה וגו' בער¹³ תורה¹⁴ מישראל. בן שמונה שנים¹⁵. יאשיהו במלכו ושלישים ואחת
שנה מלך בירושלים וגו' ויהי בשמונה עשרה שנה וגו' [אותה השנה היתה תחלת היובל]¹⁶
אותה שנה¹⁷ נמצא ס' ב' בבית ה' ואותה שנה¹⁸ ב'דק (יאשיהו) את הבית¹⁹. הרי מאתיים
ו'ח²¹ שנה משבדקו²² יואש ועד שבדקו יאשיהו. ולמה²³ נבדק מהרה בימי יואש כי
עתליו המרשעת בניה פרצו את בית האלהים וגו' * ואותה שנה²⁴ עשה יאשיהו תשובה
וכמורו לא היה לפניו מלך אשר שב וגו'. יאשיהו נזן [את]²⁵ הארון שז' ויאמר ללויים
המבינים לכל ישראל הקדשים לה' תנו את ארון הקודש וגו'. בימיו עלה פרעה נכה
מלך מצרים וגו' וישלח אליו מלאכים לאמר מה לי ולך וגו' ולא הסב יאשיהו וגו' ויורו
המורים למלך יאשיהו וגו' ויעבירוהו עבדיו וגו' * ועליו קונן ירמיהו רוח אפנו משיח ה'
נלכד בשחיתותם וגו'²⁶ ויקח עם הארץ וגו'. בן עשרים ושלוש²⁷ שנה יהואחז במלכו ושלושה
חדשים מלך בירושלים. ויאסרהו מלך מצרים וימליך מלך מצרים את אליקים אחיו וגו'. בן
עשרים וחמש שנה במלכו ואחת עשרה שנה מלך בירושלים וגו' נמצא יהויקים גדול מאחיו²⁸
[יואחז] שתי שנים. בראשית ממלכת יהויקים בן יאשיהו מלך יהודה * אשר דבר²⁹ ירמיה
הנביא על כל עם יהודה וירושלים (כה אמר ה' צבאות אלהי ישראל)³⁰ שובו נא איש

לשמים. O. ⁵ קרבן. O. ⁴ עליה. O. ³ במה. H. O. ² בקלורין. H. ¹
לפני. O. ⁶ מנשה. d. omits from ⁸ פרק כ"ה. d. ⁷ Some after ¹² הא למרנו שעשה תשובה לשלוש שנים. d. ¹¹ וכהצר. d. omits from ¹⁰ כ"ז. d. like O. ¹⁶ שנה. O. ¹⁵ את התורה. d. ¹⁴ שביע. O. ¹³ כ"ז. l. 13; some ¹² חזק יאשיהו בדק הבית. e. ²⁰ השנה. d. ¹⁷ כ"ב. d. ²¹ בראשית ממלכת יהויקים בן יאשיהו מלך יהודה * אשר דבר ²⁹ ירמיה
הנביא על כל עם יהודה וירושלים (כה אמר ה' צבאות אלהי ישראל) ³⁰ שובו נא איש
אמר. d. ²⁹ מיהוא. H. מיהואחז; d. ²⁸ וז'. d. ²⁷ ועליו, l. 19. d. omits from ²⁶ משחוק בדקו. e. ²⁵ ומפני מה. H. O. ²³ משחוק בדקו. e. ²²
So nearly all MSS. ²⁰

פרק כ"ה. בשנת שלש למלכות יהויקים מלך יהודה בא נבוכדנאצר מלך בבל ירושלים וצר עליה. איפשר לומר כן והלא הוא מלך בשנת ארבע ליהויקים ומה חל (בשנת שלש ליהויקים אלא) שנת שלש למדרו. (במקרא⁹ אחד הוא אומר בשנת שבע) ובמקרא¹⁰ אחר הוא אומר בשנת שמנה מה חל שנת שבע ומה חל שנת שמנה שנת שמנה משמלך¹¹ ושנת שבע לכיבוש¹² יהויקים (ויתן ה' בידו וגו' ובמקום אחד הוא אומר קבורת חמור וגו' ובמקום אחר הוא אומר) ויאסרוהו בנחשתים (וגו' אלא מלמד שכיון שאסרו) מיד מת באסוריו¹³ [לקיים מה שנא' קבורת חמור יקבר] (והוציאו ונרדו לקיים מה שנז' סחוב והשלך וגו'. [בן שמנה עשרה שנה יהויכין במלכו וגו'. ויעש וגו'. בעת וגו'. ויבא וגו'. ויצא וגו'] והגלה את ירושלים ואת השרים וגו' עשרת אלפים גולה יהודים נפש שלשת אלפים וגו' ומבנימין ושאר שבטים שבעת אלפים. הכל נבורים עושי מלחמה. וכי מה נבורה¹⁴ (בבני אדם המהלכין¹⁵ בגולה ומה מלחמה) עושין בני אדם (הזוקקין¹⁶ בזיקין) ונתונים¹⁷ בשלשלאות [של בחל ומה מלחמה עושין בני אדם שזוקקין בזיקים והולכין בגולה] אלא [נבורים]¹⁸

¹ e. from אמר, p. 57, note 29, in brackets. ² d. like O. ³ H. למדנו שהוכיחן.
שהוכיחין (also d. O. רברים רבים). ⁴ e. omits from שהוכיחן ואם
ל. i. ⁵ h. O. שנה; e. omits the two words. ⁶ e. והרג. ⁷ O. ועלה וכבש.
למלכות. ⁸ e. ושמך O. H. שמלך. ⁹ e. במקום. ¹⁰ e. ובמקום. ¹¹ e. נבורים.
מהלכין. ¹² O. שביבש. ¹³ O. באוסרו. ¹⁴ e. נבורים. ¹⁵ p. נבוברנצור.
¹⁶ e. האסורים. ¹⁷ O. שנתונין. ¹⁸ Ed. הכל.

* גבורי תורה¹ שנ² ברכו ה' מלאכיו גבורי כח עושי מלחמה ונו³ (שהיו) נשאים⁴ (ותוצנן) במלחמתה⁵ של תורה שנ⁶ על בן יאמר בספר מלחמות ה' את זהב ונו. ומתוכן⁷ החרש והמסגר אלף. * חרש (ש)אחד [מהן] מדבר והכל⁸ שותקין⁹ [כמה שנ¹⁰ החרשו אלי איים] מסגר (ש)הכל יושבין לפניו ולמידין ממנו¹¹ כענין¹² שנ¹³ (ופתח ואין סוגר) וסגר ואין פותח. אילי הארץ אלו חורי יהודה ובנימין ועליהן הכתוב אומר כה אמר ה' כתאנים חטובות האלה בן ונו. בן שמנה¹⁴ שנים יהויכין במלכו ושלשה חרשים ועשרת¹⁵ ימים מלך בירושלים. ובמקום¹⁶ אחר הוא אומר בן שמנה עשרה שנה יהויכין במלכו ושלשה חרשים מלך בירושלים. מה תל¹⁷ [שנת] שמונה ומה תל¹⁸ [שנת] שמונה עשרה. (בן שמנה כשמלך) * ומשמלך שמונה עשרה¹⁹ [ושמונה] לכשנחתם²⁰ מור דינו לגלות²¹ ועליו אמר נבוכדנצר מכלב(א) ביש(א) גור(א) טב(א) לא נפיק²². בחצי (ה)יובל גלה יהויכין. בשנה הרביעית בשבוע. וכן הוא אומר²³. 'לחשובת השנה שלח המלך נבוכדנצר ויביאיהו בבלה עם כלי חמדת בית ה'. (ואלו הן כלי חמדת²⁴ בית ה' זה הארון)²⁵ וימלך מלך בבל את מתניה דודו תחתיו ויסב את שמו צדקיהו. בן עשרים ואחת שנה צדקיהו במלכו ונו יהיה בשנה ההיא בראשית ממלכת צדקיהו מלך יהודה בשנה הרביעית בחדש החמישי אמר אלי חנניה בן עוזר הנביא ונו כה אמר ה' צבאות לאמר שבירתי את עול מלך בבל בעוד שנתיים ימים אני משיב ונו. מי הטעה את חנניה נבואה שנתנבא ירמיה הנביא על עולם (לענין²⁶ שאמר) כה אמר ה' הנני שובר את קשת עולם ראשית גבורתם וימת חנניה הנביא בשנה ההיא בחדש השביעי. [בראשית ממלכת יהויקים בן יאשיה מלך יהודה] ואלה דברי הספר אשר שלח ירמיהו הנביא מירושלם ונו כה אמר ה' צבאות אלהי ישראל לכל הגולה ונו בנו בתים ושבו ונו קחו נשים והולידו בנים ובנות ונו ודרשו את שלום העיר ונו ואומר לפי מלאת לבבל שבעים שנה אפקוד אתכם ונו. בשנה הרביעית (לצדקיהו) ירד להקביל פני נבוכדנצר מלך בבל בבבל²⁷ ושריה [שר מנחה] עמו וחזר ובא לו למלכותו לירושלים:

פרק כ"ז. ויהי בשלשים שנה ונו (היו) שלשים שנה משנמצא הספר בית ה'. ברביעי בחמשה לחדש ונו היה היה דבר ה' ונו ואבא אל הגולה תל אביב ונו ואשב שם שבעת

מלחמתה. O. ¹ עושין. O. ² וכן הוא אומר. O. ³ גבורים בתורה. e. ⁴ H. ⁵ וכולן. p. ⁶ H. ⁷ שכן הוא אומר. O. ⁸ חרש מאחר שאחד מדבר הכל בחרשין וכולן שותקין. H. omits. ⁹ ומה תלמוד לומר. O. ¹⁰ לקיים מה. O. ¹¹ הימנו. O. ¹² שמונה עשר של. h. ¹³ בשנת. d. ¹⁴ ובמקרא. p. ¹⁵ רשעה. O. ¹⁶ ה'. d. ¹⁷ אלא שנת ה' משמלך שנת. d. ¹⁸ משנחתם. h. O. ¹⁹ שמונה עשרה שמלך. O. ²⁰ מלך. ²¹ יפוק. O. ²² לבלות. e. ²³ ה' משנחתם מור דינו לגלות. ²⁴ So e.; חמדת רב. d. omits. ²⁵ לענין שנ. e. omits; ²⁶ No chapter ²⁷ בבבל. O. ²⁸ ולחשובת, l. xi. ²⁹ in H.; d. ³⁰ ³¹

ימים משמים בחוכם. לאחר שבעת¹ ימים נאמר לו² שכב על צדך ונז ואני נתתי לך את שני עונם ונז מלמד שהיו [בית] ישראל מכעיסין לפני³ הקב"ה⁴ משכנסו לארץ ועד שיצאו⁵ ממנה⁶ (ש"ע שנה). וכלית את אלה ושכבת על צדך הימני ונז מלמד שהיו בית יהודה מכעיסין לפני הקב"ה⁷ משגלו עשרת השבטים ועד שחרבה ירושלים מ' שנה (נמצאו) כולם⁸ תל שנה. ויהי בשנה הששית בששי בחמשה לחדש אני יושב בביתי ונז (מלמד שהיתה) אותה שנה מעוברת⁹. (ותפל עלי שם יד ה') * באותה שעה¹⁰ הראהו¹¹ (המקום) ליחזקאל כבוד השכינה שמסתלקת¹² מתוך¹³ הבית. וישאו הכרובים את כנפיהם וירומז מן הארץ ונז. (ואומר) ויעל כבוד ה' מעל חוך העיר ונז. * אתה מוצא¹⁴ אותם עשר מסעות לשכינה. ויהי בשנה השביעית בחמישי בעשור¹⁵ לחדש באו אנשים¹⁶ מקני ישראל ונז¹⁷. ויהי דבר ה' אלי לאמר בן אדם דבר אל זקני ישראל ונז הדרוש אותי ונז התשפוט אותם ונז * באותה שעה¹⁸ כרת [המלך] צדקיהו ברית את כל העם ונז לשלח איש את עבדו ונז וישבו אחרי כן וישבו ונז (ואומר) הענל אשר כרתו לשנים ויעברו בין בתריו למרוד במקום. (שתמצא אומר אלו ואלו מתוך מרד). * באותה שעה¹⁹ מרד צדקיהו במלך בבל והלך וסמך²⁰ על מלכי מצרים. כשתמצא לומר [אלו מתוך מרד ואלו מתוך מרד] אלו נסמכו על מלכי מצרים ואלו נסמכו על מלכי מצרים. אלו גלו שלש גליות ואלו גלו שלש גליות. אלו עשו ג' שנים במצורה ואלו²¹ עשו ג' שנים במצורה. אלו אכלו בשר בנים ובנות ואלו אכלו בשר בנים ובנות. * וכן הוא אומר²² בדרך אחותך הלכת ונתתי כוסה בידך ונז בשנה השמינית לצדקיהו בא חיל מלך בבל על ירושלם וחיל פרעה יצא ממצרים ונז * וחיל פרעה שטף עזה וחזר²³ למצרים²⁴. ויהי דבר ה' אלי בשנה התשיעית בחדש העשירי בעשור לחדש לאמר. בן אדם כתוב לך את שם היום את עצם היום הזה סמך מלך בבל אל ירושלים. (בעצם היום הזה) בעשרה בטבת. בשנה העשירית בעשירי בשנים עשר לחדש היה דבר ה' אלי לאמר. בן אדם שים פניך אל פרעה מלך מצרים והנבא עליו ועל מצרים כלה. [אותה השנה באותו הפרק]²⁵ הנה חנמאל בן שלום דודך (בא אליך לאמר קנה לך את שדי אשר בענתות כי לך משפט הנאלה לקנות) ויבא אלי חנמאל בן דודי (כדבר ה' אל חצר המטרה ויאמר אלי קנה נא את שדי אשר בענתות אשר בארץ בנימין כי לך משפט הירושה

שגלו. H. ⁵ המקום. O. ⁴ את. e. ³ ליחזקאל. O. ² שבעה. O. ¹

⁶ O. follows. ⁹ וכולם תמצאם. H.; וכולם. O. ⁸ המקום. O. ⁷ הימנה. O. ⁶

מן. O. ¹³ שנסתלקת. e. ¹² הראהו. e. ¹¹ אותה שנה. O. ¹⁰ היתה.

¹⁷ h. on. ¹⁶ בשנים לחדש באו חמישים איש. e. ¹⁵ בעשרים. Others ¹⁴ תמצא. O. ¹³

אותה שנה. H. O. ¹⁸ פי' ממה שזקנים יושבים משמע שנועדו לעבור the margin

לקיים מה שנאמר. O. ²² ולאילו. O. ²¹ ונסמך. O. ²⁰ אותה שנה. O. ¹⁹

ואותו הזמן. Ed. ²⁵ וחיל. l. 18. e. omits from. ²⁴ והלך לו. O. ²³

ולך הנאולה וג' ואדע כי דבר ה' הוא). ויהי באחת עשרה שנה בראשון בשבעה לחדש היה דבר ה' אלי לאמר בן אדם זרוע פרעה מלך מצרים שברתי וגו' ויהי באחת עשרה שנה בשלישי באחד לחדש היה דבר ה' אלי לאמר בן אדם אמור אל פרעה מלך מצרים ואל המונו אל מי דמית בנגדך. ויהי בעשתי עשרה שנה באחד לחדש היה דבר ה' אלי לאמר בן אדם יען אשר אמרה צור על ירושלם האח נשברה דלתות העמים נסבה אלי אמלאה החרבה. בן בתשרי אחר חורבן הבית נב' יום [בא ישמעאל בן נתניה] והרג את¹ גדליה בן אחיקם בן שפן [הוא] והיהודים אשר [היו] [אתו] במצפה ושאר הפלטה הלכה² למצרים וירמיה וברוך עמחן. ויהי בשתי³ עשרה שנה בעשירי בחמשה לחדש לגלותנו בא אלי הפליט מירושלם לאמר הוכתה העיר. ויהי בשתי עשרה שנה בשני עשר חדש באחד לחדש היה דבר ה' אלי לאמר בן אדם שא קינה אל פרעה מלך מצרים ואמרת אליו כפיר גוים נדמית. ויהי בשנים עשרה שנה בחמשה עשר לחדש היה דבר ה' אלי לאמר בן אדם נהה על חמון מצרים והורידהו. אותה שעה⁴ הראה [הקב] יחזקאל⁵ שהאומות נדונין לבאר⁶ שחת. בשנת כז' לנבוכדנצר נתנה צור בידו ושטף את כל היהודים שהיו בעמון ומואב (וב)סביבות ארץ ישראל נפש השטף. בשנת כז' לנבוכדנצר נתנה מצרים בידו ונשא המונה ושלל שללה ובזז ביהו והיתה שבר לחילו. והגלה ירמיה וברוך [עמחן] לבבל. בעשרים וחמש שנה לגלותנו בראש השנה בעשור לחדש בארבע עשרה שנה אחר אשר הוכתה העיר בעצם היום הזה היתה עלי יד ה' ויבא אותי שמה. אותה שעה⁷ הראה⁸ הקב⁹ ליחזקאל (במראה את) תבנית הבית * לעתיד לבוא⁹:

פרק כז'. [בן עשרים ואחת שנה צדקיהו במלכו ואחת עשרה שנה מלך] ויהי בשנה התשיעית למלכו בחדש העשירי¹⁰ בעשור לחדש בא נבוכדנצר וגו' על ירושלם ויחנו עליה ויבנו עליה דיק סביב ותבא העיר במצור עד עשתי עשרה שנה¹¹ למלך צדקיהו. בחדש הרביעי בתשעה לחדש ויחזק הרעב בעיר ולא היה לחם לעם הארץ ותבקע העיר וכל אנשי המלחמה יברחו ויצאו מהעיר לילה דרך שער בין החומותים אשר על גן המלך וכשרים על העיר סביב וילכו דרך הערבה וירדפו חיל כשרים אחרי המלך וישיגו את צדקיהו בערבות ירחו וכל חילו נפוצו מעליו. ויתפשז את המלך ויעלו אותו אל מלך בבל רבלתה בארץ חמט וידבר אתו משפטים וישחט מלך בבל את בני צדקיהו לעיניו וגם את כל שרי יהודה שחט ברבלתה ואת עיני צדקיהו עור ויאסרהו בנחשתים ויביאהו מלך בבל בבלה ויתנהו בית הפקודות עד יום מותו. כל עשרים ושמונה ימים¹² היה מקרקר [קיר] ושוע אל תהר וכן הוא אומר

¹ Ed. נהרג. ² e. O. הלכו. ³ P. בעשתי. ⁴ O. שנה. ⁵ O. ליחזקאל.

⁶ O. בבאר. ⁷ O. שנה. ⁸ O. הראהו. ⁹ P. שעחיד להיות. ¹⁰ Others. ¹¹ Others יב'. ¹² e. O. יום.

* בחדש החמישי¹ בשבעה לחדש היא שנת תשע עשר² שנה למלך נבוכדנאצר מלך בבל. ובמקום³ אחר (הוא) אומר בעשור לחדש (ואומר) בשנת⁴ שמנה עשרה לנבוכדנאצר. מה הל' חשע עשרה ומה הל' יח (אלא) תשע עשרה (מ)שמלך ושמנה עשרה לכבוש⁵ [את] יהויקים. מה הל' בשבעה לחדש ומה הל' בעשור [לחדש] (ואם נאמר בעשור למה נאמר בשבעה אמור מעתה) בשבעה [לחדש] נכנסו גוים להיכל ונטלו את הים⁶ ואת המכונה⁷ ואת העמודים והיו מקרקין⁸ בו שביעי שמיני ותשיעי עד שפנה⁹ היום [תשיעי] (שנ' קרשו עליה מלחמה קומו ונעלה ונ' אוי לנו כי פנה היום כי ינטו צללי ערב) עם חשיכה הציתו בו את האור (והיה) נשרף¹⁰ בעשור לחדש. ועל אותו הדור הוא אומר כי ידעתי את יצרו ונ' (ואומר) כי אנכי ידעתי את מרדך ונ' כי ידעתי אחרי מותי כי השחת ונ', וכן בצדקיהו הוא אומר ונ' במלך נבוכדנאצר מרד אשר השביעו ונ' גם כל שרי הכהנים והעם הרבו למעול ונ' וישלח ה' אלהי אבותיהם ונ' ויהיו מלעיבים במלאכי אלהים. ויעל עליהם את מלך כשדיים ונ' וכל כלי בית האלהים ונ' וישרף את בית ה' ואת בית המלך ונ' ויגל השארית מן החרב אל בבל למלאת דבר ה' בפי ירמיהו ונ': רבי יוסי¹¹ אומר נב' שנה לא עבר איש ביהודה [לקיים מה] שנ' על ההרים אשא בכי ונהי ועל נאות מדבר ונ'. רבי יוסי אומר שבע שנים נתקיים (המקרא הזה) [נפירת ומלח] באי' [שנ'] נפירת ומלח שרפה כל ארצה. ויכה אותם מלך בבל ויסיתם ונ' ויגל יהודה מעל אדמתו. נפש תתלב. שלש גליות [של] ארבעת אלפים שש מאות ומבנימין ומשאר השבטים שבעת אלפים גולה שגלו עם¹² יהויכין [והחרש המסנר אלף]:

פרק כ"ז. ובשנת שתיים למלכות נבוכדנצר [חלם נבוכדנצר חלומות] ותתפעם רוחו ושנתו נהיתה עליו. איפשר לומר כן אלא [בשנת שתיים לחרבן הבית] שמנה הכתוב *שנים (לחרבן הבית) וחדשים לחרבן¹³ הבית וכן הוא אומר ויהי בשלשים ושבע שנה לגלות יהויכין מלך יהודה בשנים עשר חדש ככה¹⁴ לחדש ונ'. ובמקרא¹⁵ אחר הוא אומר כבז¹⁶ מה הל' ככה ומה הל' כבז אלא ככה מת שטנו נבוכדנצר ונקבר [בעשרים וששה] וכבז¹⁷ הוציאו אויל מרדך מקברו ונררו בשביל לבטל נזירותיו לקיים מה שנ' (עליו)¹⁸ ואתה השלכת מקברך כנצר נתעב ונ' (וכבז הוציאו ליהויכין). בו בפרק מת צדקיהו וספרו עליו [היו אדון על]¹⁹ צדקיהו [מלכא] שתי שמריא דכולהון²⁰ דרייא לקיים מה שנ' בשלום תמות ונ'. כשתמצא²¹

שכיבש. O. 1. היא שנת. O. 2. וכתוב. O. 3. עשרה. O. 4. בחמשה. O. 5. O. 6. שנפנה. O. 7. מקרקלין. O. 8. המכונה. e. 7. ים הנחשת. O. 9. שנים קודם לחרבן הבית ושנים אחר חרבן. h. 10. בימי. O. 11. יהודה. h. 12. ונשרף. O. 13. בעשרים וחמשה. O. 14. ובמקום. O. 15. בעשרים ושבעה. O. 16. O. 17. וי דמית מלכא. Ed. 20. דכל. O. 18. דכולהו. e. 19. ושבעה. e. omits. 19. מכאן אתה.

אומר כל שהוא בטובה אל יתיאש מן הרעה וכל שהוא ברעה אל יתיאש מן הטובה * מני מיהויכין¹ וצדקיהו. נבוכדנצר מלך מֶה שנה. אויל מרדך בנו עשרים וז' ובלשצר בנו שלש: בשנת חדה לבלשצר מלך בבל דניאל חלם חזא וז' בשנת שלוש² למלכות בלשצר חזון נראה אלי אני דניאל וז' [בסוף שבועים לבבל] בלשצר מלכא עבד לחם רב וז' בלשצר אמר בטעם חמרא להיתיה למני דהבא וכספא וז' בארץ היתיו וז' אשתיו חמרא וז' בה שעתא נפקא אצבען די יד אנש וז' ארין מלכא זיהי שנוהי וז' ויקרא אריה על מצפה וז' [ואומר] משא דומה אלי קורא משעיר וז' אמר שומר וז' מי הוא * שומר זה³ (הקֶבֶה שז') הנה לא ינום ולא יישן וז' ה' ישמרך מכל רע (וכל המזמור): * מה שמע⁴ שלא תיכנס אומה באומה ומלכות במלכות (אפילו) כחום השערה אלא (מלכות) שהגיע⁵ זמנה ליפול ביום נופלת ביום בלילה נופלת בלילה וכן הוא אומר ונוף צרי יומם [ואומר] ובתחפתנחם חשך היום. ואומר ביה בליליא קטיל בלשצר מלכא כשדאה: ודריש מראה קביל מלכותא כבר שנין שתין ותרתיין. מה חל כבר שנין שתין ותרתיין אלא יום שנכנס [בן] נבוכדנצר להיכל בימי יהויכין נולד שטנו (והוא) דריש. יום שמשחו את יהוא ברמות גלעד משחו את חזאל שטנו. הרי שבועים שנה [לבבל] משמלך⁶ נבוכדנצר [והרי] שבועים חסר אחת משכיב⁷ [את] יהויקים ועוד שנה אחת לבבל עמד דריש והשלמה [כמה שז'] בשנת אחת לדריש בן אחשורוש מזרע מדי וז'. אי אתה מצא (שנה) למדי בכתובים אלא זו בלבד. וכן⁸ ירמיה אמר להם⁹ (לישראל) ופן ירך לבבכם ותיראו בשמועה הנשמעת בארץ זו של בלשצר * ובאה בשנה השמועה זו של דריש¹⁰ [שז' ואחריו בשנה השמועה מה שז'¹¹ כי לפי מלאת לבבל שבועים שנה]. וחמס בארץ על ירושלם¹² משל זה כורש הפרסי. ואני בשנת אחת לדריש המדי עמדי למחזיק ולמעח לו. ועתה אמת אנד לך הנה עוד שלשה מלכים עומדים לפרס. זה כורש ואחשורוש ודריש שבנה את הבית [והרביעי יעשיר עושר גדול מכל ובחזקתו בעשרו יעיר הכל את מלכות יתן] ומה חל רביעי רביעי למדי¹³ [וכן הוא אומר] ויהי דניאל עד שנת אחת וז'. בו בפרק נאמר לו בתחלת תחנונים יצא דבר וז'. שבועים שבועים וז' ותדע ותשכיל וז'. (שבועים שבעה אלו שעשו בגולה ועלו. ושבועים ששים ושנים אלו שעשו בארץ ושבעה אחר מקצתו עשו בארץ ומקצתו בחוצה לארץ ואחרי השבועים ששים ושנים יכרת וז' והגביר ברית לרבים וז') ו יוסי אומר שבועים שבועים משחרב בית ראשון ועד שחרב בית אחרון. שבועים לחרבנו וארבע מאות ועשרה¹⁴ לבנינו. ומה חל שבועים שבועים אלא [מלמד] שהיתה גזירה

¹ O. זה יהויכין. ² Others. שתיים. ³ e. שומר הוא. ⁴ O. השומר. ⁵ O. מה שמע. ⁶ O. למיום שמיך. ⁷ O. למיום שביבש. ⁸ O. ואף. ⁹ e. omits. ¹⁰ O. בבל. ¹¹ Some. וז' צבי ממלכות וז'. ¹² e. omits. ¹³ O. בבל. ¹⁴ d. h. O. ועשרים. ¹⁵ O. בבל. ¹⁶ O. בבל. ¹⁷ O. בבל. ¹⁸ O. בבל. ¹⁹ O. בבל. ²⁰ O. בבל. ²¹ O. בבל. ²² O. בבל. ²³ O. בבל. ²⁴ O. בבל. ²⁵ O. בבל. ²⁶ O. בבל. ²⁷ O. בבל. ²⁸ O. בבל. ²⁹ O. בבל. ³⁰ O. בבל. ³¹ O. בבל. ³² O. בבל. ³³ O. בבל. ³⁴ O. בבל. ³⁵ O. בבל. ³⁶ O. בבל. ³⁷ O. בבל. ³⁸ O. בבל. ³⁹ O. בבל. ⁴⁰ O. בבל. ⁴¹ O. בבל. ⁴² O. בבל. ⁴³ O. בבל. ⁴⁴ O. בבל. ⁴⁵ O. בבל. ⁴⁶ O. בבל. ⁴⁷ O. בבל. ⁴⁸ O. בבל. ⁴⁹ O. בבל. ⁵⁰ O. בבל. ⁵¹ O. בבל. ⁵² O. בבל. ⁵³ O. בבל. ⁵⁴ O. בבל. ⁵⁵ O. בבל. ⁵⁶ O. בבל. ⁵⁷ O. בבל. ⁵⁸ O. בבל. ⁵⁹ O. בבל. ⁶⁰ O. בבל. ⁶¹ O. בבל. ⁶² O. בבל. ⁶³ O. בבל. ⁶⁴ O. בבל. ⁶⁵ O. בבל. ⁶⁶ O. בבל. ⁶⁷ O. בבל. ⁶⁸ O. בבל. ⁶⁹ O. בבל. ⁷⁰ O. בבל. ⁷¹ O. בבל. ⁷² O. בבל. ⁷³ O. בבל. ⁷⁴ O. בבל. ⁷⁵ O. בבל. ⁷⁶ O. בבל. ⁷⁷ O. בבל. ⁷⁸ O. בבל. ⁷⁹ O. בבל. ⁸⁰ O. בבל. ⁸¹ O. בבל. ⁸² O. בבל. ⁸³ O. בבל. ⁸⁴ O. בבל. ⁸⁵ O. בבל. ⁸⁶ O. בבל. ⁸⁷ O. בבל. ⁸⁸ O. בבל. ⁸⁹ O. בבל. ⁹⁰ O. בבל. ⁹¹ O. בבל. ⁹² O. בבל. ⁹³ O. בבל. ⁹⁴ O. בבל. ⁹⁵ O. בבל. ⁹⁶ O. בבל. ⁹⁷ O. בבל. ⁹⁸ O. בבל. ⁹⁹ O. בבל. ¹⁰⁰ O. בבל.

[גזירה]¹ קודם לשבעים שנה. * וכן הוא² אומר * והיו ימיו מאה ועשרים שנה. ואומר³ בשנת שש מאות שנה לחיי נח גז' [ואומר והיו ימיו קצ' שנה]⁴ אפשר לומר כן אלא שהיתה גזירה קודם לקצ' שנה * וכן הוא אומר ובעוד ששים וחמש שנה יחת אפרים מעם. * ואותה שנה שנת ד' לאחז היתה⁵. אפשר לומר כן אלא שהיתה גזירה גזירה מימי⁶ עמוס שנתים לפני הרעש [כמה] שז' (כה אמר עמוס) בחרב ימות ירבעם וישראל גלה יגלה מעל אדמתו. [ותדע ותשכיל מן מוצא דבר להשיב ולבנות ירושלם עד משיח נגיד שבועים שבעה גז'. אילו שעשו בגולה ועלו. ושבועים ששים ושנים חשוב גז'. שנים מהן עשו בארץ ישראל ואחד מקצתו בארץ ומקצתו בחוצה לארץ. ושבועים ששים ושנים חשוב ונגנתה רחוב וחרץ גז'. ואחרי השבועים ששים ושנים יברת משיח ואין לו והעיר והקודש ישתית עם נגיד הבא וקצו בשטף ועד קץ מלחמה נחרצת שוממות]⁷:

פרק כ"ט. ובשנת אחת לכורש מלך פרס לכלות דבר ה' מפי ירמיה העיר גז' כה אמר כורש מלך פרס גז' מי בכם מכל עמו גז' ויקומו ראשי האבות גז' ארבע רבוא גז' מלכד עבריהם גז' (בכלל) ובפרט⁸ אינן עולין⁹ אלא לאלף¹⁰ [ושלשה עשר אלף] [ושלש מאות וששים ושנים עשר אלף]¹¹ היכן הם (אלא) אלו שעלו משאר השבטים. ויכינו את המזבח על מכוונתיו גז' ויתנו כסף לחוצבי גז'. כורש מלך ז' שנים מקוטעות ובמלכות אחשוורוש בתחלת מלכותו גז' בארץ במילת עבירת בית ה'. בשנת ז' למלכו עשה משתה גז' * כל ארבע שנים¹² היתה אסתר מוטמנת בשושן הבירה [שכן הוא אומר] וחלקה אסתר אל המלך גז' כל [אותן] (ה) שנים¹³ היה המן כונס¹⁴ [את ה]שלל¹⁵ למרדכי. [אחר הדברים גדל המלך גז']. בחדש הראשון הוא חדש ניסן גז' ביז' בניסן כתב המן את הספרים להשמיד להרוג גז'. * בטו' בניסן¹⁶ נכנסה אסתר לפני המלך¹⁷. ביז' בניסן¹⁸ תלו את המן. בכז' בניסן¹⁹ כתב מרדכי ספרים להשיב * ספריו של המן²⁰. ביז' בארד ויכו היהודים בכל איביהם גז' והרגו בשושן חמש מאות איש ותלו את עשרת בני המן * על אשר כתבו²¹ שטנה על (יושבי) יהודה וירושלם. ביום ההוא²² בא מספר ההרוגים גז'. ובאותו הזמן לשנה הבאה (נאמר) ותכתב אסתר המלכה בת אביהיל גז'. הרי הוא אומר כי לפי מלאת לבבל שבעים שנה [ואומר]²³ למלואות לחרבות ירושלם שבעים שנה. נז' [שנה]²⁴ (לאחר חרבן הבית)

¹ d. everywhere. ² O. everywhere. ³ d. omits
והוא היה אומר לו בשנת O. ⁴ The words in [] from d. ⁵ O. בימי. ⁶ H. fin.; d. h. like O.
from d. ⁷ ואומר בשנת ארבע לאחז; d. שלש לאחז. ⁸ O. ⁹ From d. ¹⁰ So d. ¹¹ d. שם. ¹² d. omits.
¹³ e. ופרט. ¹⁴ O. ופרט. ¹⁵ O. ¹⁶ d. omits. ¹⁷ O. ¹⁸ d. omits. ¹⁹ O. ²⁰ d. omits. ²¹ O. ²² d. like O.
²³ O. ²⁴ d. like O.

עשו¹ (ישראל) [בגולה]² (במלכות כשדים ונפקדו) ועלו ז של כורש יוד של אחשורוש
וב של דריוש ובשנת ז לדריוש נבנה הבית [שז בשנת שטים לדריוש] (וכן זכריה אמר)
ויען מלאך ה וגו' ויאמר ה צבאות עד מתי אתה לא תרחם את ירושלם וגו' אשר זעמתה זה
שבעים שנה. (כל) ארבע שנים היה הבית נבנה שנ³ ושציא ביתא דנא וגו' ובאותו הזמן
לשנה הבאה עלה עזרא מבבל ונלות אחרת עמו שנ⁴ הוא עזרא עלה מבבל וגו' ויעלו מבני
ישראל וגו' אל ירושלם בשנת שבע לארתחשסתא המלך. ויבא ירושלם בחדש החמישי היא
שנה השביעית למלך כי באחד לחדש הראשון וגו' כי עזרא הכין לבבו וגו' ובא ותבדיל את
ישראל מן הנשים הנבריות:

פרק ל. דברי נחמיה בן חכליה וגו' ז' שנה עשה בארץ ישראל מתקן בחומה ומשיב⁵
את ישראל איש לעירו⁶ ולאחחתו⁷. וכן⁸ הוא אומר ובכל זה לא הייתי בירושלים כי בשנת
שלשים ושטים לארתחשסתא וגו' ואבוא לירושלם. משנת ז עד לז [לארתחשסתא המלך]⁹
ז' שנה הרי הוא אומר ושבי יהודיא בניין ומצלחין וגו' [ובל-המלכות כולה נקראת ארתחשסתא]
ואין אתה מוצא לפרס מלכים אלא ז¹⁰ (כורש ודריוש) ולמדי [אחד]¹¹ (דריוש ואחשורוש
אלא הוא כורש הוא דריוש הוא ארתחשסתא לפי שכל המלכות נקראת ארתחשסתא)¹². * כל
שני מלבי¹³ מדי ופרס רז¹⁴ שנה. וישבו הכהנים והלויים ומן העם המשווררים והשוערים
והנתנים וגו' וכל ישראל וגו' ויאספו העם כאיש אחד וגו' ואומר ויעשו כל הקהל השבים
מן השבי סכות וישבו בסכות כי לא עשו מימי יהושע וגו' אפשר לומר כן אלא מקיש ביאתן
בימי עזרא לביאתם בימי יהושע מה בימי יהושע נתחיבו במעשרות ובשמיטים וביובלות
וקידשו¹⁵ ערי חומה והיו ששין ושמחין לפני * המקום בזה¹⁶ [אף ביאתן בימי עזרא כך] שנ¹⁷
ותהי שמחה גדולה מאד. (וכן הוא אומר) ותביאך ה' אליהך אל הארץ אשר ירשו אבותיך
וירשתה וגו' מקיש ירושתך לירשת אבותיך מה ירשת אבותיך בחירוש כל הדברים הללו
אף ירושתך בחירוש כל הדברים הללו. (או) יכול (תהי לכם) ירושה שלישית תל וירשתה
[ירושח] ראשונה ושנייה יש לכם¹⁸ [ואין לכם ירושה שלישית]. והצפיר השעיר מלך יין וגו'
הוא המלך הראשון. ועמד מלך גבור וגו' וכעמדו תשבר וגו'. הוא¹⁹ אלכסנדרוס מקדון (שמלך)
ז' שנה [ומת]: עד כאן (היו) הנביאים מתנבאים ברוח הקודש מיכן ואילך הט אונך ושמע
דברי חכמים (שז) כי נעים כי תשמרם בבטןך להיות בך מבטחך. וז' הלא כתבתי לך שלשים
וגו' להודיעך קושת וגו'. * וכן הוא אומר²⁰ שאל אביך ויגדך זקניך ויאמרו לך (יכול זקני

¹ O. שעשו. ² d. like O. ³ O. שכן הוא אומר. ⁴ O. ומיישב. ⁵ O. שלוש. ⁶ From P. ⁷ O. ואיש באחחתו. ⁸ O. בעירו. ⁹ h. like O. ¹⁰ O. וירוש ואחשורוש דריוש הוא ארתחשסתא. ¹¹ O. ויבא ירושלם בחדש החמישי. ¹² O. ומלכות. ¹³ O. וישבו הכהנים והלויים ומן העם המשווררים והשוערים והנתנים. ¹⁴ O. ויאספו העם כאיש אחד. ¹⁵ O. ויעשו כל הקהל השבים. ¹⁶ O. ויבא ירושלם בחדש החמישי. ¹⁷ O. ויבא ירושלם בחדש החמישי. ¹⁸ O. ויבא ירושלם בחדש החמישי. ¹⁹ O. ויבא ירושלם בחדש החמישי. ²⁰ O. ויבא ירושלם בחדש החמישי.

השוק תל ויאמרו לך הא למדת שזקן זה שקנה חכמה). ר יוסי אומר [מלכות בבל שבעים שנה] מלכות פרס¹ בפני הבית לך שנה. מלכות יון קפ. מלכות בית חשמונאי קז. מלכות הורדוס² קז. מכאן ואילך צא וחשוב [שבע מאות שמנים ושתים שנה] (לחרבן הבית)³. * ובגולה כותבין⁴ בשטרות⁵ למניין יוונים⁶ אלפא⁷ [ומאה ושבערי שנין]. (ואלו הן שמונה מלכי יון אלכסנדרוס מקדון⁸. פירטון. שלימון⁹. סליקס¹⁰. סנטרוק. אנטיוך¹¹. אנטיוכס¹². נסקלוס). מפולימוס של אסוירוס¹³ (פול) עד פולמוס [של רומים] של אספסינוס¹⁴ פ שנים¹⁵. אלו בפני הבית. מפולימוס של אספסינוס¹⁶ עד פולמוס של קיטוס¹⁷ כז¹⁸ [שנה]. ומפולמוס של קיטוס¹⁹ עד מלחמת [של] בן²⁰ כחיבא²¹ * יז שנה. ומלחמת בן כחיבא²² ז שנים²³ (ומחצה²⁴ כז שנה אחר חרבן הבית) היה. [מיכן ואילך צא וחשוב * שש מאות ושש עשרה שנה ומחצה²⁵. ואילו הן שמנה מלכי יון²⁶ אלכסנדרוס מקדון פורטון²⁷ מלימון מליקוס²⁸ וסנטרוק אנטיוך²⁹ אנטיוכס ונסקלנס³⁰ בפולמוס של אספסינוס נזרו על עטרות של חתנים ועל האירוס. בפולמוס של טיטוס נזרו על עטרות כלות]. ר יוסי אומר [לעולם] מנגלגין זכות ליום³¹ זכות³² וחובה ליום³³ חובה³⁴. (שנמצאת אומר)³⁵ כשחרב הבית בראשונה³⁶ אותו היום³⁷ [תשעה באב היה ו] מוצאי שבת היה³⁸ מוצאי שביעית (היתה)³⁹ ומשמרתו של יהויריב (היתה ותשעה באב היה)⁴⁰ וכן שנייה⁴¹ (ובזה ובזה הלויים עומדין על דוכן ואומרים שירה ומה שירה אומרים וישב עליהם את אונם וגו'. בחדש הרביעי) בתשעה לחדש הבקעה⁴² העיר בראשונה ובשנייה בשבעה (עשר)⁴³ בו: ברוך ה' אלהי ישראל מן העולם ועד העולם ואמר כל העם אמן הללויה. וברוך ה' אלהים אלהי ישראל עושה נפלאות לבדו וברוך שם כבודו לעולם וגו' והוא מהשנא עירנייא וזמנייא וגו'. עירנייא זו עירנה של סדום. חמנייא⁴⁴ זמנה של ירושלם (חבנה בקרוב ואמרו אמן). מהעדא מלכין זה יהויקים. ומהקים מלכין זה נבוכדנצר (מלך בבל). יתב חכמתא לחכימין זה משה רבינו אבי החכמה⁴⁵ ואבי התבונה⁴⁶.

¹ e. adds עשתי. ² O. הרודוס. ³ h. שבע מאות וחמשים לחרבן. ⁴ O. מוקדון. ⁵ e. מלכא. ⁶ h. יווי. ⁷ O. בשטר. ⁸ O. וכך כותבין בגולה. ⁹ p. מלימון. ¹⁰ p. מלוקת. ¹¹ p. אנטיון. ¹² e. אנטיוכוס. ¹³ e. אסוירוס. ¹⁴ e. h. O. אספאסינוס. ¹⁵ O. שנה. ¹⁶ e. אספאסינוס. ¹⁷ e. h. O. כחיבא. ¹⁸ d. בר. ¹⁹ e. טיטוס. ²⁰ d. h. O. חמשים ושתים. ²¹ e. טיטוס. ²² d. omits from ²³ h. O. p. שלש שנים. ²⁴ d. like edition. ²⁵ d. על ידי. ²⁶ See above, l. 4. ²⁷ d. פורסוס. ²⁸ d. סלקס. ²⁹ d. omits. ³⁰ d. from ³¹ p. מלימון, l. 9, like O. ³² e. O. זכאי. ³³ d. על ידי. ³⁴ d. e. O. חייב. ³⁵ e. נמצא. ³⁶ d. הראשון. ³⁷ d. omits. ³⁸ d. היתה. ³⁹ e. היה. ⁴⁰ d. like edition. ⁴¹ O. בשנייה. ⁴² d. הוכתה. ⁴³ d. like edition. ⁴⁴ d. adds וזו. ⁴⁵ d. החכמים. ⁴⁶ O. ראש לנביאים; הנבואה.

ומנדעא לידעי בינה * זה יהושע בן נח (שנ' ויהושע בן נח מלא רוח חכמה). דא חכמתא לחכימין זה יוסף הצדיק שנ' בו אין נבון וחכם כמור. ומנדעא לידעי בינה¹ זה דניאל (וחביריו)² דכתיב³ ארין לדניאל בחווא די ליליא רוא גלי (והוא גלי עמיקתא ומסתרתא ונ) עמקתא⁴ זה עומק⁵ המרכבה. ומסתרתא זה⁶ מעשה בראשית. ידע מה בחשוכא זו מתן⁷ פורענותן של רשעים בגיהנם. ונהורא עמיה שרי זה מתן שכרן של צדיקים לעתיד לבוא. (דא יתב חכמתא לחכימין זה יהושע בן נח שנ' ויהושע בן נח מלא רוח חכמה. ומנדעא לידעי בינה זה ירמיהו) שנ' במרם אצרך בבטן ידעתוך ונ' יכל בעתו חל זה ספר תולדות אדם ללמד⁸ שהראהו⁹ הקב"ה לאדם הראשון [כל תולדות העתידות לצאת ממנו. והראהו הקב"ה] (דור דור ומנהיגיו¹⁰ דור דור ונביאיו) דור דור ודורשיו דור דור וחכמיו [דור דור ופרנסיו]¹¹ דור דור ושופטיו [דור דור וגבוריו] (* חכמי דור דור נביאי דור דור) * צדיקי דור דור¹² [ורשעי כל דור ודור שנ' וזרו רשעים מרחם ג'] מספר שנותיהן מנן ימותיהן¹³ * חשבון שעותיהן¹⁴ סכום פסיעותיהן שנ'¹⁵ כי אתה צעדי תספור ונ' (ואומר ותקטן זאת בעיני ה' אלהים ונ') ואומר גלמי ראו עיניך ונ' [אבל תלמידי חכמים] (ואומר) ולי מה יקרו רעיד אל ונ' אספרם מחול ירבן ונ' [והקצותי ועודי עמך]¹⁶:

♦ * סליקא לה תניא דסדר עולם רבא¹⁷ ♦

דא והוא מגלי d. 4. שנ' O. 3. d. like edition. 2. זה, l. r. d. omits from 1. ואומר d. 8. מידת. O. מחזות. 7. אילו. d. 6. מעשה. d. 5. עמקתא. וכן הוא מפורש על ידי ירמיהו. O. 11. e. adds. שהראה לו O. 10. מלמד. O. d. 9. וכן הוא מפורש על ידי ירמיהו. O. דור דור וצדיקיו d. O. 13. d. like O. 12. דור דור ופרנסיו here d. e. omit. 15. ימיהן. O. ומספר ימיהם d. 14. דור דור ורשעיו d. חכמי. 16. חסל סדר עולם d. 17. The words in [] in P. 18. וכן הוא אומר O.

דעת

אתר לימודי יהדות ורוח

www.daat.ac.il